

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīrīṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες (2. Majjhimaṇṇasāraṇī)

4. Το κεφάλαιο για τους βασιλιάδες (4. Rājavaggo)

[MN 81-90, PTS 2.45-2.133]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες

4. Το κεφάλαιο για τους βασιλιάδες

1. Η ομιλία για τον Γκατικάρρα

282. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών. Τότε ο Ευλογημένος, αφού παρεξέκλινε από τον δρόμο, σε κάποια περιοχή εκδήλωσε ένα χαμόγελο. Τότε στον σεβάσμιο Άναντα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ποια άραγε είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την εκδήλωση του χαμόγελου του Ευλογημένου; Οι Τατχαγκάτα δεν εκδηλώνουν χαμόγελο χωρίς λόγο». Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, αφού τακτοποίησε τον χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, είπε στον Ευλογημένο: «Ποια, σεβάσμιε κύριε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την εκδήλωση του χαμόγελου του Ευλογημένου; Οι Τατχαγκάτα δεν εκδηλώνουν χαμόγελο χωρίς λόγο». «Κάποτε στο παρελθόν, Άναντα, σε αυτή την περιοχή υπήρχε μια κωμόπολη ονόματι Βεγκαλίνγκα, ευημερούσα και ακμάζουσα, πολυπληθής και γεμάτη ανθρώπους. Ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, Άναντα, διέμενε εξαρτώμενος από την κωμόπολη Βεγκαλίνγκα. Εδώ, Άναντα, ήταν το μοναστήρι του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου. Εδώ, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, καθισμένος προέτρεπε την Κοινότητα των μοναχών». Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, αφού έστρωσε τον διπλό χιτώνα διπλωμένο στα τέσσερα, είπε στον Ευλογημένο: «Τότε λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ας καθίσει ο Ευλογημένος εδώ. Αυτή η περιοχή θα έχει χρησιμοποιηθεί από δύο Άξιους, Πλήρως Αυτοφωτισμένους». Ο Ευλογημένος κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Άναντα:

«Κάποτε στο παρελθόν, Άναντα, σε αυτή την περιοχή υπήρχε μια κωμόπολη ονόματι Βεγκαλίνγκα, ευημερούσα και ακμάζουσα, πολυπληθής και γεμάτη ανθρώπους. Ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, Άναντα, διέμενε εξαρτώμενος από την κωμόπολη Βεγκαλίνγκα. Εδώ, Άναντα, ήταν το μοναστήρι του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου. Εδώ, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, καθισμένος προτρέπει την Κοινότητα των μοναχών.

283. «Στο Βεγκαλίνγκε, Άναντα, στην κωμόπολη, ένας αγγειοπλάστης ονόματι Γκατικάρρα ήταν ο συνοδός του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, ο κορυφαίος συνοδός. Του αγγειοπλάστη Γκατικάρρα, Άναντα, ένας νεαρός βραχμάνος ονόματι Τζοτιπάλα ήταν σύντροφος, αγαπημένος σύντροφος. Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκατικάρρα απευθύνθηκε στον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα: "Έλα, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάμε να δούμε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Διότι θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο". Όταν αυτό ειπώθηκε, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είπε στον αγγειοπλάστη Γκατικάρρα: "Αρκετά, αγαπητέ

Γκχατικάρα. Τι όφελος να δει κανείς εκείνον τον ξυρισμένο ασκητίσκο;" Για δεύτερη φορά, Άναντα... κ.λπ... για τρίτη φορά, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα είπε στον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα: "Έλα, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάμε να δούμε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Διότι θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο". Για τρίτη φορά, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είπε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: "Αρκετά, αγαπητέ Γκχατικάρα. Τι όφελος να δει κανείς εκείνον τον ξυρισμένο ασκητίσκο;" "Τότε λοιπόν, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάρουμε τα σαπούνια για μπάνιο και ας πάμε στο ποτάμι να λουστούμε". "Ναι, αγαπητέ", απάντησε, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα. Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα και ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα, αφού πήραν τα σαπούνια για μπάνιο, πήγαν στο ποτάμι να λουστούν».

284. Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα απευθύνθηκε στον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα: «Αυτό, αγαπητέ Τζοτιπάλα, είναι το μοναστήρι του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, όχι μακριά. Έλα, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάμε να δούμε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Διότι θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο". Όταν αυτό ειπώθηκε, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είπε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: "Αρκετά, αγαπητέ Γκχατικάρα. Τι όφελος να δει κανείς εκείνον τον ξυρισμένο ασκητίσκο;" Για δεύτερη φορά, Άναντα... κ.λπ... για τρίτη φορά, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα είπε στον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα: «Αυτό, αγαπητέ Τζοτιπάλα, είναι το μοναστήρι του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, όχι μακριά. Έλα, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάμε να δούμε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Διότι θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο". Για τρίτη φορά, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είπε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: "Αρκετά, αγαπητέ Γκχατικάρα. Τι όφελος να δει κανείς εκείνον τον ξυρισμένο ασκητίσκο;" Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, αφού έπιασε τον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα από τη ζώνη, είπε: «Αυτό, αγαπητέ Τζοτιπάλα, είναι το μοναστήρι του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, όχι μακριά. Έλα, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάμε να δούμε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Διότι θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο". Τότε, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα, αφού λύθηκε από τη ζώνη, είπε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: "Αρκετά, αγαπητέ Γκχατικάρα. Τι όφελος να δει κανείς εκείνον τον ξυρισμένο ασκητίσκο;" Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, αφού έπιασε τον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα που είχε λουστεί το κεφάλι του από τα μαλλιά, είπε: «Αυτό, αγαπητέ Τζοτιπάλα, είναι το μοναστήρι του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, όχι μακριά. Έλα, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ας πάμε να δούμε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Διότι θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο". Τότε, Άναντα, στον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα ήρθε αυτή η σκέψη: «Είναι καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, είναι εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ! Που αυτός ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, όντας κατώτερης καταγωγής, θα θεωρήσει ότι πρέπει να με πιάσει από τα μαλλιά, εμένα που έχω λουστεί το κεφάλι μου· αυτό σίγουρα δεν θα είναι ασήμαντο, νομίζω»· είπε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: «Μέχρι τέτοιο σημείο, αγαπητέ Γκχατικάρα;»

«Μέχρι τέτοιο σημείο, αγαπητέ Τζοτιπάλα. Διότι τόσο πολύ θεωρώ καλό να δω εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο». «Τότε λοιπόν, αγαπητέ Γκχατικάρα, άφησέ με· θα πάμε».

285. Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα και ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα πήγαν εκεί που ήταν ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος· αφού πλησίασαν, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, και κάθισε στο πλάι. Ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα όμως χαιρέτησε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα είπε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είναι σύντροφός μου, αγαπημένος σύντροφος. Ας του διδάξει ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία». Τότε, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα και τον νεαρό βραχμάνο Τζοτιπάλα με μια ομιλία για το Ντάμμα. Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα και ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα, αφού διδάχθηκαν, παρακινήθηκαν, ενθαρρύνθηκαν και ευχαριστήθηκαν από τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, με μια ομιλία για το Ντάμμα, αφού χάρηκαν και ευχαρίστησαν για τα λόγια του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, σηκώθηκαν από τη θέση τους, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, τον περιήλθαν κρατώντας τον στα δεξιά τους και έφυγαν.

286. Τότε, Άναντα, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είπε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: «Ακούγοντας εσύ, αγαπητέ Γκχατικάρα, αυτή τη Διδασκαλία, και όμως δεν θα αναχωρήσεις από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» «Δεν γνωρίζεις, αγαπητέ Τζοτιπάλα, ότι συντηρώ τους τυφλούς ηλικιωμένους γονείς μου;» «Τότε λοιπόν, αγαπητέ Γκχατικάρα, εγώ θα αναχωρήσω από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». Τότε, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα και ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα πήγαν εκεί που ήταν ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, Άναντα, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα είπε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είναι σύντροφός μου, αγαπημένος σύντροφος. Ας του δώσει ο Ευλογημένος την αναχώρηση». Ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα, Άναντα, έλαβε την αναχώρηση κοντά στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, έλαβε την πλήρη χειροτονία.

287. Τότε, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, αφού ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα είχε πρόσφατα χειροτονηθεί πλήρως και αφού διέμεινε στο Βεγκαλίνγκε μισό μήνα μετά τη χειροτονία όσο επιθυμούσε, αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Μπαρνασί. Περιπλανώμενος σταδιακά, έφτασε στη Μπαρνασί. Εκεί, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, διέμενε στη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών. Άκουσε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί - «Ο Ευλογημένος Κάσσαπα, λέγεται, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, έφτασε στη Μπαρνασί και διαμένει στη

Μπαρνανασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών». Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί, αφού έξεψε τα εξαίρετα οχήματα και ανέβηκε στο εξαίρετο όχημα, με τα εξαίρετα οχήματα αναχώρησε από τη Μπαρνανασί με μεγάλη βασιλική μεγαλοπρέπεια για να δει τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και με τα πόδια πλησίασε τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, και κάθισε στο πλάι. Τον βασιλιά Κικί των Κασί που καθόταν στο πλάι, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε με μια ομιλία για το Ντάμμα. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί, αφού διδάχθηκε, παρακινήθηκε, ενθαρρύνθηκε και ευχαριστήθηκε από τον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, με μια ομιλία για το Ντάμμα, είπε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο: «Ας αποδεχθεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος το αυριανό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, Άναντα, αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, έβαλε να ετοιμάσουν εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή στην κατοικία του - ρύζι τυλιγμένο σε φύλλα, καθαρισμένο από τα μαύρα σπυριά, με πολλά καρυκεύματα και πολλά λαχανικά - και ανακοίνωσε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, την κατάλληλη ώρα: «Είναι η ώρα, σεβάσμιε κύριε, το γεύμα είναι έτοιμο».

288. «Τότε, Άναντα, ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στην κατοικία του βασιλιά Κικί των Κασί· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί ιδιοχειρώς ικανοποίησε και περιποιήθηκε την Κοινότητα των μοναχών με επικεφαλής τον Βούδα με εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί, όταν ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, τελείωσε να τρώει και είχε απομακρύνει το χέρι του από το κύπελλο, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί είπε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο: "Ας αποδεχθεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κατοικία κατά τη βροχερή εποχή στη Μπαρνανασί· τέτοια υποστήριξη θα υπάρχει για την Κοινότητα". "Αρκεί, μεγάλε βασιλιά. Έχω ήδη αποδεχθεί την κατοικία κατά τη βροχερή εποχή". Για δεύτερη φορά, Άναντα... κ.λπ... για τρίτη φορά, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί είπε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο: "Ας αποδεχθεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κατοικία κατά τη βροχερή εποχή στη Μπαρνανασί· τέτοια υποστήριξη θα υπάρχει για την Κοινότητα". "Αρκεί, μεγάλε βασιλιά. Έχω ήδη αποδεχθεί την κατοικία κατά τη βροχερή εποχή". Τότε, Άναντα, στον βασιλιά Κικί των Κασί, επειδή "ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, δεν αποδέχεται την κατοικία κατά τη βροχερή εποχή στη Μπαρνανασί", υπήρξε μεταβολή,

υπήρξε δυσαρέσκεια. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί είπε στον Ευλογημένο Κάσσαπα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο: "Υπάρχει άραγε, σεβάσμιε κύριε, κάποιος άλλος καλύτερος συμπαραστάτης από εμένα;"

"Υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, μια κωμόπολη ονόματι Βεγκαλίνγκα. Εκεί υπάρχει ένας αγγειοπλάστης ονόματι Γκχατικάρα· αυτός είναι ο συμπαραστάτης μου, ο κορυφαίος συμπαραστάτης. Σε σένα όμως, μεγάλε βασιλιά, επειδή ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, δεν αποδέχεται την κατοικία κατά τη βροχερή εποχή στη Μπαρνανασί, υπάρχει μεταβολή, υπάρχει δυσαρέσκεια. Αυτό στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα δεν υπάρχει ούτε θα υπάρξει. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, έχει καταφύγει στον Βούδα ως καταφύγιο, έχει καταφύγει στη Διδασκαλία ως καταφύγιο, έχει καταφύγει στην Κοινότητα ως καταφύγιο. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τα οινόπνευματώδη ποτά, ηδύποτα και μεθυστικά που προξενούν απροσεξία. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, είναι προικισμένος με ακλόνητη πεποίθηση στον Βούδα, είναι προικισμένος με ακλόνητη πεποίθηση στη Διδασκαλία, είναι προικισμένος με ακλόνητη πεποίθηση στην Κοινότητα, είναι προικισμένος με ηθική αρεστή στους ευγενείς. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, είναι χωρίς αβεβαιότητα για τον υπαρξιακό πόνο, χωρίς αβεβαιότητα για την προέλευση του υπαρξιακού πόνου, χωρίς αβεβαιότητα για την παύση του υπαρξιακού πόνου, χωρίς αβεβαιότητα για την πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, τρώει μόνο ένα γεύμα την ημέρα, ασκούμενος στην άγια ζωή, ηθικός, καλού χαρακτήρα. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, έχει αφήσει τα πολύτιμα πετράδια και τον χρυσό, έχει απαλλαγεί από χρυσό και ασήμι. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, έχοντας αφήσει το φτυάρι, δεν σκάβει τη γη ιδιοχείρως. Ό,τι χώμα έχει καταρρεύσει από όχθη ή έχει σκαφτεί από ποντίκια, αυτό φέρνει με καλάθι και αφού φτιάξει δοχείο λέει έτσι: "Εδώ όποιος επιθυμεί, αφού αφήσει σακούλες με ρύζι ή σακούλες με φασόλια μουνγκ ή σακούλες με μπιζέλια, ας πάρει ό,τι επιθυμεί". Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, συντηρεί τους τυφλούς ηλικιωμένους γονείς του. Ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα, μεγάλε βασιλιά, με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών είναι αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επέτυχε το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο.

289. «Κάποτε, μεγάλε βασιλιά, διέμενα σε μια κωμόπολη ονόματι Βεγκαλίνγκα. Τότε εγώ, μεγάλε βασιλιά, αφού ντύθηκα το πρωί και πήρα το κύπελλο και τους χιτώνες μου, πήγα στη μητέρα και τον πατέρα του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα· αφού πλησίασα, είπα στη μητέρα και τον πατέρα του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: "Λοιπόν, πού άραγε πήγε αυτός ο Μπαγκγκάβα;" "Ο συνοδός σου, σεβάσμιε κύριε, έφυγε· πάρε το μαγειρεμένο ρύζι από τη στάμνα, πάρε το καρύκευμα από το δοχείο και φάε". Τότε εγώ, μεγάλε βασιλιά, αφού πήρα το μαγειρεμένο ρύζι από τη στάμνα, αφού πήρα το καρύκευμα από το δοχείο, αφού έφαγα, σηκώθηκα από τη θέση μου και έφυγα. Τότε, μεγάλε βασιλιά, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα πήγε στη μητέρα και τον πατέρα του· αφού πλησίασε, είπε στη μητέρα και τον πατέρα: "Ποιος πήρε το μαγειρεμένο ρύζι από τη στάμνα, πήρε το καρύκευμα από το δοχείο, έφαγε, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε;" "Ο Ευλογημένος Κάσσαπα, αγαπητέ, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, πήρε το μαγειρεμένο ρύζι από τη στάμνα, πήρε το καρύκευμα από το δοχείο, έφαγε,

σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε". Τότε, μεγάλε βασιλιά, στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα ήρθε αυτή η σκέψη: "Τι κέρδος πράγματι για μένα, τι καλή τύχη πράγματι για μένα, που ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, έχει τόση εμπιστοσύνη σε μένα". Τότε, μεγάλε βασιλιά, τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα η αγαλλίαση και η ευτυχία δεν τον εγκατέλειψε για μισό μήνα, και τη μητέρα και τον πατέρα του για επτά ημέρες.

290. «Κάποτε, μεγάλε βασιλιά, διέμενα εκεί ακριβώς σε μια κωμόπολη ονόματι Βεγκαλίνγκα. Τότε εγώ, μεγάλε βασιλιά, αφού ντύθηκα το πρωί και πήρα το κύπελλο και τους χιτώνες μου, πήγα στη μητέρα και τον πατέρα του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα· αφού πλησίασα, είπα στη μητέρα και τον πατέρα του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα: "Λοιπόν, πού άραγε πήγε αυτός ο Μπαγκγκάβα;" "Ο συνοδός σου, σεβάσμιε κύριε, έφυγε· πάρε το αρτοπαρασκεύασμα από το δοχείο, πάρε το καρύκευμα φακής από το δοχείο και φάε". Τότε εγώ, μεγάλε βασιλιά, αφού πήρα το αρτοπαρασκεύασμα από το δοχείο, αφού πήρα το καρύκευμα φακής από το δοχείο, αφού έφαγα, σηκώθηκα από τη θέση μου και έφυγα. Τότε, μεγάλε βασιλιά, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα πήγε στη μητέρα και τον πατέρα του· αφού πλησίασε, είπε στη μητέρα και τον πατέρα: "Ποιος πήρε το αρτοπαρασκεύασμα από το δοχείο, πήρε το καρύκευμα φακής από το δοχείο, έφαγε, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε;" "Ο Ευλογημένος Κάσσαπα, αγαπητέ, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, πήρε το αρτοπαρασκεύασμα από το δοχείο, πήρε το καρύκευμα φακής από το δοχείο, έφαγε, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε". Τότε, μεγάλε βασιλιά, στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα ήρθε αυτή η σκέψη: "Τι κέρδος πράγματι για μένα, τι καλή τύχη πράγματι για μένα, που ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, έχει τόση εμπιστοσύνη σε μένα". Τότε, μεγάλε βασιλιά, τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα η αγαλλίαση και η ευτυχία δεν τον εγκατέλειψε για μισό μήνα, και τη μητέρα και τον πατέρα του για επτά ημέρες.

291. «Κάποτε, μεγάλε βασιλιά, διέμενα εκεί ακριβώς σε μια κωμόπολη ονόματι Βεγκαλίνγκα. Εκείνη την περίοδο η καλύβα είχε διαρροή από τη βροχή. Τότε εγώ, μεγάλε βασιλιά, απευθύνθηκα στους μοναχούς: "Πηγαίνετε, μοναχοί, μάθετε αν υπάρχει χορτάρι στην κατοικία του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα". Όταν αυτό ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, εκείνοι οι μοναχοί μου είπαν: "Δεν υπάρχει, σεβάσμιε κύριε, χορτάρι στην κατοικία του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα, αλλά υπάρχει στέγη από χορτάρι στο εργαστήριό του". "Πηγαίνετε, μοναχοί, αφαιρέστε το χορτάρι από το εργαστήριο του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα". Τότε, μεγάλε βασιλιά, εκείνοι οι μοναχοί αφαίρεσαν το χορτάρι από το εργαστήριο του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα. Τότε, μεγάλε βασιλιά, η μητέρα και ο πατέρας του αγγειοπλάστη Γκχατικάρα είπαν σε εκείνους τους μοναχούς: "Ποιοι αφαιρούν το χορτάρι από το εργαστήριο;" "Οι μοναχοί, αδελφή· η καλύβα του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, έχει διαρροή από τη βροχή". "Πάρτε το, σεβάσμιε κύριοι, πάρτε το, ευπρόσωποι". Τότε, μεγάλε βασιλιά, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα πήγε στη μητέρα και τον πατέρα του· αφού πλησίασε, είπε στη μητέρα και τον πατέρα: "Ποιοι αφαίρεσαν το χορτάρι από το εργαστήριο;" "Οι μοναχοί, αγαπητέ· η καλύβα, λένε, του Ευλογημένου Κάσσαπα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, έχει διαρροή από τη βροχή". Τότε, μεγάλε βασιλιά, στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα ήρθε αυτή η σκέψη: "Τι κέρδος πράγματι για μένα, τι καλή τύχη πράγματι για μένα, που ο Ευλογημένος Κάσσαπα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, έχει τόση εμπιστοσύνη σε μένα". Τότε, μεγάλε βασιλιά, τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα η αγαλλίαση και η ευτυχία δεν τον εγκατέλειψε για

μισό μήνα, και τη μητέρα και τον πατέρα του για επτά ημέρες. Τότε, μεγάλη βασιλιά, το εργαστήριο ολόκληρο για τρεις μήνες στάθηκε με τον ουρανό ως στέγη, και δεν έβρεξε. Τέτοιος ήταν, μεγάλη βασιλιά, ο αγγειοπλάστης Γκχατικάρα". "Τι κέρδος, σεβάσμιε κύριε, για τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα, τι καλή τύχη, σεβάσμιε κύριε, για τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα, στον οποίο ο Ευλογημένος έχει τόση εμπιστοσύνη».

292. «Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Κικί των Κασί έστειλε στον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα περίπου πεντακόσια φορτία ρυζιού τυλιγμένου σε φύλλα και την ανάλογη σούπα. Τότε, Άναντα, εκείνοι οι βασιλικοί υπηρέτες, αφού πλησίασαν τον αγγειοπλάστη Γκχατικάρα, του είπαν: "Αυτά, σεβάσμιε κύριε, τα περίπου πεντακόσια φορτία ρυζιού τυλιγμένου σε φύλλα και η ανάλογη σούπα έχουν σταλεί από τον βασιλιά Κικί των Κασί. Δέξου τα, σεβάσμιε κύριε". "Ο βασιλιάς έχει πολλές υποχρεώσεις και πολλά καθήκοντα. Αρκεί για μένα! Ας μείνουν στον βασιλιά". Μπορεί, Άναντα, να σκεφτείς έτσι: "Σίγουρα κάποιος άλλος ήταν εκείνη την περίοδο ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα". Όμως αυτό, Άναντα, δεν πρέπει να θεωρείται έτσι. Εγώ εκείνη την περίοδο ήμουν ο νεαρός βραχμάνος Τζοτιπάλα».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Γκατικάρα, πρώτη.

2. Η ομιλία για τον Ράτταπάλα

293. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κούρου με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών και έφτασε σε μια κωμόπολη των Κούρου που ονομαζόταν Θουλλακόττχικα. Οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Θουλλακόττχικα άκουσαν: «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκκα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκκα, περιπλανώμενος στους Κούρου με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, έφτασε στη Θουλλακόττχικα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους». Τότε οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Θουλλακόττχικα πλησίασαν τον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, μερικοί αφού απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι· μερικοί χαιρέτησαν τον Ευλογημένο, και αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι· μερικοί χαιρέτησαν με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και κάθισαν στο πλάι· μερικοί αφού ανακοίνωσαν το όνομα και το σόι τους κοντά στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι· μερικοί σιωπηλοί κάθισαν στο πλάι. Τους βραχμάνους και οικοδεσπότες της Θουλλακόττχικα που κάθονταν στο πλάι, ο Ευλογημένος δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε με μια ομιλία για το Ντάμμα.

294. Εκείνη την περίοδο ένας γιος καλής οικογένειας ονόματι Ρατταπάλα, γιος της πρώτης οικογένειας σε εκείνη ακριβώς τη Θουλλακόττχικα, καθόταν σε εκείνη τη συνέλευση. Τότε στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας, ήρθε αυτή η σκέψη: «Με όποιον τρόπο γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να αναχωρήσω από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Τότε οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Θουλλακόττχικα, αφού διδάχθηκαν, παρακινήθηκαν, ενθαρρύνθηκαν και ευχαριστήθηκαν από τον Ευλογημένο με μια ομιλία για το Ντάμμα, αφού χάρηκαν και ευχαρίστησαν για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκαν από τη θέση τους, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθαν κρατώντας τον στα δεξιά τους και έφυγαν. Τότε ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, λίγο μετά την αναχώρηση των βραχμάνων και οικοδεσποτών της Θουλλακόττχικα, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, είπε στον Ευλογημένο: «Με όποιον τρόπο, σεβάσμιε κύριε, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Επιθυμώ, σεβάσμιε κύριε, αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσω από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Είθε να λάβω, σεβάσμιε κύριε, την αναχώρηση κοντά στον Ευλογημένο, είθε να λάβω την πλήρη χειροτονία. Ας μου δώσει ο Ευλογημένος την αναχώρηση». «Έχεις όμως την άδεια, Ρατταπάλα, από τη μητέρα και τον πατέρα σου για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» «Δεν έχω, σεβάσμιε κύριε, την άδεια από τη μητέρα και τον πατέρα μου για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». «Οι Τατχαγκάτα, Ρατταπάλα, δεν δίνουν την αναχώρηση σε γιο που δεν έχει την άδεια από τη μητέρα και τον πατέρα του». «Τότε εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα κάνω έτσι ώστε η μητέρα και ο πατέρας μου να μου επιτρέψουν την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή».

295. Τότε ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και πήγε εκεί όπου ήταν η μητέρα και ο πατέρας του· αφού πλησίασε, είπε στη μητέρα και τον πατέρα: «Μητέρα και πατέρα, με όποιον τρόπο γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Επιθυμώ, αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Δώστε μου την άδεια για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». Όταν αυτό ειπώθηκε, η μητέρα και ο πατέρας του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, είσαι το μοναχοπαίδι μας, αγαπητός, λατρεμένος, μεγαλωμένος με ευτυχία, περιποιημένος με ευτυχία. Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, δεν γνωρίζεις τίποτα από δυστυχία. Ακόμη και με τον θάνατό σου εμείς παρά τη θέλησή μας θα χωριστούμε από εσένα. Πώς λοιπόν εμείς θα σου δώσουμε την άδεια ενώ ζεις για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Για δεύτερη φορά ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας... κ.λπ... για τρίτη φορά ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, είπε στη

μητέρα και τον πατέρα: «Μητέρα και πατέρα, με όποιον τρόπο γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Επιθυμώ, αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Δώστε μου την άδεια για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». Για τρίτη φορά η μητέρα και ο πατέρας του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, είσαι το μοναχοπαίδι μας, αγαπητός, λατρεμένος, μεγαλωμένος με ευτυχία, περιποιημένος με ευτυχία. Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, δεν γνωρίζεις τίποτα από δυστυχία. Ακόμη και με τον θάνατό σου εμείς παρά τη θέλησή μας θα χωριστούμε από εσένα. Πώς λοιπόν εμείς θα σου δώσουμε την άδεια ενώ ζεις για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;»

296. Τότε ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας -«Η μητέρα και ο πατέρας μου δεν μου επιτρέπουν την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή» - ξάπλωσε εκεί ακριβώς στο γυμνό έδαφος - «Εδώ ακριβώς θα έρθει ο θάνατός μου ή η αναχώρηση». Τότε ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, δεν έφαγε ούτε ένα γεύμα, δεν έφαγε ούτε δύο γεύματα, δεν έφαγε ούτε τρία γεύματα, δεν έφαγε ούτε τέσσερα γεύματα, δεν έφαγε ούτε πέντε γεύματα, δεν έφαγε ούτε έξι γεύματα, δεν έφαγε ούτε επτά γεύματα. Τότε η μητέρα και ο πατέρας του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, είσαι το μοναχοπαίδι μας, αγαπητός, λατρεμένος, μεγαλωμένος με ευτυχία, περιποιημένος με ευτυχία. Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, δεν γνωρίζεις τίποτα από δυστυχία. Ακόμη και με τον θάνατό σου εμείς παρά τη θέλησή μας θα χωριστούμε από εσένα. Πώς λοιπόν εμείς θα σου δώσουμε την άδεια ενώ ζεις για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή; Σήκω, αγαπητέ Ρατταπάλα, φάε και πιες και διασκέδασε· τρώγοντας, πίνοντας, διασκεδάζοντας, απολαμβάνοντας τις ηδονές, κάνοντας αξιέπαινες πράξεις, να ευφραίνεσαι. Δεν σου δίνουμε την άδεια για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Ακόμη και με τον θάνατό σου εμείς παρά τη θέλησή μας θα χωριστούμε από εσένα. Πώς λοιπόν εμείς θα σου δώσουμε την άδεια ενώ ζεις για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έμεινε σιωπηλός. Για δεύτερη φορά η μητέρα και ο πατέρας του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας... κ.λπ... για δεύτερη φορά ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έμεινε σιωπηλός. Για τρίτη φορά η μητέρα και ο πατέρας του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, είσαι το μοναχοπαίδι μας, αγαπητός, λατρεμένος, μεγαλωμένος με ευτυχία, περιποιημένος με ευτυχία. Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, δεν γνωρίζεις τίποτα από δυστυχία. Ακόμη και με τον θάνατό σου εμείς παρά τη θέλησή μας θα χωριστούμε από εσένα· πώς λοιπόν εμείς θα σου δώσουμε την άδεια ενώ ζεις για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή; Σήκω, αγαπητέ Ρατταπάλα, φάε και πιες και διασκέδασε· τρώγοντας, πίνοντας, διασκεδάζοντας, απολαμβάνοντας τις ηδονές, κάνοντας αξιέπαινες πράξεις, να ευφραίνεσαι. Δεν σου δίνουμε την άδεια για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Ακόμη και με τον θάνατό σου εμείς παρά τη θέλησή μας θα χωριστούμε από

εσένα. Πώς λοιπόν εμείς θα σου δώσουμε την άδεια ενώ ζεις για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Για τρίτη φορά ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έμεινε σιωπηλός.

297. Τότε οι φίλοι του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, πλησίασαν τον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας· αφού πλησίασαν, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, είσαι το μοναχοπαίδι της μητέρας και του πατέρα σου, αγαπητός, λατρεμένος, μεγαλωμένος με ευτυχία, περιποιημένος με ευτυχία. Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, δεν γνωρίζεις τίποτα από δυστυχία. Ακόμη και με τον θάνατό σου η μητέρα και ο πατέρας σου παρά τη θέλησή τους θα χωριστούν από εσένα. Πώς λοιπόν θα σου επιτρέψουν ενώ ζεις την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή; Σήκω, αγαπητέ Ρατταπάλα, φάε και πιες και διασκεδάσε· τρώγοντας, πίνοντας, διασκεδάζοντας, απολαμβάνοντας τις ηδονές, κάνοντας αξιέπαινες πράξεις, να ευφραίνεσαι. Δεν θα σου επιτρέψουν η μητέρα και ο πατέρας σου την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Ακόμη και με τον θάνατό σου η μητέρα και ο πατέρας σου παρά τη θέλησή τους θα χωριστούν από εσένα. Πώς λοιπόν θα σου επιτρέψουν ενώ ζεις την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έμεινε σιωπηλός. Για δεύτερη φορά... κ.λπ... για τρίτη φορά οι φίλοι του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, είσαι το μοναχοπαίδι της μητέρας και του πατέρα σου, αγαπητός, λατρεμένος, μεγαλωμένος με ευτυχία, περιποιημένος με ευτυχία· εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, δεν γνωρίζεις τίποτα από δυστυχία· ακόμη και με τον θάνατό σου η μητέρα και ο πατέρας σου παρά τη θέλησή τους θα χωριστούν από εσένα. Πώς λοιπόν θα σου επιτρέψουν ενώ ζεις την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή; Σήκω, αγαπητέ Ρατταπάλα, φάε και πιες και διασκεδάσε· τρώγοντας, πίνοντας, διασκεδάζοντας, απολαμβάνοντας τις ηδονές, κάνοντας αξιέπαινες πράξεις, να ευφραίνεσαι. Δεν θα σου επιτρέψουν η μητέρα και ο πατέρας σου την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή· ακόμη και με τον θάνατό σου η μητέρα και ο πατέρας σου παρά τη θέλησή τους θα χωριστούν από εσένα. Πώς λοιπόν θα σου επιτρέψουν ενώ ζεις την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Για τρίτη φορά ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έμεινε σιωπηλός.

298. Τότε οι φίλοι του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, πλησίασαν τη μητέρα και τον πατέρα του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας· αφού πλησίασαν, είπαν στη μητέρα και τον πατέρα του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας: «Μητέρα και πατέρα, αυτός ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έχει ξαπλώσει εκεί ακριβώς στο γυμνό έδαφος - 'Εδώ ακριβώς θα έρθει ο θάνατός μου ή η αναχώρηση'. Αν εσείς δεν επιτρέψετε στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας, την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, εκεί ακριβώς θα έρθει ο θάνατος. Αν όμως εσείς επιτρέψετε στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας, την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, θα τον δείτε ακόμη και ως αναχωρητή. Αν ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, δεν ευχαριστηθεί με την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, ποιος άλλος προορισμός θα υπάρξει για αυτόν; Εδώ ακριβώς θα επιστρέψει. Επιτρέψτε στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας, την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». «Επιτρέπουμε, παιδιά, στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας, την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη

ζωή. Αλλά ως αναχωρητής πρέπει να επισκέπτεται τη μητέρα και τον πατέρα». Τότε οι φίλοι του Ρατταπάλα, του γιου καλής οικογένειας, πλησίασαν τον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας· αφού πλησίασαν, είπαν στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας: «Σήκω, αγαπητέ Ρατταπάλα, έχεις την άδεια από τη μητέρα και τον πατέρα σου για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αλλά ως αναχωρητής πρέπει να επισκέπτεσαι τη μητέρα και τον πατέρα σου».

299. Τότε ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, αφού σηκώθηκε και ανέκτησε τη δύναμή του, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, είπε στον Ευλογημένο: «Έχω την άδεια, σεβάσμιε κύριε, από τη μητέρα και τον πατέρα μου για την αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή. Ας μου δώσει ο Ευλογημένος την αναχώρηση». Ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, έλαβε την αναχώρηση κοντά στον Ευλογημένο, έλαβε την πλήρη χειροτονία. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ο σεβάσμιος Ρατταπάλα είχε πρόσφατα χειροτονηθεί πλήρως, μισό μήνα μετά τη χειροτονία, αφού διέμεινε στη Θουλλακόττχικα όσο επιθυμούσε, αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Σαβάτθι. Περιπλανώμενος σταδιακά, έφτασε στη Σαβάτθι. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα, μένοντας μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμεινε. Γνώρισε άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Και ο σεβάσμιος Ρατταπάλα έγινε ένας από τους Άξιους.

Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Ρατταπάλα είπε στον Ευλογημένο: «Επιθυμώ, σεβάσμιε κύριε, να επισκεφθώ τη μητέρα και τον πατέρα μου, αν ο Ευλογημένος μου το επιτρέψει». Τότε ο Ευλογημένος, περιλαμβάνοντας τον νου του σεβάσμιου Ρατταπάλα με τον νου του, έστρεψε την προσοχή του. Όταν ο Ευλογημένος κατάλαβε - «Ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, είναι ανίκανος να απαρνηθεί την εξάσκηση και να επιστρέψει σε κατώτερη ζωή», τότε ο Ευλογημένος είπε στον σεβάσμιο Ρατταπάλα: «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, Ρατταπάλα». Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα, αφού σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του, τακτοποίησε το κατάλυμά του, πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του και αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Θουλλακόττχικα. Περιπλανώμενος σταδιακά, έφτασε στη Θουλλακόττχικα. Εκεί ο σεβάσμιος Ρατταπάλα διέμενε στη Θουλλακόττχικα, στο πάρκο ελαφιών του βασιλιά Κοράμπυα. Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Θουλλακόττχικα για προσφερόμενη τροφή. Περιφερόμενος διαδοχικά στη Θουλλακόττχικα για προσφερόμενη τροφή, πλησίασε την κατοικία του πατέρα του. Εκείνη την περίοδο ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα έβαζε να του κτενίζουν τα μαλλιά στη μεσαία αίθουσα της πόρτας. Ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα είδε τον σεβάσμιο Ρατταπάλα να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, είπε: «Από αυτούς τους ξυρισμένους ασκητίσκους το μοναχοπαίδι μας, το αγαπητό,

το λατρεμένο, έγινε αναχωρητής». Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα στην κατοικία του πατέρα του δεν έλαβε ούτε δωρεά ούτε άρνηση· στην πραγματικότητα έλαβε μόνο ύβρεις. Εκείνη την περίοδο η δούλη συγγενών του σεβάσμιου Ρατταπάλα ήθελε να πετάξει αρτοπαρασκεύασμα της προηγούμενης ημέρας. Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα είπε σε εκείνη τη δούλη συγγενών: «Αν αυτό, αδελφή, πρόκειται να πεταχτεί, ρίξε το εδώ στο κύπελλό μου». Τότε η δούλη συγγενών του σεβάσμιου Ρατταπάλα, ρίχνοντας εκείνο το αρτοπαρασκεύασμα της προηγούμενης ημέρας στο κύπελλο του σεβάσμιου Ρατταπάλα, αναγνώρισε το σημάδι των χεριών και των ποδιών και της φωνής.

300. Τότε η δούλη συγγενών του σεβάσμιου Ρατταπάλα πήγε εκεί όπου ήταν η μητέρα του σεβάσμιου Ρατταπάλα· αφού πλησίασε, είπε στη μητέρα του σεβάσμιου Ρατταπάλα αυτό - «Ας γνωρίζεις, κυρία - ο νεαρός κύριος Ρατταπάλα έφτασε». «Αν, κυρά, λες αλήθεια, σε κάνω ελεύθερη». Τότε η μητέρα του σεβάσμιου Ρατταπάλα πήγε εκεί όπου ήταν ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα· αφού πλησίασε, είπε στον πατέρα του σεβάσμιου Ρατταπάλα αυτό - «Ας γνωρίζεις, οικοδεσπότη - ο Ρατταπάλα, ο γιος καλής οικογένειας, λένε, έφτασε». Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ρατταπάλα έτρωγε εκείνο το αρτοπαρασκεύασμα της προηγούμενης ημέρας ακουμπώντας σε κάποια ρίζα τοίχου. Τότε ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ρατταπάλα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Ρατταπάλα αυτό - «Είναι δυνατόν, αγαπητέ Ρατταπάλα, να τρως αρτοπαρασκεύασμα της προηγούμενης ημέρας; Δεν πρέπει, αγαπητέ Ρατταπάλα, να πας στο δικό σου σπίτι;» «Από πού, οικοδεσπότη, θα έχουμε εμείς σπίτι, που έχουμε αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή; Είμαστε άστεγοι, οικοδεσπότη. Πήγαμε, οικοδεσπότη, στο σπίτι σου, εκεί δεν λάβαμε ούτε δωρεά ούτε άρνηση· στην πραγματικότητα λάβαμε μόνο ύβρεις». «Έλα, αγαπητέ Ρατταπάλα, θα πάμε στο σπίτι». «Αρκετά, οικοδεσπότη, έχει γίνει σήμερα το καθήκον του γεύματός μου». «Τότε λοιπόν, αγαπητέ Ρατταπάλα, αποδέξου το αυριανό γεύμα». Ο σεβάσμιος Ρατταπάλα αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα, γνωρίζοντας τη συναίνεση του σεβάσμιου Ρατταπάλα, πήγε στη δική του κατοικία· αφού πλησίασε, αφού έβαλε να φτιάξουν έναν μεγάλο σωρό από χρυσό και ασήμι και τον κάλυψε με ψάθες, απευθύνθηκε στις πρώην συζύγους του σεβάσμιου Ρατταπάλα - «Ελάτε εσείς, νύφες, με όποιο στολισμό στολισμένες παλαιότερα ήσασταν αγαπητές και λατρεμένες στον Ρατταπάλα, τον γιο καλής οικογένειας, με εκείνο τον στολισμό στολιστείτε».

301. Τότε ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, έβαλε να ετοιμάσουν εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή στην κατοικία του και ανακοίνωσε στον σεβάσμιο Ρατταπάλα την κατάλληλη ώρα - «Είναι η ώρα, αγαπητέ Ρατταπάλα, το γεύμα είναι έτοιμο». Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στην κατοικία του πατέρα του· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Τότε ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα, αφού αποκάλυψε εκείνον τον σωρό από χρυσό και ασήμι, είπε στον σεβάσμιο Ρατταπάλα - «Αυτός, αγαπητέ Ρατταπάλα, είναι ο πλούτος από τη μητέρα σου, άλλος είναι ο πατρικός, άλλος ο προγονικός. Είναι δυνατόν, αγαπητέ Ρατταπάλα, να απολαύσεις τα πλούτη και να κάνεις αξιέπαινες πράξεις. Έλα εσύ, αγαπητέ Ρατταπάλα, επιστρέφοντας σε κατώτερη ζωή, απόλαυσε τα πλούτη και κάνε αξιέπαινες πράξεις». «Αν εσύ, οικοδεσπότη, ακολουθήσεις τα λόγια μου, αυτόν τον σωρό από χρυσό και ασήμι, αφού τον φορτώσεις σε κάρα και τον μεταφέρεις έξω, να τον βυθίσεις στο ρεύμα του ποταμού Γάγγη στη μέση. Για ποιο λόγο; Διότι εξαιτίας

αυτού, οικοδεσπότη, θα εγερθούν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος». Τότε οι πρώην σύζυγοι του σεβάσμιου Ρατταπάλα, αφού έπιασαν η καθεμία τα πόδια του, είπαν στον σεβάσμιο Ρατταπάλα - «Πώς είναι, νεαρέ κύριε, εκείνες οι νύμφες για χάρη των οποίων ασκείς την άγια ζωή;» «Εμείς, αδελφές, δεν ασκούμε την άγια ζωή για χάρη των νυμφών». «Ο νεαρός κύριος Ρατταπάλα μας συμπεριφέρεται με την προσφώνηση αδελφές», εκείνες εκεί ακριβώς λιποθύμησαν και έπεσαν. Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα είπε στον πατέρα του - «Αν, οικοδεσπότη, πρόκειται να δοθεί τροφή, δώστε· μη μας ταλαιπωρείτε». «Φάε, αγαπητέ Ρατταπάλα, το γεύμα είναι έτοιμο». Τότε ο πατέρας του σεβάσμιου Ρατταπάλα ιδιοχείρως ικανοποίησε και περιποιήθηκε τον σεβάσμιο Ρατταπάλα με εξάισια στερεά και μαλακή τροφή.

302. Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα, αφού τελείωσε να τρώει, με το χέρι απομακρυσμένο από το κύπελλο, ενώ στεκόταν όρθιος, απήγγειλε αυτούς τους στίχους:

«Δες αυτό το ομοίωμα στολισμένο με σεβασμό, ένα σώμα γεμάτο πληγές,
υψωμένο·
άρρωστο, αντικείμενο πολλών σκέψεων, του οποίου δεν υπάρχει σταθερή
διάρκεια.

«Δες αυτή τη μορφή στολισμένη με σεβασμό, με πολύτιμο λίθο και σκουλαρίκι·
οστά τυλιγμένα με δέρμα, μαζί με τα ρούχα λάμπει.

«Πόδια βαμμένα με λάκκα, πρόσωπο αλειμμένο με σκόνη·
αρκετό για να παραπλανήσει τον αδαή, αλλά όχι αυτόν που αναζητά το
υπερπέραν.

«Μαλλιά χτενισμένα σε οκτώ πλεξούδες, μάτια αλειμμένα με οφθαλμική
αλοιφή·
αρκετό για να παραπλανήσει τον αδαή, αλλά όχι αυτόν που αναζητά το
υπερπέραν.

«Σαν καινούργιο δοχείο οφθαλμικής αλοιφής, διακοσμημένο, ένα σάπιο σώμα
στολισμένο·
αρκετό για να παραπλανήσει τον αδαή, αλλά όχι αυτόν που αναζητά το
υπερπέραν.

«Ο κυνηγός έστησε την παγίδα, το ελάφι δεν άγγιξε το δίχτυ·
αφού φάγαμε το δόλωμα, φεύγουμε, ενώ οι κυνηγοί ελαφιών θρηνούν».

Τότε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα, αφού απήγγειλε αυτούς τους στίχους ενώ στεκόταν όρθιος, πήγε στο πάρκο ελαφιών του βασιλιά Κοράμπυα· αφού πλησίασε, κάθισε για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου.

303. Τότε ο βασιλιάς Κοράμπυα απευθύνθηκε στον Μιγκάβα: «Καθάρισε, αγαπητέ Μιγκάβα, το πάρκο ελαφιών, τον κήπο· πάμε στον ωραίο τόπο για να τον δούμε». «Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε ο Μιγκάβα στον βασιλιά Κοράμπυα και καθαρίζοντας το πάρκο ελαφιών είδε τον σεβάσμιο Ρατταπάλα να κάθεται για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου. Αφού τον είδε, πήγε εκεί όπου ήταν ο βασιλιάς Κοράμπυα· αφού πλησίασε, είπε στον βασιλιά Κοράμπυα: «Καθαρό είναι, μεγαλειότατε, το πάρκο

ελαφιών σου. Και υπάρχει εδώ ένας γιος καλής οικογένειας ονόματι Ρατταπάλα, γιος της πρώτης οικογένειας σε αυτή ακριβώς τη Θουλλακόττικα, τον οποίο εσύ συχνά επαινούς· αυτός κάθεται για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου». «Τότε λοιπόν, αγαπητέ Μιγκάβα, αρκετά για σήμερα με τον κήπο. Τώρα εμείς θα επισκεφθούμε τον αξιότιμο Ρατταπάλα». Τότε ο βασιλιάς Κοράμπυα, αφού είπε «όση στερεά και μαλακή τροφή έχει ετοιμαστεί εκεί, μοιράστε την όλη», αφού έξεψε τα εξαίρετα οχήματα και ανέβηκε στο εξαίρετο όχημα, με τα εξαίρετα οχήματα αναχώρησε από τη Θουλλακόττικα με μεγάλη βασιλική μεγαλοπρέπεια για να δει τον σεβάσμιο Ρατταπάλα. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και με τα πόδια, με διαπρεπή ακολουθία, πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ρατταπάλα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Ρατταπάλα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο βασιλιάς Κοράμπυα είπε στον σεβάσμιο Ρατταπάλα: «Εδώ ας καθίσει ο αξιότιμος Ρατταπάλα στο στρώμα από ελεφαντόδερμα». «Αρκεί, μεγάλε βασιλιά, κάθισε εσύ· εγώ κάθομαι στο δικό μου κάθισμα». Κάθισε ο βασιλιάς Κοράμπυα στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, ο βασιλιάς Κοράμπυα είπε στον σεβάσμιο Ρατταπάλα:

304. «Υπάρχουν αυτές οι τέσσερις απώλειες, αγαπητέ Ρατταπάλα, διακατεχόμενοι από τις οποίες κάποιοι εδώ, αφού ξυρίσουν τα μαλλιά και τα γένια τους και ντυθούν με ώχρινα ρούχα, αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Ποιες τέσσερις; Η απώλεια λόγω γήρατος, η απώλεια λόγω ασθένειας, η απώλεια πλούτου, η απώλεια συγγενών. Και ποια είναι, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια λόγω γήρατος; Εδώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, κάποιος είναι γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, έχει διανύσει μεγάλη περίοδο και έχει φτάσει στο τέλος της ζωής του. Αυτός σκέφτεται έτσι - «Εγώ πράγματι τώρα είμαι γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, έχω διανύσει μεγάλη περίοδο και έχω φτάσει στο τέλος της ζωής μου. Δεν είναι όμως εύκολο για μένα είτε να αποκτήσω πλούτο που δεν έχω αποκτήσει είτε να κάνω να ευημερήσει ο πλούτος που έχω αποκτήσει. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Αυτός, διακατεχόμενος από αυτή την απώλεια λόγω γήρατος, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτή ονομάζεται, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια λόγω γήρατος. Ο αξιότιμος Ρατταπάλα όμως τώρα είναι νέος, νεαρός με κατάμαυρα μαλλιά, προικισμένος με ευλογημένη νεότητα, στην πρώτη περίοδο της ζωής του. Αυτή η απώλεια λόγω γήρατος δεν υπάρχει για τον αξιότιμο Ρατταπάλα. Τι γνωρίζοντας ή ιδόντας ή ακούσας ο αξιότιμος Ρατταπάλα αναχώρησε από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;

«Και ποια είναι, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια λόγω ασθένειας; Εδώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, κάποιος είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός σκέφτεται έτσι - «Εγώ πράγματι τώρα είμαι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Δεν είναι όμως εύκολο για μένα είτε να αποκτήσω πλούτο που δεν έχω αποκτήσει είτε να κάνω να ευημερήσει ο πλούτος που έχω αποκτήσει. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Αυτός, διακατεχόμενος από αυτή την απώλεια λόγω ασθένειας, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτή ονομάζεται, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια λόγω ασθένειας. Ο αξιότιμος

Ρατταπάλα όμως τώρα είναι με λίγες ασθένειες, με λίγες αδιαθεσίες, προικισμένος με ομαλή πέψη, ούτε πολύ κρύα ούτε πολύ ζεστή. Αυτή η απώλεια λόγω ασθένειας δεν υπάρχει για τον αξιότιμο Ρατταπάλα. Τι γνωρίζοντας ή ιδόντας ή ακούσας ο αξιότιμος Ρατταπάλα αναχώρησε από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;

«Και ποια είναι, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια πλούτου; Εδώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, κάποιος είναι πλούσιος, με μεγάλο πλούτο, με μεγάλες απολαύσεις. Τα πλούτη του σταδιακά οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη. Αυτός σκέφτεται έτσι - «Εγώ πράγματι προηγουμένως ήμουν πλούσιος, με μεγάλο πλούτο, με μεγάλες απολαύσεις. Τα πλούτη μου εκείνα σταδιακά οδηγήθηκαν σε πλήρη εξάλειψη. Δεν είναι όμως εύκολο για μένα είτε να αποκτήσω πλούτο που δεν έχω αποκτήσει είτε να κάνω να ευημερήσει ο πλούτος που έχω αποκτήσει. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ωχρίνα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Αυτός, διακατεχόμενος από αυτή την απώλεια πλούτου, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ωχρίνα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτή ονομάζεται, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια πλούτου. Ο αξιότιμος Ρατταπάλα όμως είναι γιος της πρώτης οικογένειας σε αυτή ακριβώς τη Θουλλακόττικα. Αυτή η απώλεια πλούτου δεν υπάρχει για τον αξιότιμο Ρατταπάλα. Τι γνωρίζοντας ή ιδόντας ή ακούσας ο αξιότιμος Ρατταπάλα αναχώρησε από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;

«Και ποια είναι, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια συγγενών; Εδώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, κάποιος έχει πολλούς φίλους και συμβούλους, συγγενείς και ομόαιμους. Αυτοί οι συγγενείς του σταδιακά οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη. Αυτός σκέφτεται έτσι - "Εγώ προηγουμένως είχα πολλούς φίλους και συμβούλους, συγγενείς και ομόαιμους. Αυτοί μου σταδιακά οδηγήθηκαν σε πλήρη εξάλειψη. Δεν είναι όμως εύκολο για μένα είτε να αποκτήσω πλούτο που δεν έχω αποκτήσει είτε να κάνω να ευημερήσει ο πλούτος που έχω αποκτήσει. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ωχρίνα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Αυτός, προικισμένος με αυτή την απώλεια συγγενών, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ωχρίνα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτή ονομάζεται, αγαπητέ Ρατταπάλα, η απώλεια συγγενών. Ο αξιότιμος Ρατταπάλα όμως έχει πολλούς φίλους και συμβούλους, συγγενείς και ομόαιμους σε αυτή ακριβώς τη Θουλλακόττικα. Αυτή η απώλεια συγγενών δεν υπάρχει για τον αξιότιμο Ρατταπάλα. Τι γνωρίζοντας ή ιδόντας ή ακούσας ο αξιότιμος Ρατταπάλα αναχώρησε από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;

«Αυτές λοιπόν, αγαπητέ Ρατταπάλα, είναι οι τέσσερις απώλειες, με τις οποίες προικισμένοι κάποιοι εδώ, αφού ξυρίσουν τα μαλλιά και τα γένια τους και ντυθούν με ωχρίνα ρούχα, αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτές δεν υπάρχουν για τον αξιότιμο Ρατταπάλα. Τι γνωρίζοντας ή βλέποντας ή ακούγοντας ο αξιότιμος Ρατταπάλα αναχώρησε από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;»

305. «Υπάρχουν πράγματι, μεγάλε βασιλιά, τέσσερις συνοπτικές δηλώσεις της Διδασκαλίας που διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, τις οποίες εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Ποιοι τέσσερις; "Ο κόσμος οδηγείται προς τον θάνατο, είναι ασταθής" - αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πρώτη συνοπτική δήλωση της Διδασκαλίας που διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, την

οποία εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. "Ο κόσμος είναι χωρίς προστασία, χωρίς κυρίαρχο" - αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η δεύτερη συνοπτική δήλωση της Διδασκαλίας που διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, την οποία εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. "Ο κόσμος είναι χωρίς ιδιοκτησία, πρέπει να φύγει κανείς εγκαταλείποντας τα πάντα" - αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τρίτη συνοπτική δήλωση της Διδασκαλίας που διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, την οποία εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. "Ο κόσμος είναι ελλιπής, ανικανοποίητος, σκλάβος της επιθυμίας" - αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τέταρτη συνοπτική δήλωση της Διδασκαλίας που διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, την οποία εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτές, μεγάλη βασιλιά, είναι οι τέσσερις συνοπτικές δηλώσεις της Διδασκαλίας που διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, τις οποίες εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή».

306. «"Ο κόσμος οδηγείται προς τον θάνατο, είναι ασταθής" -είπε ο αξιότιμος Ρατταπάλα. Πώς, αγαπητέ Ρατταπάλα, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;» «Τι νομίζεις, μεγάλη βασιλιά, εσύ στα είκοσι ή στα εικοσιπέντε χρόνια σου ήσουν εκπαιδευμένος στους ελέφαντες, εκπαιδευμένος στα άλογα, εκπαιδευμένος στα άρματα, εκπαιδευμένος στο τόξο, εκπαιδευμένος στο ξίφος, με δυνατούς μηρούς, με δυνατά χέρια, ικανός, έμπειρος στη μάχη;» «Ήμουν εγώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, στα είκοσι ή στα εικοσιπέντε χρόνια μου εκπαιδευμένος στους ελέφαντες, εκπαιδευμένος στα άλογα, εκπαιδευμένος στα άρματα, εκπαιδευμένος στο τόξο, εκπαιδευμένος στο ξίφος, με δυνατούς μηρούς, με δυνατά χέρια, ικανός, έμπειρος στη μάχη. Μερικές φορές, αγαπητέ Ρατταπάλα, θεωρούσα τον εαυτό μου σαν να είχε υπερφυσική δύναμη· δεν έβλεπα κανέναν ίσο με τον εαυτό μου σε δύναμη». «Τι νομίζεις, μεγάλη βασιλιά, ακριβώς έτσι εσύ τώρα είσαι με δυνατούς μηρούς, με δυνατά χέρια, ικανός, έμπειρος στη μάχη;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Ρατταπάλα. Τώρα είμαι γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, έχω διανύσει μεγάλη περίοδο και έχω φτάσει στο τέλος της ζωής μου· η ηλικία μου τρέχει στα ογδόντα. Μερικές φορές, αγαπητέ Ρατταπάλα, σκεφτόμενος "εδώ θα βάλω το πόδι μου", βάζω το πόδι μου αλλού». «Αυτό λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος οδηγείται προς τον θάνατο, είναι ασταθής", το οποίο εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». «Καταπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα, εκπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα! Πόσο καλά ειπωμένο είναι αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος οδηγείται προς τον θάνατο, είναι ασταθής". Διότι πράγματι, αγαπητέ Ρατταπάλα, ο κόσμος οδηγείται προς τον θάνατο, είναι ασταθής.

«Υπάρχουν πράγματι, αγαπητέ Ρατταπάλα, σε αυτό το βασιλικό σπίτι σώματα ελεφάντων, σώματα ίππων, σώματα αρμάτων, σώματα πεζικού, που θα χρησιμεύσουν για την προστασία μας στις δυσκολίες. "Ο κόσμος είναι χωρίς προστασία, χωρίς

κυρίαρχο" - είπε ο αξιότιμος Ρατταπάλα. Πώς όμως, αγαπητέ Ρατταπάλα, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;» «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, έχεις κάποια χρόνια ασθένεια;» «Έχω, αγαπητέ Ρατταπάλα, χρόνια ασθένεια. Μερικές φορές, αγαπητέ Ρατταπάλα, οι φίλοι και σύμβουλοί μου, οι συγγενείς και ομόαιμοι, στέκονται γύρω μου - "τώρα ο βασιλιάς Κοράμπυα θα πεθάνει, τώρα ο βασιλιάς Κοράμπυα θα πεθάνει"». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, μπορείς να πεις στους φίλους και συμβούλους σου, στους συγγενείς και ομόαιμους - "ελάτε, αξιότιμοι φίλοι και σύμβουλοί μου, συγγενείς και ομόαιμοι, όλοι μαζί μοιραστείτε αυτόν τον πόνο, ώστε εγώ να βιώσω ελαφρύτερο πόνο" - ή μήπως εσύ ο ίδιος βιώνεις αυτόν τον πόνο;» «Δεν μπορώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, να πω στους φίλους και συμβούλους μου, στους συγγενείς και ομόαιμους - "ελάτε, αξιότιμοι φίλοι και σύμβουλοί μου, συγγενείς και ομόαιμοι, όλοι μαζί μοιραστείτε αυτόν τον πόνο, ώστε εγώ να βιώσω ελαφρύτερο πόνο". Αλλά εγώ ο ίδιος βιώνω αυτόν τον πόνο». «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος είναι χωρίς προστασία, χωρίς κυρίαρχο", το οποίο εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». «Καταπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα, εκπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα! Πόσο καλά ειπωμένο είναι αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος είναι χωρίς προστασία, χωρίς κυρίαρχο". Διότι πράγματι, αγαπητέ Ρατταπάλα, ο κόσμος είναι χωρίς προστασία, χωρίς κυρίαρχο.

«Υπάρχει πράγματι, αγαπητέ Ρατταπάλα, σε αυτή τη βασιλική οικογένεια άφθονο χρυσάφι και ασήμι, θαμμένο στη γη και αποθηκευμένο ψηλά. "Ο κόσμος είναι χωρίς ιδιοκτησία, πρέπει να φύγει κανείς εγκαταλείποντας τα πάντα" - είπε ο αξιότιμος Ρατταπάλα. Πώς όμως, αγαπητέ Ρατταπάλα, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;» «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, όπως εσύ τώρα προικισμένος και εφοδιασμένος με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής απολαμβάνεις τη ζωή, θα έχεις και στην άλλη ζωή - "ακριβώς έτσι εγώ προικισμένος και εφοδιασμένος με αυτά τα ίδια πέντε είδη αισθησιακής ηδονής θα απολαμβάνω τη ζωή", ή μήπως άλλοι θα κληρονομήσουν αυτόν τον πλούτο, ενώ εσύ θα πας σύμφωνα με τις πράξεις σου;» «Όπως εγώ, αγαπητέ Ρατταπάλα, τώρα προικισμένος και εφοδιασμένος με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής απολαμβάνω τη ζωή, δεν θα έχω και στην άλλη ζωή - "ακριβώς έτσι προικισμένος και εφοδιασμένος με αυτά τα ίδια πέντε είδη αισθησιακής ηδονής θα απολαμβάνω τη ζωή". Αλλά άλλοι θα κληρονομήσουν αυτόν τον πλούτο· εγώ όμως θα πάω σύμφωνα με τις πράξεις μου». «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος είναι χωρίς ιδιοκτησία, πρέπει να φύγει κανείς εγκαταλείποντας τα πάντα", το οποίο εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». «Καταπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα, εκπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα! Πόσο καλά ειπωμένο είναι αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος είναι χωρίς ιδιοκτησία, πρέπει να φύγει κανείς εγκαταλείποντας τα πάντα". Διότι πράγματι, αγαπητέ Ρατταπάλα, ο κόσμος είναι χωρίς ιδιοκτησία, πρέπει να φύγει κανείς εγκαταλείποντας τα πάντα.

"Ο κόσμος είναι ελλιπής, ανικανοποίητος, σκλάβος της επιθυμίας" -είπε ο αξιότιμος Ρατταπάλα. Πώς, αγαπητέ Ρατταπάλα, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;» «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, κατοικείς στην ευημερούσα χώρα των

Κούρου;» «Ναι, αγαπητέ Ρατταπάλα, κατοικώ στην ευημερούσα χώρα των Κούρου». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, εδώ θα ερχόταν ένας άνθρωπος από την ανατολική κατεύθυνση, αξιόπιστος και έμπιστος. Αυτός αφού σε πλησίαζε θα έλεγε έτσι - "Ας γνωρίζει η Μεγαλειότητά σας, μεγάλε βασιλιά, εγώ έρχομαι από την ανατολική κατεύθυνση. Εκεί είδα μια μεγάλη χώρα, επιτυχημένη και ευημερούσα, πολυπληθή, γεμάτη με ανθρώπους. Πολλές εκεί σωματικές μονάδες ελεφάντων, ιππικού, αρμάτων, πεζικού· πολύς εκεί πλούτος και σιτηρά· πολύ εκεί χρυσάφι και ασήμι, ακατέργαστο και κατεργασμένο· πολλές εκεί γυναίκες. Και είναι δυνατόν να κατακτηθεί με τόση μόνο στρατιωτική δύναμη. Κατάκτησέ την, μεγάλε βασιλιά", τι θα έκανες;» «Και αυτήν, αγαπητέ Ρατταπάλα, αφού την κατακτούσαμε θα κατοικούσαμε σε αυτήν». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, εδώ θα ερχόταν ένας άνθρωπος από τη δυτική κατεύθυνση... προς τη βόρεια κατεύθυνση... από τη νότια κατεύθυνση... από την άλλη πλευρά του ωκεανού, αξιόπιστος και έμπιστος. Αυτός αφού σε πλησίαζε θα έλεγε έτσι - "Ας γνωρίζει η Μεγαλειότητά σας, μεγάλε βασιλιά, εγώ έρχομαι από την άλλη πλευρά του ωκεανού. Εκεί είδα μια μεγάλη χώρα, επιτυχημένη και ευημερούσα, πολυπληθή, γεμάτη με ανθρώπους. Πολλές εκεί σωματικές μονάδες ελεφάντων, ιππικού, αρμάτων, πεζικού· πολύς εκεί πλούτος και σιτηρά· πολύ εκεί χρυσάφι και ασήμι, ακατέργαστο και κατεργασμένο· πολλές εκεί γυναίκες. Και είναι δυνατόν να κατακτηθεί με τόση μόνο στρατιωτική δύναμη. Κατάκτησέ την, μεγάλε βασιλιά", τι θα έκανες;» «Και αυτήν, αγαπητέ Ρατταπάλα, αφού την κατακτούσαμε θα κατοικούσαμε σε αυτήν». «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος είναι ελλιπής, ανικανοποίητος, σκλάβος της επιθυμίας", το οποίο εγώ γνωρίζοντας και βλέποντας και ακούγοντας αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή». «Καταπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα, εκπληκτικό, αγαπητέ Ρατταπάλα! Πόσο καλά ειπωμένο είναι αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - "ο κόσμος είναι ελλιπής, ανικανοποίητος, σκλάβος της επιθυμίας". Διότι πράγματι, αγαπητέ Ρατταπάλα, ο κόσμος είναι ελλιπής, ανικανοποίητος, σκλάβος της επιθυμίας».

Αυτά είπε ο σεβάσμιος Ρατταπάλα. Αφού είπε αυτά, είπε επιπλέον αυτό:

307. «Βλέπω στον κόσμο ανθρώπους με πλούτη,

που αφού απέκτησαν περιουσία δεν δίνουν λόγω αυταπάτης·
άπληστοι συσσωρεύουν πλούτη,
και ακόμη περισσότερες ηδονές επιθυμούν.

«Ο βασιλιάς που με τη βία κατέκτησε τη γη,
κατοικώντας σε μεγαλείο μέχρι τα άκρα του ωκεανού·
ανικανοποίητος από την εδώ πλευρά της θάλασσας,
θα επιθυμούσε και την πέρα πλευρά της θάλασσας.

«Ο βασιλιάς και πολλοί άλλοι άνθρωποι,
χωρίς να έχουν εγκαταλείψει την επιθυμία πλησιάζουν τον θάνατο·
ανικανοποίητοι εγκαταλείπουν το σώμα,
από τις ηδονές στον κόσμο δεν υπάρχει ικανοποίηση.

«Τον κλαίνει οι συγγενείς με λυμένα μαλλιά,

"Αχ αλίμονο, ήταν αθάνατος για μας" λένε·
αφού τον βγάλουν τυλιγμένο με ύφασμα,
στοιβάζουν την πυρά και τον καίνε.

«Αυτός καίγεται τρυπημένος με σούβλες,
με ένα μόνο ύφασμα, έχοντας εγκαταλείψει τα πλούτη·
για αυτόν που πεθαίνει δεν υπάρχει προστασία,
ούτε συγγενείς εδώ, ούτε φίλοι ή σύντροφοι.

«Οι κληρονόμοι παίρνουν τα πλούτη του,
αλλά το ον πηγαίνει όπου το οδηγεί η πράξη του·
τίποτε από τα πλούτη δεν ακολουθεί αυτόν που πεθαίνει,
ούτε γιοι ούτε σύζυγοι ούτε πλούτη ούτε βασιλείο.

«Δεν αποκτά κανείς μακρά ζωή με τα πλούτη, ούτε με την περιουσία
αποκρούει το γήρας·
σύντομη πράγματι είναι αυτή η ζωή, λένε οι σοφοί, μη-αιώνια, με φύση
αλλαγής.

«Πλούσιοι και φτωχοί βιώνουν την επαφή,
ο ανόητος και ο σοφός έτσι ακριβώς πλήττονται·
αλλά ο ανόητος λόγω της ανοησίας του κείτεται σαν χτυπημένος,
Ο σοφός όμως δεν τρέμει όταν τον αγγίζει η επαφή.

«Γι' αυτό η σοφία είναι ανώτερη από τον πλούτο,
με την οποία επιτυγχάνει κανείς εδώ την ολοκλήρωση·
διότι λόγω της μη ολοκλήρωσης σε διάφορες υπάρξεις,
κάνουν κακές πράξεις από αυταπάτη.

«Πηγαίνει στη μήτρα και στον άλλο κόσμο,
περιπλανώμενος στον κύκλο των επαναγεννήσεων διαδοχικά·
ένας άλλος χωρίς σοφία πιστεύοντας σε αυτόν,
πηγαίνει στη μήτρα και στον άλλο κόσμο.

«Όπως ο κλέφτης που πιάστηκε στο άνοιγμα της διάρρηξης,
τιμωρείται για τις πράξεις του, ο κακόβουλου χαρακτήρα·
έτσι η γενιά πεθαίνοντας στον άλλο κόσμο,
τιμωρείται για τις πράξεις της, ο κακόβουλου χαρακτήρα.

«Οι ηδονές, ποικίλες, γλυκές, ευχάριστες,
με διάφορες μορφές αναταράσσουν τη συνείδηση·
έχοντας δει τον κίνδυνο στα είδη αισθησιακής ηδονής,
γι' αυτό εγώ έγινα αναχωρητής, βασιλιά.

«Όπως οι καρποί των δέντρων πέφτουν, έτσι οι νέοι,
νεαροί και ηλικιωμένοι με τη διάλυση του σώματος·
έχοντας δει και αυτό, έγινα αναχωρητής, βασιλιά,
η αδιαμφισβήτητη ασκητική ζωή είναι ανώτερη».

Τέλος της ομιλίας Ρατθαπάλα, δεύτερη.

3. Η ομιλία για τον Μαγκαντέβα

308. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Μιθιλά, στο άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα. Τότε ο Ευλογημένος σε κάποια περιοχή εκδήλωσε ένα χαμόγελο. Τότε στον σεβάσμιο Άναντα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ποια άραγε είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την εκδήλωση του χαμόγελου του Ευλογημένου; Οι Τατχαγκάτα δεν εκδηλώνουν χαμόγελο χωρίς λόγο». Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, αφού τακτοποίησε τον χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, είπε στον Ευλογημένο: «Ποια, σεβάσμιε κύριε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την εκδήλωση του χαμόγελου του Ευλογημένου; Οι Τατχαγκάτα δεν εκδηλώνουν χαμόγελο χωρίς λόγο». «Κάποτε στο παρελθόν, Άναντα, σε αυτή ακριβώς τη Μιθιλά υπήρχε ένας βασιλιάς ονόματι Μαγκαντέβα, δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, εδραιωμένος στη δικαιοσύνη, μεγάλος βασιλιάς· συμπεριφερόταν δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου· και τηρούσε την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Μαγκαντέβα, μετά την παρέλευση πολλών ετών, πολλών εκατοντάδων ετών, πολλών χιλιάδων ετών, απευθύνθηκε στον κουρέα: "Όταν, αγαπητέ κουρέα, δεις στο κεφάλι μου γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει, τότε να μου το αναφέρεις". "Ναι, μεγαλειότατε", απάντησε, Άναντα, ο κουρέας στον βασιλιά Μαγκαντέβα. Είδε, Άναντα, ο κουρέας, μετά την παρέλευση πολλών ετών, πολλών εκατοντάδων ετών, πολλών χιλιάδων ετών, στο κεφάλι του βασιλιά Μαγκαντέβα γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει. Αφού τις είδε, είπε στον βασιλιά Μαγκαντέβα: "Έχουν εμφανιστεί οι θεϊκοί αγγελιοφόροι της μεγαλιότητάς σας, φαίνονται στο κεφάλι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει". "Τότε λοιπόν, αγαπητέ κουρέα, αφού τραβήξεις προσεκτικά εκείνες τις γκρίζες τρίχες με τσιμπίδα, τοποθέτησέ τις στην παλάμη μου". "Ναι, μεγαλειότατε", απάντησε, Άναντα, ο κουρέας στον βασιλιά Μαγκαντέβα και αφού τράβηξε προσεκτικά εκείνες τις γκρίζες τρίχες με τσιμπίδα, τις τοποθέτησε στην παλάμη του βασιλιά Μαγκαντέβα.

309. «Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Μαγκαντέβα, αφού έδωσε στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού κάλεσε τον πρωτότοκο γιο του, τον πρίγκιπα, είπε: "Έχουν εμφανιστεί σε μένα, αγαπητέ πρίγκιπα, οι θεϊκοί αγγελιοφόροι· φαίνονται στο κεφάλι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει· έχω απολαύσει τις ανθρώπινες ηδονές· είναι ο κατάλληλος χρόνος να αναζητήσω τις θεϊκές ηδονές. Έλα εσύ, αγαπητέ πρίγκιπα, ανάλαβε αυτή τη βασιλεία. Εγώ όμως, αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, θα εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Τότε λοιπόν, αγαπητέ πρίγκιπα, όταν κι εσύ δεις στο κεφάλι σου γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει, τότε αφού δώσεις στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού καθοδηγήσεις καλά τον πρωτότοκο γιο σου, τον πρίγκιπα, στη βασιλεία, αφού ξυρίσεις τα μαλλιά και τα γένια σου και ντυθείς με ώχρινα ρούχα, να εγκαταλείψεις την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσεις· μη γίνεις εσύ ο τελευταίος άνθρωπος για μένα. Σε όποια γενιά ανθρώπων, αγαπητέ πρίγκιπα, ενώ υπάρχει, γίνεται εκρίζωση ενός τέτοιου καλού καθήκοντος, αυτός γίνεται ο τελευταίος άνθρωπος για αυτούς. Γι' αυτό εγώ, αγαπητέ πρίγκιπα, σου λέω έτσι: αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσεις· μη γίνεις εσύ ο τελευταίος άνθρωπος για μένα". Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Μαγκαντέβα, αφού έδωσε στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού καθοδήγησε καλά τον πρωτότοκο γιο του, τον

πρίγκιπα, στη βασιλεία, σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, παρέμεινε· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, παρέμεινε. Με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, παρέμεινε· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, παρέμεινε.

«Ο βασιλιάς Μαγκαντέβα, Άναντα, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια έπαιξε παιδικά παιχνίδια, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησε την αντιβασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησε τη βασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, άσκησε την άγια ζωή. Αυτός, αφού ανέπτυξε τις τέσσερις θείες διαμονές, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο πήγε στον κόσμο του Βράχμα.

310. «Τότε, Άναντα, ο γιος του βασιλιά Μαγκαντέβα, μετά την παρέλευση πολλών ετών, πολλών εκατοντάδων ετών, πολλών χιλιάδων ετών, απευθύνθηκε στον κουρέα: "Όταν, αγαπητέ κουρέα, δεις στο κεφάλι μου γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει, τότε να μου το αναφέρεις". "Ναι, μεγαλειότατε", απάντησε, Άναντα, ο κουρέας στον γιο του βασιλιά Μαγκαντέβα. Είδε, Άναντα, ο κουρέας, μετά την παρέλευση πολλών ετών, πολλών εκατοντάδων ετών, πολλών χιλιάδων ετών, στο κεφάλι του γιου του βασιλιά Μαγκαντέβα γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει. Αφού τις είδε, είπε στον γιο του βασιλιά Μαγκαντέβα: "Έχουν εμφανιστεί οι θεϊκοί αγγελιοφόροι της μεγαλειότητάς σας· φαίνονται στο κεφάλι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει". "Τότε λοιπόν, αγαπητέ κουρέα, αφού τραβήξεις προσεκτικά εκείνες τις γκρίζες τρίχες με τσιμπίδα, τοποθέτησέ τις στην παλάμη μου". "Ναι, μεγαλειότατε", απάντησε, Άναντα, ο κουρέας στον γιο του βασιλιά Μαγκαντέβα και αφού τράβηξε προσεκτικά εκείνες τις γκρίζες τρίχες με τσιμπίδα, τις τοποθέτησε στην παλάμη του γιου του βασιλιά Μαγκαντέβα.

«Τότε, Άναντα, ο γιος του βασιλιά Μαγκαντέβα, αφού έδωσε στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού κάλεσε τον πρωτότοκο γιο του, τον πρίγκιπα, είπε: "Έχουν εμφανιστεί σε μένα, αγαπητέ πρίγκιπα, οι θεϊκοί αγγελιοφόροι· φαίνονται στο κεφάλι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει· έχω απολαύσει τις ανθρώπινες ηδονές· είναι ο κατάλληλος χρόνος να αναζητήσω τις θεϊκές ηδονές. Έλα εσύ, αγαπητέ πρίγκιπα, ανάλαβε αυτή τη βασιλεία. Εγώ όμως, αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, θα εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Τότε λοιπόν, αγαπητέ πρίγκιπα, όταν κι εσύ δεις στο κεφάλι σου γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει, τότε αφού δώσεις στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού καθοδηγήσεις καλά τον πρωτότοκο γιο σου, τον πρίγκιπα, στη βασιλεία, αφού ξυρίσεις τα μαλλιά και τα γένια σου και ντυθείς με ώχρινα ρούχα, να εγκαταλείψεις την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει,

να το συνεχίσεις· μη γίνεις εσύ ο τελευταίος άνθρωπος για μένα. Σε όποια γενιά ανθρώπων, αγαπητέ πρίγκιπα, ενώ υπάρχει, γίνεται εκρίζωση ενός τέτοιου καλού καθήκοντος, αυτός γίνεται ο τελευταίος άνθρωπος για αυτούς. Γι' αυτό εγώ, αγαπητέ πρίγκιπα, σου λέω έτσι: αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσεις· μη γίνεις εσύ ο τελευταίος άνθρωπος για μένα". Τότε, Άναντα, ο γιος του βασιλιά Μαγκαντέβα, αφού έδωσε στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού καθοδήγησε καλά τον πρωτότοκο γιο του, τον πρίγκιπα, στη βασιλεία, σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, παρέμεινε· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, παρέμεινε. Με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, παρέμεινε· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, παρέμεινε. Ο γιος του βασιλιά Μαγκαντέβα, Άναντα, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια έπαιξε παιδικά παιχνίδια, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησε την αντιβασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησε τη βασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, άσκησε την άγια ζωή. Αυτός, αφού ανέπτυξε τις τέσσερις θείες διαμονές, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο πήγε στον κόσμο του Βράχμα.

311. «Οι γιοι και οι εγγονοί του βασιλιά Μαγκαντέβα, Άναντα, η διαδοχή του, ογδόντα τέσσερις χιλιάδες βασιλιάδες, σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού ξύρισαν τα μαλλιά και τα γένια τους και ντύθηκαν με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψαν την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτοί, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διέμεναν· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διέμεναν. Με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διέμεναν· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διέμεναν. Για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια έπαιξαν παιδικά παιχνίδια, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησαν την αντιβασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησαν τη βασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού εγκατέλειψαν την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, άσκησαν την άγια ζωή. Αυτοί, αφού ανέπτυξαν τις τέσσερις θείες διαμονές, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο πήγαν στον κόσμο του

Βράχμα. Ο Νίμι ήταν ο τελευταίος βασιλιάς τους, δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, εδραιωμένος στη δικαιοσύνη, μεγάλος βασιλιάς· συμπεριφερόταν δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου· και τηρούσε την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου.

312. «Κάποτε στο παρελθόν, Άναντα, όταν οι θεοί Ταβατίμσα είχαν συγκεντρωθεί στην αίθουσα συνελεύσεων Σουντχάμμα, εγέρθηκε αυτή η συζήτηση μεταξύ τους - "Τι κέρδος πράγματι, κύριοι, για τους Βιντέχα, τι καλή τύχη πράγματι, κύριοι, για τους Βιντέχα, των οποίων ο βασιλιάς Νίμι είναι δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, εδραιωμένος στη δικαιοσύνη, μεγάλος βασιλιάς· συμπεριφερόταν δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου· και τηρεί την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου". Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, απευθύνθηκε στους θεούς Ταβατίμσα: "Θα θέλατε, αγαπητοί, να δείτε τον βασιλιά Νίμι;" "Θέλουμε, αγαπητέ, να δούμε τον βασιλιά Νίμι". Εκείνη την περίοδο, Άναντα, ο βασιλιάς Νίμι, την ημέρα της τήρησης των κανόνων, τη δέκατη πέμπτη, με λουσμένο κεφάλι, τηρώντας τους κανόνες, έχοντας ανέβει στον επάνω όροφο του υπέροχου ανακτόρου, καθόταν. Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών -όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από τους θεούς Ταβατίμσα και εμφανίστηκε μπροστά στον βασιλιά Νίμι. Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, είπε στον βασιλιά Νίμι: "Είσαι τυχερός, μεγάλε βασιλιά, είναι καλή τύχη για σένα, μεγάλε βασιλιά. Οι θεοί Ταβατίμσα, μεγάλε βασιλιά, κάθονται στην αίθουσα συνελεύσεων Σουντχάμμα εξυμνώντας σε - 'Τι κέρδος πράγματι, κύριοι, για τους Βιντέχα, τι καλή τύχη πράγματι, κύριοι, για τους Βιντέχα, των οποίων ο βασιλιάς Νίμι είναι δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, εδραιωμένος στη δικαιοσύνη, μεγάλος βασιλιάς· συμπεριφερόταν δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου· και τηρεί την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου'. Οι θεοί Ταβατίμσα, μεγάλε βασιλιά, επιθυμούν να σε δουν. Θα σου στείλω, μεγάλε βασιλιά, ένα άρμα με χίλια ευγενή άλογα ζεμένα· ανέβα, μεγάλε βασιλιά, στο θεϊκό όχημα χωρίς φόβο". Ο βασιλιάς Νίμι, Άναντα, αποδέχθηκε με σιωπή.

313. «Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, γνωρίζοντας τη συναίνεση του βασιλιά Νίμι - όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από μπροστά στον βασιλιά Νίμι και εμφανίστηκε στους θεούς Ταβατίμσα. Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, απευθύνθηκε στον αρματηλάτη Μάταλι: "Έλα εσύ, αγαπητέ Μάταλι, αφού ζέψεις το άρμα με τα χίλια ευγενή άλογα και πλησιάσεις τον βασιλιά Νίμι, πες έτσι: 'Αυτό το άρμα με τα χίλια ευγενή άλογα, μεγάλε βασιλιά, στάλθηκε από τον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών· ανέβα, μεγάλε βασιλιά, στο θεϊκό όχημα χωρίς φόβο". "Ναι, σεβάσμιε κύριε", Άναντα, ο αρματηλάτης Μάταλι, αφού υποσχέθηκε στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών, αφού έζεψε το άρμα με τα χίλια ευγενή άλογα και πλησίασε τον βασιλιά Νίμι, είπε αυτό: "Αυτό το άρμα με τα χίλια ευγενή άλογα, μεγάλε βασιλιά, στάλθηκε από τον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών· ανέβα, μεγάλε βασιλιά, στο θεϊκό όχημα χωρίς φόβο. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, από ποιον δρόμο να σε οδηγήσω, από εκείνον όπου αυτοί που έκαναν κακές πράξεις βιώνουν το επακόλουθο των κακών πράξεων, ή από εκείνον όπου αυτοί που έκαναν

καλές πράξεις βιώνουν το επακόλουθο των καλών πράξεων;" "Και από τους δύο δρόμους οδήγησέ με, Μάταλι". Τότε, Άναντα, ο αρματηλάτης Μάταλι οδήγησε τον βασιλιά Νίμι στην αίθουσα συνελεύσεων Σουντχάμμα. Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, είδε τον βασιλιά Νίμι να έρχεται από μακριά. Αφού είδε τον βασιλιά Νίμι, είπε αυτό: "Έλα, μεγάλε βασιλιά. Καλώς ήρθες, μεγάλε βασιλιά. Οι θεοί Ταβατίμσα, μεγάλε βασιλιά, επιθυμούν να σε δουν, κάθονται στην αίθουσα συνελεύσεων Σουντχάμμα εξυμνώντας σε: 'Τι κέρδος πράγματι, κύριοι, για τους Βιντέχα, τι καλή τύχη πράγματι, κύριοι, για τους Βιντέχα, των οποίων ο βασιλιάς Νίμι είναι δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, εδραιωμένος στη δικαιοσύνη, μεγάλος βασιλιάς· συμπεριφερόταν δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου· και τηρεί την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου'. Οι θεοί Ταβατίμσα, μεγάλε βασιλιά, επιθυμούν να σε δουν. Απόλαυσε, μεγάλε βασιλιά, τους θεούς με τη θεϊκή δύναμη". "Αρκεί, αγαπητέ, οδήγησέ με πίσω εκεί ακριβώς στη Μιθίλα. Έτσι εγώ θα συμπεριφέρομαι δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου· και τηρώ την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου".

314. «Τότε, Άναντα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, απευθύνθηκε στον αρματηλάτη Μάταλι: "Έλα εσύ, αγαπητέ Μάταλι, αφού ζέψεις το άρμα με τα χίλια ευγενή άλογα, οδήγησε τον βασιλιά Νίμι πίσω εκεί ακριβώς στη Μιθίλα". "Ναι, σεβάσμιε κύριε", Άναντα, ο αρματηλάτης Μάταλι, αφού υποσχέθηκε στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών, αφού έξεψε το άρμα με τα χίλια ευγενή άλογα, οδήγησε τον βασιλιά Νίμι πίσω εκεί ακριβώς στη Μιθίλα. Εκεί, Άναντα, ο βασιλιάς Νίμι συμπεριφερόταν δίκαια προς τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου, και τηρούσε την ημέρα τήρησης των κανόνων τη δέκατη τέταρτη, τη δέκατη πέμπτη και την όγδοη της δεκαπενθήμερης περιόδου. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Νίμι, μετά την παρέλευση πολλών ετών, πολλών εκατοντάδων ετών, πολλών χιλιάδων ετών, απευθύνθηκε στον κουρέα: "Όταν, αγαπητέ κουρέα, δεις στο κεφάλι μου γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει, τότε να μου το αναφέρεις". "Ναι, μεγαλειότατε", απάντησε, Άναντα, ο κουρέας στον βασιλιά Νίμι. Είδε, Άναντα, ο κουρέας, μετά την παρέλευση πολλών ετών, πολλών εκατοντάδων ετών, πολλών χιλιάδων ετών, στο κεφάλι του βασιλιά Νίμι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει. Αφού είδε τον βασιλιά Νίμι, είπε αυτό: "Έχουν εμφανιστεί οι θεϊκοί αγγελιοφόροι της μεγαλειότητάς σας· φαίνονται στο κεφάλι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει". "Τότε λοιπόν, αγαπητέ κουρέα, αφού τραβήξεις προσεκτικά εκείνες τις γκρίζες τρίχες με τσιμπίδα, τοποθέτησέ τις στην παλάμη μου". "Ναι, μεγαλειότατε", Άναντα, ο κουρέας, αφού υποσχέθηκε στον βασιλιά Νίμι, αφού τράβηξε προσεκτικά εκείνες τις γκρίζες τρίχες με τσιμπίδα, τις τοποθέτησε στην παλάμη του βασιλιά Νίμι. Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Νίμι, αφού έδωσε στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού κάλεσε τον πρωτότοκο γιο του, τον πρίγκιπα, είπε: "Έχουν εμφανιστεί σε μένα, αγαπητέ πρίγκιπα, οι θεϊκοί αγγελιοφόροι· φαίνονται στο κεφάλι γκρίζες τρίχες να έχουν φυτρώσει· έχω απολαύσει τις ανθρώπινες ηδονές· είναι ο κατάλληλος χρόνος να αναζητήσω τις θεϊκές ηδονές. Έλα εσύ, αγαπητέ πρίγκιπα, ανάλαβε αυτή τη βασιλεία. Εγώ όμως, αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, θα εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Τότε λοιπόν, αγαπητέ πρίγκιπα, όταν κι εσύ δεις στο κεφάλι σου γκρίζες τρίχες να έχουν

φυτρώσει, τότε αφού δώσεις στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού καθοδηγήσεις καλά τον πρωτότοκο γιο σου, τον πρίγκιπα, στη βασιλεία, αφού ξυρίσεις τα μαλλιά και τα γένια σου και ντυθείς με ώχρινα ρούχα, να εγκαταλείψεις την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσεις· μη γίνεις εσύ ο τελευταίος άνθρωπος για μένα. Σε όποια γενιά ανθρώπων, αγαπητέ πρίγκιπα, ενώ υπάρχει, γίνεται εκρίζωση ενός τέτοιου καλού καθήκοντος, αυτός γίνεται ο τελευταίος άνθρωπος για αυτούς. Γι' αυτό εγώ, αγαπητέ πρίγκιπα, σου λέω έτσι: 'αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσεις· μη γίνεις εσύ ο τελευταίος άνθρωπος για μένα'».

315. «Τότε, Άναντα, ο βασιλιάς Νίμι, αφού έδωσε στον κουρέα ένα εκλεκτό χωριό, αφού καθοδήγησε καλά τον πρωτότοκο γιο του, τον πρίγκιπα, στη βασιλεία, σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, παρέμεινε· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, παρέμεινε. Με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, παρέμεινε· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, παρέμεινε. Ο βασιλιάς Νίμι, Άναντα, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια έπαιξε παιδικά παιχνίδια, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησε την αντιβασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια άσκησε τη βασιλεία, για ογδόντα τέσσερις χιλιάδες χρόνια σε αυτό ακριβώς το άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα, αφού εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, άσκησε την άγια ζωή. Αυτός, αφού ανέπτυξε τις τέσσερις θείες διαμονές, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο πήγε στον κόσμο του Βράχμα. Του βασιλιά Νίμι, Άναντα, ο γιος ήταν ονόματι Καλαρατζάνακα. Αυτός δεν εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτός εκρίζωσε εκείνο το καλό καθήκον. Αυτός ήταν ο τελευταίος άνθρωπος για αυτούς.

316. «Μπορεί, Άναντα, να σκεφτείς έτσι: "Σίγουρα κάποιος άλλος ήταν εκείνη την περίοδο ο βασιλιάς Μαγκαντέβα, από τον οποίο θεσπίστηκε εκείνο το καλό καθήκον". Όμως αυτό, Άναντα, δεν πρέπει να θεωρείται έτσι. Εγώ εκείνη την περίοδο ήμουν ο βασιλιάς Μαγκαντέβα. Από εμένα θεσπίστηκε εκείνο το καλό καθήκον· οι μεταγενέστεροι άνθρωποι το συνέχισαν. Εκείνο όμως το καλό καθήκον, Άναντα, δεν οδηγούσε στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγούσε στο μη πάθος, δεν οδηγούσε στην παύση, δεν οδηγούσε στη γαλήνη, δεν οδηγούσε στην άμεση γνώση, δεν οδηγούσε στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγούσε στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στον κόσμο του Βράχμα. Αυτό όμως το καλό καθήκον, Άναντα, που έχει θεσπιστεί τώρα από εμένα, οδηγεί αποκλειστικά στην αποστασιοποίηση, στο μη πάθος, στην παύση, στη γαλήνη, στην άμεση γνώση, στην ανώτατη φώτιση, στο Νιμπάνα. Και ποιο είναι, Άναντα, αυτό το καλό καθήκον που έχει θεσπιστεί τώρα από εμένα και οδηγεί αποκλειστικά στην αποστασιοποίηση, στο μη πάθος, στην παύση, στη γαλήνη, στην άμεση γνώση, στην ανώτατη φώτιση, στο Νιμπάνα; Αυτή ακριβώς η ευγενής

οκταμελής οδός, δηλαδή - ορθή άποψη, ορθός λογισμός, ορθή ομιλία, ορθή πράξη, ορθός βιοπορισμός, ορθή προσπάθεια, ορθή μνήμη, ορθή αυτοσυγκέντρωση. Αυτό, Άναντα, είναι το καλό καθήκον που έχει θεσπιστεί τώρα από εμένα και οδηγεί αποκλειστικά στην αποστασιοποίηση, στο μη πάθος, στην παύση, στη γαλήνη, στην άμεση γνώση, στην ανώτατη φώτιση, στο Νιμπάνα. Γι' αυτό σας λέω έτσι, Άναντα: "Αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσετε· μη γίνετε εσείς οι τελευταίοι άνθρωποι για μένα". Σε όποια γενιά ανθρώπων, Άναντα, ενώ υπάρχει, γίνεται εκρίζωση ενός τέτοιου καλού καθήκοντος, αυτός γίνεται ο τελευταίος άνθρωπος για αυτούς. Γι' αυτό σας λέω έτσι, Άναντα: "Αυτό το καλό καθήκον που έχω θεσπίσει, να το συνεχίσετε· μη γίνετε εσείς οι τελευταίοι άνθρωποι για μένα"».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαγκαντέβα, τρίτη.

4. Η ομιλία στη Μάντουρα

317. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο σεβάσμιος Μαχακατσάνα διέμενε στη Μαντούρα, στο δάσος Γκούντα. Ο βασιλιάς Μάντουρα, γιος του Αβάντι, άκουσε - «Ο ασκητής Κατσάνα, κύριοι, διαμένει στη Μαντούρα, στο δάσος Γκούντα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Κατσάνα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Είναι σοφός, έμπειρος, ευφυής, πολυμαθής, εκλεκτός ομιλητής, με καλή οξυδέρκεια, μεγαλύτερος και Άξιος'. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους». Τότε ο βασιλιάς Μάντουρα, γιος του Αβάντι, αφού έξεψε τα εξαιρετα οχήματα και ανέβηκε στο εξαιρετο όχημα, με τα εξαιρετα οχήματα αναχώρησε από τη Μαντούρα με μεγάλη βασιλική μεγαλοπρέπεια για να δει τον σεβάσμιο Μαχακατσάνα. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και με τα πόδια πλησίασε τον σεβάσμιο Μαχακατσάνα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Μαχακατσάνα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Μάντουρα, γιος του Αβάντι, είπε στον σεβάσμιο Μαχακατσάνα: «Οι βραχμάνοι, αξιότιμε Κατσάνα, λένε έτσι: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα'. Εδώ τι διδάσκει ο αξιότιμος Κατσάνα;» «Αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο, μεγάλε βασιλιά: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα'. Και αυτό, μεγάλε βασιλιά, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

318. «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, αν κάποιος της πολεμικής κάστας ευημερούσε με πλούτη ή με σιτηρά ή με ασήμι ή με χρυσό, θα είχε κάποιον της πολεμικής κάστας που σηκωνόταν πριν από αυτόν και πήγαινε για ύπνο μετά από αυτόν, που έκανε ό,τι του ζητούσε, που συμπεριφερόταν ευχάριστα, που μιλούσε γλυκά... θα είχε κάποιον

«Τι νομίζεις, μεγάλη βασιλιά, αν κάποιος της εργατικής κάστας ευημερούσε με πλούτη ή με σιτηρά ή με ασήμι ή με χρυσό, θα είχε κάποιον της εργατικής κάστας που σηκωνόταν πριν από αυτόν και πήγαινε για ύπνο μετά από αυτόν, που έκανε ό,τι του ζητούσε, που συμπεριφερόταν ευχάριστα, που μιλούσε γλυκά... θα είχε κάποιον της πολεμικής κάστας... θα είχε κάποιον βραχμάνο... θα είχε κάποιον της εμπορικής κάστας που σηκωνόταν πριν από αυτόν και πήγαινε για ύπνο μετά από αυτόν, που έκανε ό,τι του ζητούσε, που συμπεριφερόταν ευχάριστα, που μιλούσε γλυκά;» «Αν κάποιος της εργατικής κάστας, αξιότιμε Κατσάνα, ευημερούσε με πλούτη ή με

σιτηρά ή με ασήμι ή με χρυσό, θα είχε κάποιον της εργατικής κάστας που σηκωνόταν πριν από αυτόν και πήγαινε για ύπνο μετά από αυτόν, που έκανε ό,τι του ζητούσε, που συμπεριφερόταν ευχάριστα, που μιλούσε γλυκά... θα είχε κάποιον της πολεμικής κάστας... θα είχε κάποιον βραχμάνο... θα είχε κάποιον της εμπορικής κάστας που σηκωνόταν πριν από αυτόν και πήγαινε για ύπνο μετά από αυτόν, που έκανε ό,τι του ζητούσε, που συμπεριφερόταν ευχάριστα, που μιλούσε γλυκά».

«Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Σίγουρα, αγαπητέ Κατσάνα, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες. Δεν βλέπω καμία διαφορά μεταξύ τους σε αυτό». «Και με αυτή τη μέθοδο, μεγάλε βασιλιά, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

319. «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας πολεμιστής που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, που συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, που λέει ψέματα, που μιλάει διχαστικά, που μιλάει σκληρά, που φλυαρεί, που είναι πλεονέκτης, που έχει κακόβουλο νου, που έχει λανθασμένες απόψεις· με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση, ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Κατσάνα, που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, που συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, που λέει ψέματα, που μιλάει διχαστικά, που μιλάει σκληρά, που φλυαρεί, που είναι πλεονέκτης, που έχει κακόβουλο νου, που έχει λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Έτσι σκέφτομαι εδώ, και έτσι το έχω ακούσει από τους Άξιους».

«Καλώς, καλώς, μεγάλε βασιλιά! Καλώς πράγματι σκέφτεσαι έτσι, μεγάλε βασιλιά, και καλώς το έχεις ακούσει αυτό από τους Άξιους. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας βραχμάνος... κ.λπ... ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας έμπορος... κ.λπ... ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας εργάτης που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί... κ.λπ... που έχει λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση, ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Κατσάνα, που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί... κ.λπ... που έχει λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Έτσι σκέφτομαι εδώ, και έτσι το έχω ακούσει από τους Άξιους».

«Καλώς, καλώς, μεγάλε βασιλιά! Καλώς πράγματι σκέφτεσαι έτσι, μεγάλε βασιλιά, και καλώς το έχεις ακούσει αυτό από τους Άξιους. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Σίγουρα, αγαπητέ Κατσάνα, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες. Δεν βλέπω καμία διαφορά μεταξύ τους σε αυτό». «Και με αυτή τη μέθοδο, μεγάλε βασιλιά, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα

είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

320. «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας πολεμιστής που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη φλυαρία, δεν είναι πλεονέκτης, δεν έχει κακόβουλο νου, έχει ορθή άποψη· με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο, ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Κατσάνα, που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη φλυαρία, δεν είναι πλεονέκτης, δεν έχει κακόβουλο νου, έχει ορθή άποψη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Έτσι σκέφτομαι εδώ, και έτσι το έχω ακούσει από τους Άξιους».

«Καλώς, καλώς, μεγάλε βασιλιά! Καλώς πράγματι σκέφτεσαι έτσι, μεγάλε βασιλιά, και καλώς το έχεις ακούσει αυτό από τους Άξιους. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας βραχμάνος, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας έμπορος, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας εργάτης που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο, ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Κατσάνα, που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Έτσι σκέφτομαι εδώ, και έτσι το έχω ακούσει από τους Άξιους».

«Καλώς, καλώς, μεγάλε βασιλιά! Καλώς πράγματι σκέφτεσαι έτσι, μεγάλε βασιλιά, και καλώς το έχεις ακούσει αυτό από τους Άξιους. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Σίγουρα, αγαπητέ Κατσάνα, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες. Δεν βλέπω καμία διαφορά μεταξύ τους σε αυτό». «Και με αυτή τη μέθοδο, μεγάλε βασιλιά, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

321. «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, εδώ ένας της πολεμικής κάστας θα διέρρηγε τοίχους, ή θα διέπραττε μεγάλη ληστεία, ή θα λήστευε ένα σπίτι, ή θα ενέδρευε στο δρόμο, ή θα πήγαινε με τη γυναίκα άλλου, και αν οι άνθρωποί σου τον συνελάμβαναν και σου τον έφεραν - "Αυτός, μεγαλειότατε, είναι ο κλέφτης, ο κακοποιός. Επίβαλέ του όποια τιμωρία θέλεις". Τι θα του έκανες;» «Θα τον σκοτώναμε, ή αξιότιμε Κατσάνα, θα του επιβάλλαμε πρόστιμο, ή θα τον εξορίζαμε, ή θα τον μεταχειριζόμασταν όπως αρμόζει. Για ποιο λόγο; Διότι, αξιότιμε Κατσάνα, η προηγούμενη ονομασία του 'της πολεμικής κάστας' έχει εξαφανιστεί για αυτόν· θεωρείται απλώς κλέφτης».

«Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, εδώ ένας βραχμάνος, εδώ ένας της εμπορικής κάστας, εδώ ένας της εργατικής κάστας θα διέρρηγε τοίχους, ή θα διέπραττε μεγάλη ληστεία, ή θα λήστευε ένα σπίτι, ή θα ενέδρευε στο δρόμο, ή θα πήγαινε με τη γυναίκα άλλου, και αν οι άνθρωποί σου τον συνελάμβαναν και σου τον έφερναν - "Αυτός, μεγαλειότατε, είναι ο κλέφτης, ο κακοποιός. Επίβαλέ του όποια τιμωρία θέλεις". Τι θα του έκανες;» «Θα τον σκοτώναμε, ή αξιότιμε Κατσάνα, θα του επιβάλλαμε πρόστιμο, ή θα τον εξορίζαμε, ή θα τον μεταχειριζόμασταν όπως αρμόζει. Για ποιο λόγο; Διότι, αξιότιμε Κατσάνα, η προηγούμενη ονομασία του 'της εργατικής κάστας' έχει εξαφανιστεί για αυτόν· θεωρείται απλώς κλέφτης».

«Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Σίγουρα, αγαπητέ Κατσάνα, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες. Δεν βλέπω καμία διαφορά μεταξύ τους σε αυτό». «Και με αυτή τη μέθοδο, μεγάλε βασιλιά, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

322. «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, εδώ ένας της πολεμικής κάστας αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ωχρίνα ρούχα, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, απέχοντας από τον φόνο έμβιων όντων, απέχοντας από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχοντας από την ψευδολογία, απέχοντας από το φαγητό τη νύχτα, τρώγοντας μόνο ένα γεύμα την ημέρα, ασκούμενος στην άγια ζωή, ηθικός, καλού χαρακτήρα; Τι θα του έκανες;» «Θα του αποδίδαμε σεβασμό, αξιότιμε Κατσάνα, ή θα εγειρόμασταν σε ένδειξη σεβασμού, ή θα τον προσκαλούσαμε σε κάθισμα, ή θα τον προσκαλούσαμε με τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς, ή θα κανονίζαμε γι' αυτόν δίκαιη προστασία, ασφάλεια και φύλαξη. Για ποιο λόγο; Διότι, αξιότιμε Κατσάνα, η προηγούμενη ονομασία του 'της πολεμικής κάστας' έχει εξαφανιστεί για αυτόν· θεωρείται απλώς ασκητής».

«Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, εδώ ένας βραχμάνος, εδώ ένας της εμπορικής κάστας, εδώ ένας της εργατικής κάστας αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ωχρίνα ρούχα, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, απέχοντας από τον φόνο έμβιων όντων, απέχοντας από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχοντας από την ψευδολογία, απέχοντας από το φαγητό τη νύχτα, τρώγοντας μόνο ένα γεύμα την ημέρα, ασκούμενος στην άγια ζωή, ηθικός, καλού χαρακτήρα; Τι θα του έκανες;» «Θα του αποδίδαμε σεβασμό, αξιότιμε Κατσάνα, ή θα εγειρόμασταν σε ένδειξη σεβασμού, ή θα τον προσκαλούσαμε σε κάθισμα, ή θα τον προσκαλούσαμε με τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς, ή θα κανονίζαμε γι' αυτόν δίκαιη προστασία, ασφάλεια και φύλαξη. Για ποιο λόγο; Διότι, αξιότιμε Κατσάνα, η προηγούμενη ονομασία του 'της εργατικής κάστας' έχει εξαφανιστεί για αυτόν· θεωρείται απλώς ασκητής».

«Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες ή όχι; Ή πώς το βλέπεις αυτό;» «Σίγουρα, αγαπητέ Κατσάνα, αν αυτό είναι έτσι, αυτές οι τέσσερις κάστες είναι εντελώς ίσες. Δεν βλέπω καμία διαφορά μεταξύ τους σε αυτό». «Και με αυτή τη μέθοδο, μεγάλε βασιλιά, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς αυτό είναι απλώς μια φήμη στον κόσμο - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-

βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα'».

323. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βασιλιάς Μάντουρα, γιος του Αβάντι, είπε στον σεβάσμιο Μαχακατσάνα: «Θαυμάσιο, αξιότιμε Κατσάνα, θαυμάσιο, αξιότιμε Κατσάνα! Όπως, αξιότιμε Κατσάνα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι ώστε 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα'· έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Κατσάνα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Κατσάνα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Κατσάνα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής». «Μη καταφεύγεις σε μένα ως καταφύγιο, μεγάλε βασιλιά. Κατάφυγε σε εκείνον τον Ευλογημένο ως καταφύγιο, στον οποίο εγώ έχω καταφύγει». «Πού όμως, αξιότιμε Κατσάνα, διαμένει τώρα αυτός ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος;» «Αυτός ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, μεγάλε βασιλιά, έχει τώρα επιτύχει το τελικό Νιμπάνα». «Αν ακούγαμε, αξιότιμε Κατσάνα, ότι αυτός ο Ευλογημένος βρίσκεται σε απόσταση δέκα γιότζανα, θα πηγαίναμε δέκα γιότζανα για να δούμε αυτόν τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Αν ακούγαμε, αξιότιμε Κατσάνα, ότι αυτός ο Ευλογημένος βρίσκεται σε απόσταση είκοσι γιότζανα, τριάντα γιότζανα, σαράντα γιότζανα, πενήντα γιότζανα, θα πηγαίναμε πενήντα γιότζανα για να δούμε αυτόν τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Ακόμη κι αν ακούγαμε, αξιότιμε Κατσάνα, ότι αυτός ο Ευλογημένος βρίσκεται σε απόσταση εκατό γιότζανα, θα πηγαίναμε εκατό γιότζανα για να δούμε αυτόν τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Αλλά επειδή, αξιότιμε Κατσάνα, αυτός ο Ευλογημένος έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, εμείς καταφεύγουμε σε αυτόν τον Ευλογημένο που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Κατσάνα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Μαντούρα, τέταρτη.

5. Η ομιλία στον πρίγκιπα Μπόντι

324. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη χώρα των Μπάγκα, στο Σουσουμαραγκίρα, στο δάσος Μπεςακαλά, στο πάρκο των ελαφιών. Εκείνη την περίοδο ο πρίγκιπας Μπόντι είχε ένα παλάτι ονόματι Κοκάναντα, πρόσφατα κτισμένο, που δεν είχε κατοικηθεί από κανέναν ασκητή ή βραχμάνο ή οποιοδήποτε ανθρώπινο. Τότε ο πρίγκιπας Μπόντι απευθύνθηκε στον νεαρό βραχμάνο Σαντζικάπουττα: «Έλα εσύ, αγαπητέ Σαντζικάπουττα, πήγαινε εκεί που είναι ο Ευλογημένος· αφού πας, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου, ρώτησέ τον αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή - "Ο Μπόντι, σεβάσμιε κύριε, ο πρίγκιπας, αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή". Και πες έτσι: "Ας αποδεχθεί, λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος το αυριανό γεύμα του πρίγκιπα Μπόντι μαζί με την Κοινότητα των μοναχών"». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο νεαρός

βραχμάνος Σαντζικάπουττα στον πρίγκιπα Μπόντι και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο νεαρός βραχμάνος Σαντζικάπουττα είπε στον Ευλογημένο: «Ο Μπόντι, ο πρίγκιπας, αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του αξιότιμου Γκόταμα, ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή. Και λέει επίσης: "Ας αποδεχθεί, λοιπόν, ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα του πρίγκιπα Μπόντι μαζί με την Κοινότητα των μοναχών"». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Σαντζικάπουττα, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του και πήγε εκεί όπου ήταν ο πρίγκιπας Μπόντι· αφού πλησίασε, είπε στον πρίγκιπα Μπόντι: «Είπαμε εκ μέρους του αξιότιμου σε εκείνον τον αξιότιμο Γκόταμα: "Ο Μπόντι, ο πρίγκιπας, αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του αξιότιμου Γκόταμα, ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή. Και λέει επίσης: Ας αποδεχθεί, λοιπόν, ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα του πρίγκιπα Μπόντι μαζί με την Κοινότητα των μοναχών". Και ο ασκητής Γκόταμα συναίνεσε».

325. Τότε ο πρίγκιπας Μπόντι, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, έβαλε να ετοιμάσουν εξάισια στερεά και μαλακή τροφή στην κατοικία του, και αφού έβαλε να στρωθεί το παλάτι Κοκάναντα με λευκά υφάσματα μέχρι το τελευταίο σκαλοπάτι, απευθύνθηκε στον νεαρό βραχμάνο Σαντζικάπουττα: «Έλα εσύ, αγαπητέ Σαντζικάπουττα, πήγαινε εκεί που είναι ο Ευλογημένος· αφού πλησιάσεις, ανακοίνωσε στον Ευλογημένο την κατάλληλη ώρα - "Είναι η ώρα, σεβάσμιε κύριε, το γεύμα είναι έτοιμο"». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο νεαρός βραχμάνος Σαντζικάπουττα στον πρίγκιπα Μπόντι και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, ανακοίνωσε στον Ευλογημένο την κατάλληλη ώρα - «Είναι η ώρα, αγαπητέ Γκόταμα, το γεύμα είναι έτοιμο». Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στην κατοικία του πρίγκιπα Μπόντι. Εκείνη την περίοδο ο πρίγκιπας Μπόντι στεκόταν στο εξωτερικό πρόθυλο της πόρτας, περιμένοντας τον Ευλογημένο. Ο πρίγκιπας Μπόντι είδε τον Ευλογημένο να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, πήγε να τον προϋπαντήσει, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, και έχοντάς τον μπροστά του, πήγε προς το παλάτι Κοκάναντα. Τότε ο Ευλογημένος στάθηκε κοντά στο τελευταίο σκαλοπάτι. Τότε ο πρίγκιπας Μπόντι είπε στον Ευλογημένο: «Ας ανέβει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος πάνω στα υφάσματα, ας ανέβει ο Καλότυχος πάνω στα υφάσματα· αυτό θα είναι για την ευημερία και την ευτυχία μου για πολύ καιρό». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ευλογημένος έμεινε σιωπηλός. Για δεύτερη φορά... κ.λπ... Για τρίτη φορά ο πρίγκιπας Μπόντι είπε στον Ευλογημένο: «Ας ανέβει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος. Πάνω στα υφάσματα, ας ανέβει ο Καλότυχος πάνω στα υφάσματα· αυτό θα είναι για την ευημερία και την ευτυχία μου για πολύ καιρό».

326. Τότε ο Ευλογημένος κοίταξε τον σεβάσμιο Άναντα. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον πρίγκιπα Μπόντι: «Μάζεψε, πρίγκιπα, τα υφάσματα· ο Ευλογημένος δεν θα πατήσει πάνω στο υφασμάτινο χαλί. Ο Τατχάγκατα νιώθει συμπόνια για τις μελλοντικές γενιές». Τότε ο πρίγκιπας Μπόντι, αφού έβαλε να μαζέψουν τα υφάσματα, ετοίμασε καθίσματα στο άνω μέρος του παλατιού Κοκάναντα. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ανέβηκε στο παλάτι Κοκάναντα, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Τότε ο πρίγκιπας Μπόντι ιδιοχείρως ικανοποίησε και περιποιήθηκε την Κοινότητα των μοναχών με επικεφαλής τον Βούδα με εξάισια στερεά και μαλακή τροφή. Τότε ο πρίγκιπας Μπόντι, όταν ο Ευλογημένος

τελείωσε να τρώει και είχε απομακρύνει το χέρι του από το κύπελλο, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο πρίγκιπας Μπόντι είπε στον Ευλογημένο: «Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, έτσι γίνεται - 'η ευτυχία δεν επιτυγχάνεται μέσω της ευτυχίας, η ευτυχία επιτυγχάνεται μέσω του υπαρξιακού πόνου'».

327. «Και σε μένα, πρίγκιπα, πριν ακόμα από την ανώτατη φώτιση, όταν δεν είχα ακόμα αφυπνιστεί πλήρως, όντας ακόμα Μπόντχισαττα, ήρθε αυτή η σκέψη - "η ευτυχία δεν επιτυγχάνεται μέσω της ευτυχίας, η ευτυχία επιτυγχάνεται μέσω του υπαρξιακού πόνου". Έτσι εγώ, πρίγκιπα, αργότερα, ενώ ήμουν ακόμα νέος με κατάμαυρα μαλλιά, προικισμένος με ευλογημένη νεότητα, στην πρώτη περίοδο της ζωής μου, παρά τη θέληση των γονιών μου που είχαν δακρυσμένα πρόσωπα και έκλαιγαν, αφού ξύρισα τα μαλλιά και τα γένια μου και ντύθηκα με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψα την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαιρετική κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Επιθυμώ, φίλε Καλάμα, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή». Όταν αυτό ειπώθηκε, πρίγκιπα, ο Αλάρα Καλάμα μου είπε: «Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει». Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, πρίγκιπα, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο Αλάρα Καλάμα δεν διακηρύσσει αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω"· σίγουρα ο Αλάρα Καλάμα διαμένει γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία».

«Τότε εγώ, πρίγκιπα, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Σε ποιο βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω";» Όταν αυτό ειπώθηκε, πρίγκιπα, ο Αλάρα Καλάμα διακήρυξε το επίπεδο της μηδαμινότητας. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα ενεργητικότητα... κ.λπ... μνήμη... αυτοσυγκέντρωση... σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Αλάρα Καλάμα διακηρύσσει λέγοντας «έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω»;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα. Τότε εγώ, πρίγκιπα, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Σε αυτό το βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;» «Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, διακηρύσσω αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει». «Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει». «Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας

επιτύχει, διακηρύττω, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις. Τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ γνωρίζω, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ γνωρίζω. Έτσι όπως είμαι εγώ, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος είμαι εγώ. Έλα τώρα, φίλε, και οι δύο μαζί ας φροντίζουμε αυτή την ομάδα». Έτσι λοιπόν, πρίγκιπα, ο Αλάρα Καλάμα, ενώ ήταν ο δάσκαλός μου, εμένα που ήμουν μαθητευόμενος με τοποθέτησε ίσο με τον εαυτό του, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μηδαμινότητας». Έτσι εγώ, πρίγκιπα, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

328. «Έτσι εγώ, πρίγκιπα, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Επιθυμώ, φίλε, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή". Όταν αυτό ειπώθηκε, πρίγκιπα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, μου είπε: «Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει». Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, πρίγκιπα, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Ο Ράμα δεν διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω'· σίγουρα ο Ράμα διέμενε γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία". Τότε εγώ, πρίγκιπα, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε ποιο βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Όταν αυτό ειπώθηκε, πρίγκιπα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, διακήρυξε το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Δεν είχε μόνο ο Ράμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν είχε μόνο ο Ράμα ενεργητικότητα... κ.λπ...μνήμη... αυτοσυγκέντρωση... σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Ράμα διακηρύσσει λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα.

«Τότε εγώ, πρίγκιπα, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε αυτό το βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;" "Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει". «Κι εγώ πράγματι,

φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει». «Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις. Τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα κατανόησε πλήρως, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα κατανόησε πλήρως. Έτσι όπως ήταν ο Ράμα, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος ήταν ο Ράμα. Έλα τώρα, φίλε, εσύ φρόντιζε αυτή την ομάδα". Έτσι λοιπόν, πρίγκιπα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, ενώ ήταν σύντροφός μου στην άγια ζωή, με τοποθέτησε στη θέση του δασκάλου, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης". Έτσι εγώ, πρίγκιπα, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

329. «Έτσι εγώ, πρίγκιπα, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, περιπλανώμενος σταδιακά στους Μαγκάντα, έφτασα στο χωριό Σενάνι κοντά στην Ουρουβέλα. Εκεί είδα ένα γοητευτικό κομμάτι γης, και ένα χαριτωμένο δασώδες άλσος, και έναν ποταμό που έρεε με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικό, και ολόγυρα χωριό για συλλογή τροφής. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γοητευτικό πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτό το κομμάτι γης, και χαριτωμένο είναι το δασώδες άλσος, και ο ποταμός ρέει με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικός, και ολόγυρα υπάρχει χωριό για συλλογή τροφής. Αυτό πράγματι είναι αρκετό για έναν γιο καλής οικογένειας που επιθυμεί την επίμονη προσπάθεια, για επίμονη προσπάθεια». Έτσι εγώ, πρίγκιπα, κάθισα εκεί ακριβώς - «αυτό είναι αρκετό για επίμονη προσπάθεια». Και επίσης, πρίγκιπα, σε μένα εμφανίστηκαν τρεις αυθόρμητες παρομοιώσεις που δεν είχαν ακουστεί πριν.

«Όπως, πρίγκιπα, ένα νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στο νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στο νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Όχι βέβαια, σεβάσμιε κύριε. Για ποιο λόγο; Επειδή, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το ξύλο είναι νωπό με υγρασία, και επιπλέον είναι τοποθετημένο στο νερό, και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν μη αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, και η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές δεν έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, δεν έχει καταπραυνθεί καλά. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που

προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, πρίγκιπα, ήταν η πρώτη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν.

330. «Μια άλλη, δεύτερη αυθόρμητη παρομοίωση μου εμφανίστηκε, πρίγκιπα, που δεν είχε ακουστεί πριν. Όπως, πρίγκιπα, ένα νωπό ξύλο με υγρασία, τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Όχι βέβαια, σεβάσμιε κύριε. Για ποιο λόγο; Επειδή, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το ξύλο είναι νωπό με υγρασία, αν και είναι τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, αλλά η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές δεν έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, δεν έχει καταπραυνθεί καλά. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, πρίγκιπα, ήταν η δεύτερη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν.

331. «Μια άλλη, τρίτη αυθόρμητη παρομοίωση μου εμφανίστηκε, πρίγκιπα, που δεν είχε ακουστεί πριν. Όπως, πρίγκιπα, ένα στεγνό ξύλο χωρίς υγρασία, τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το στεγνό ξύλο χωρίς υγρασία τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». Για ποιο λόγο; «Επειδή, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το ξύλο είναι στεγνό χωρίς υγρασία, και επιπλέον είναι τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, και η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, έχει καταπραυνθεί καλά. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ικανοί για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ικανοί για γνώση,

για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, πρίγκιπα, ήταν η τρίτη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν. Αυτές, πρίγκιπα, ήταν οι τρεις αυθόρμητες παρομοιώσεις που μου εμφανίστηκαν και δεν είχαν ακουστεί πριν.

332. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μη σφίξω τα δόντια πάνω στα δόντια, να πιέσω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου να συγκρατήσω τη συνείδηση, να την πιέσω, να την καταπονήσω;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σφίγγοντας τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζοντας τη γλώσσα στον ουρανίσκο, με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς σφίγγω τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ, ιδρώτας τρέχει από τις μασχάλες. Όπως, πρίγκιπα, ένας δυνατός άνδρας, αφού πιάσει έναν πιο αδύναμο άνδρα από το κεφάλι ή από τους ώμους, θα τον συγκρατούσε, θα τον πίεζε, θα τον καταπονούσε· ακριβώς έτσι σε μένα, πρίγκιπα, καθώς σφίγγω τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ, ιδρώτας τρέχει από τις μασχάλες. Η ενεργητικότητά μου όμως, πρίγκιπα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

333. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικός ήχος από τους ανέμους που έβγαιναν από τα αυτιά. Όπως ακριβώς υπάρχει υπερβολικός ήχος από το φουσερό του σιδερά όταν φυσά, ακριβώς έτσι σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικός ήχος από τους ανέμους που έβγαιναν από τα αυτιά. Η ενεργητικότητά μου όμως, πρίγκιπα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι χτυπούσαν την κορυφή του κεφαλιού. Όπως, πρίγκιπα, ένας δυνατός άνδρας θα τρυπούσε την κορυφή του κεφαλιού με αιχμηρή αιχμή, ακριβώς έτσι σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι χτυπούσαν την κορυφή του κεφαλιού. Η ενεργητικότητά μου όμως, πρίγκιπα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Όπως, πρίγκιπα, ένας δυνατός άνδρας θα έδενε ένα σφιχτό

επίδεσμο στο κεφάλι με ένα γερό δερμάτινο λουρί· ακριβώς έτσι σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Η ενεργητικότητά μου όμως, πρίγκιπα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι έκοβαν την κοιλιά. Όπως, πρίγκιπα, ένας επιδέξιος χασάπης ή ο μαθητευόμενος χασάπης θα έκοβε την κοιλιά με κοφτερό μαχαίρι σφαγής, ακριβώς έτσι σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι έκοβαν την κοιλιά. Η ενεργητικότητά μου όμως, πρίγκιπα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Όπως, πρίγκιπα, δύο δυνατοί άνδρες, αφού πιάσουν έναν πιο αδύναμο άνδρα από τα δύο χέρια, θα τον έψηναν και θα τον κατέκαιγαν πάνω από λάκκο με κάρβουνα, ακριβώς έτσι σε μένα, πρίγκιπα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Η ενεργητικότητά μου όμως, πρίγκιπα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Και επίσης, πρίγκιπα, θεότητες αφού με είδαν είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα έχει πεθάνει.» Μερικές θεότητες είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν έχει πεθάνει, αλλά πεθαίνει.» Μερικές θεότητες είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν έχει πεθάνει, ούτε πεθαίνει. Ο ασκητής Γκόταμα είναι Άξιος. Αυτή είναι η διαμονή ενός Άξιου, τέτοιος είναι αυτός.»

334. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ακολουθήσω την πλήρη αποχή από τροφή;» Τότε, πρίγκιπα, θεότητες με πλησίασαν και είπαν αυτό: «Μην ακολουθήσεις, αγαπητέ, την πλήρη αποχή από τροφή. Αν εσύ, αγαπητέ, ακολουθήσεις την πλήρη αποχή από τροφή, εμείς θα σου εισάγουμε θεϊκή θρεπτική ουσία μέσω των πόρων του δέρματος· με αυτή θα συντηρείσαι». Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αν εγώ διακηρύξω πλήρη αποχή από τροφή, και αυτές οι θεότητες μου εισάγουν θεϊκή θρεπτική ουσία μέσω των πόρων του δέρματος, και με αυτή συντηρούμαι, αυτό θα ήταν ψέμα από μέρους μου». Έτσι εγώ, πρίγκιπα, απέρριψα εκείνες τις θεότητες. Λέγοντας «αρκετά».

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην τρώω λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, έτρωγα λίγη λίγη τροφή, μια

χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί. Σε μένα, πρίγκιπα, που έτρωγα λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί, το σώμα έφτασε σε ακραία ισχύτητα. Όπως ακριβώς οι αρθρώσεις του φυτού ασιτικά ή οι αρθρώσεις του φυτού κάλα, έτσι ακριβώς γίνονταν τα μέλη και τα άκρα μου εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς το πατημασιά καμήλας, έτσι ακριβώς γινόταν ο γλουτός μου εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς μια σειρά από χάντρες, έτσι ακριβώς η σπονδυλική μου στήλη γινόταν με εξοχές και βαθουλώματα εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς σε μια παλιά καλύβα τα δοκάρια της στέγης γίνονται χαλαρά και σαθρά, έτσι ακριβώς τα πλευρά μου γίνονταν χαλαρά και σαθρά εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς σε ένα βαθύ πηγάδι οι αντανάκλασεις του νερού φαίνονται βαθιά βυθισμένες, έτσι ακριβώς στις κόγχες των ματιών μου οι κόρες των ματιών φαίνονταν βαθιά βυθισμένες εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς μια πικρή κολοκύθα κομμένη άγουρη ζαρώνει και μαραίνεται από τον άνεμο και τον ήλιο, έτσι ακριβώς το δέρμα του κεφαλιού μου ζάρωνε και μαραινόταν εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σκεπτόμενος «θα αγγίξω το δέρμα της κοιλιάς μου» έπιανα τη σπονδυλική μου στήλη, σκεπτόμενος «θα αγγίξω τη σπονδυλική μου στήλη» έπιανα το δέρμα της κοιλιάς μου. Τόσο πολύ, πρίγκιπα, το δέρμα της κοιλιάς μου είχε κολλήσει στη σπονδυλική μου στήλη εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, πρίγκιπα, σκεπτόμενος «θα αφοδεύσω ή θα ουρήσω» έπεφτα μπρούμυτα εκεί ακριβώς εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, πρίγκιπα, ανακουφίζοντας αυτό το ίδιο το σώμα, έτριβα τα μέλη μου με την παλάμη. Σε μένα, πρίγκιπα, καθώς έτριβα τα μέλη μου με την παλάμη, οι τρίχες με σάπιες ρίζες έπεφταν από το σώμα εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Και επίσης, πρίγκιπα, άνθρωποι αφού με είδαν είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα είναι μαύρος.» Μερικοί άνθρωποι είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν είναι μαύρος, ο ασκητής Γκόταμα είναι καστανός.» Μερικοί άνθρωποι είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν είναι μαύρος, ούτε καστανός, ο ασκητής Γκόταμα έχει δέρμα σαν χρυσόψαρο.» Τόσο πολύ, πρίγκιπα, το αγνό χρώμα του δέρματός μου, το λαμπερό, είχε καταστραφεί εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής.

335. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι στο παρελθόν βίωσαν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό ήταν το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Και όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι στο μέλλον θα βιώσουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό θα είναι το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Και όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι τώρα βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό είναι το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Εγώ όμως με αυτή τη δριμεία εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν φτάνω σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· θα μπορούσε άραγε να υπάρχει άλλη οδός προς τη φώτιση;» Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γνωρίζω άμεσα ότι όταν ο πατέρας μου ο Σάκκα εργαζόταν, καθισμένος στη δροσερή σκιά μιας τριανταφυλλιάς, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διέμενα· θα μπορούσε άραγε αυτή να είναι η

οδός προς τη φώτιση;» Σε μένα, πρίγκιπα, υπήρξε συνείδηση που ακολουθεί τη μνήμη: «Αυτή ακριβώς είναι η οδός προς τη φώτιση». Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί άραγε φοβάμαι εκείνη την ευτυχία, που είναι ευτυχία πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις;» Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν φοβάμαι εκείνη την ευτυχία, που είναι ευτυχία πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις».

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί ευτυχία με ένα σώμα που έχει φτάσει σε τέτοια ακραία ισχύτητα. Γιατί να μην φάω χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα;» Έτσι εγώ, πρίγκιπα, έφαγα χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα. Εκείνη την περίοδο, πρίγκιπα, οι πέντε μοναχοί της ομάδας με υπηρετούσαν: «Ό,τι Διδασκαλία ο ασκητής Γκόταμα επιτύχει, αυτή θα μας την ανακοινώσει». Όταν εγώ, πρίγκιπα, έφαγα χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα, τότε εκείνοι οι πέντε μοναχοί της ομάδας αποστασιοποιήθηκαν και έφυγαν: «Ο ασκητής Γκόταμα επιδίδεται στην πολυτέλεια, παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, επέστρεψε στην πολυτέλεια».

336. Έτσι εγώ, πρίγκιπα, αφού έφαγα χονδροειδή τροφή και απέκτησα δύναμη, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, διέμενα. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση... την τρίτη διαλογιστική έκσταση... έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, διέμενα. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζών. Θυμάμαι πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... Έτσι θυμάμαι πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτή, πρίγκιπα, ήταν η πρώτη αληθινή γνώση που επέτυχα την πρώτη περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε - όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπω τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοώ τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους - Αυτή, πρίγκιπα, ήταν η δεύτερη αληθινή γνώση που επέτυχα τη μεσαία περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε - όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος»... κ.λπ... Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου»· Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι:

«αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές»... κ.λπ... Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς εγώ γνώριζα έτσι και έβλεπα έτσι, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπήρξε η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Γνώρισα άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτή, πρίγκιπα, ήταν η τρίτη αληθινή γνώση που επέτυχα την τελευταία περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε - όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος.

337. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Αυτή η Διδασκαλία που έχω ανακαλύψει είναι βαθιά, δυσδιάκριτη, δυσνόητη, γαλήνια, εξάισια, απρόσιτη μέσω απλής λογικής, λεπτή, κατανοητή μόνο από τους σοφούς. Αυτή όμως η γενιά απολαμβάνει την προσκόλληση, ευχαριστείται με την προσκόλληση, αγάλλεται στην προσκόλληση. Για μια γενιά που απολαμβάνει την προσκόλληση, που ευχαριστείται με την προσκόλληση, που αγάλλεται στην προσκόλληση, αυτή η κατάσταση είναι δυσδιάκριτη, δηλαδή - η συγκεκριμένη συνθηκοκρατία, η Εξαρτώμενη Γένεση. Αυτή η κατάσταση επίσης είναι δυσδιάκριτη - δηλαδή ο κατευνασμός όλων των δραστηριοτήτων, η παραίτηση από όλες τις προσκολλήσεις, η εξάλειψη της επιθυμίας, το μη πάθος, η παύση, το Νιμπάνα. Αν εγώ δίδασκα τη Διδασκαλία και οι άλλοι δεν με καταλάβαιναν· αυτό θα ήταν κούραση για μένα, αυτό θα ήταν βλάβη για μένα». Και επίσης, πρίγκιπα, σε μένα εμφανίστηκαν αυτοί οι αυθόρμητοι στίχοι που δεν είχαν ακουστεί πριν -

«Με δυσκολία το ανακάλυψα, αρκετά τώρα να το φανερώσω·
από αυτούς που κυριεύονται από πάθος και μίσος, αυτή η Διδασκαλία δεν
γίνεται εύκολα κατανοητή.

Αυτό που πάει ενάντια στο ρεύμα, λεπτό, βαθύ, δυσδιάκριτο, εκλεπτυσμένο·
αυτοί που είναι βαμμένοι από πάθος δεν θα το δουν, καλυμμένοι από τη μάζα
του σκότους».

Έτσι, πρίγκιπα, καθώς στοχαζόμουν, η συνείδησή μου έκλινε προς την αδράνεια, όχι προς τη διδαχή της Διδασκαλίας.

338. Τότε, πρίγκιπα, στον Βράχμα Σαχάμπατι, αφού αντιλήφθηκε με τον νου του τον αναλογισμό του νου μου, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αλίμονο, πράγματι, ο κόσμος χάνεται· αλίμονο, πράγματι, ο κόσμος καταστρέφεται. Αφού η συνείδηση του Τατχάγκατα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, κλίνει προς την αδράνεια, όχι προς τη διδαχή της Διδασκαλίας». Τότε, πρίγκιπα, ο Βράχμα Σαχάμπατι - όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από τον κόσμο του Βράχμα και εμφανίστηκε μπροστά μου. Τότε, πρίγκιπα, ο Βράχμα Σαχάμπατι, αφού τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνσή μου, μου είπε: "Ας διδάξει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία, ας διδάξει ο Καλότυχος τη Διδασκαλία. Υπάρχουν όντα με λίγη σκόνη στα μάτια τους· παρακμάζουν επειδή δεν ακούν τη Διδασκαλία· θα υπάρξουν αυτοί που θα

κατανοήσουν τη Διδασκαλία». Αυτά είπε, πρίγκιπα, ο Βράχμα Σαχάμπατι· αφού είπε αυτά, είπε επιπλέον αυτό:

"Εμφανίστηκε στους Μαγκάντα παλαιότερα,
Μια διδασκαλία ακάθαρτη, επινοημένη από ακάθαρτους·
Άνοιξε αυτή την πύλη της αθανασίας,
Ας ακούσουν τη Διδασκαλία που ανακαλύφθηκε από τον αμόλυντο.

Όπως κάποιος που στέκεται στην κορυφή ενός βραχώδους βουνού,
Θα μπορούσε να δει τον κόσμο ολόγυρα·
Έτσι, σοφέ, αφού ανέβηκες στο παλάτι φτιαγμένο από τη Διδασκαλία,
εσύ που βλέπεις παντού.

Χωρίς λύπη, κοίταξε τον κόσμο βυθισμένο στη λύπη,
Κατανικημένο από τη γέννηση και το γήρας·
σήκω, ήρωα, νικητή της μάχης,
αρχηγέ του караβανιού, χωρίς χρέος, περιπλανήσου στον κόσμο·
Ας διδάξει ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία,
Θα υπάρξουν αυτοί που θα κατανοήσουν"».

339. «Τότε εγώ, πρίγκιπα, γνωρίζοντας την παράκληση του Βράχμα και εξαρτώμενος από τη συμπόνια προς τα όντα, επισκόπησα τον κόσμο με τον οφθαλμό του Βούδα. Επισκοπώντας τον κόσμο με τον οφθαλμό του Βούδα, είδα όντα με λίγη σκόνη στα μάτια τους και με πολλή σκόνη στα μάτια τους, με οξείες ικανότητες και με αμβλείες ικανότητες, με καλές ιδιότητες και με κακές ιδιότητες, εύκολα διδασκόμενα και δύσκολα διδασκόμενα, μερικά που ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο, μερικά που δεν ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο. Όπως ακριβώς σε μια λίμνη με μπλε λωτούς ή σε μια λίμνη με κόκκινους λωτούς ή σε μια λίμνη με λευκούς λωτούς, ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, δεν έχουν βγει από το νερό και τρέφονται βυθισμένοι μέσα σε αυτό· ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, δεν έχουν βγει από το νερό, στέκονται στο ίδιο επίπεδο με το νερό· ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, έχοντας υψωθεί πάνω από το νερό, στέκονται αλέκιστοι από το νερό· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εγώ, πρίγκιπα, επισκοπώντας τον κόσμο με τον οφθαλμό του Βούδα, είδα όντα με λίγη σκόνη στα μάτια τους και με πολλή σκόνη στα μάτια τους, με οξείες ικανότητες και με αμβλείες ικανότητες, με καλές ιδιότητες και με κακές ιδιότητες, εύκολα διδασκόμενα και δύσκολα διδασκόμενα, μερικά που ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο, μερικά που δεν ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο. Τότε εγώ, πρίγκιπα, απάντησα στον Βράχμα Σαχάμπατι με στίχο:

"Ανοιχτές είναι γι' αυτούς οι πύλες της αθανασίας,
Όσοι έχουν αυτιά ας απελευθερώσουν την πίστη τους·
Αντιλαμβανόμενος βλάβη δεν μίλησα για αυτό που γνώριζα καλά,
Την εξαίσια Διδασκαλία μεταξύ των ανθρώπων, Βράχμα".

340. «Τότε, πρίγκιπα, ο Βράχμα Σαχάμπατι, σκεπτόμενος "Μου δόθηκε η ευκαιρία από τον Ευλογημένο για τη διδαχή της Διδασκαλίας", αφού μου απέδωσε σεβασμό, με περιήλθε κρατώντας με στα δεξιά του και εξαφανίστηκε εκεί ακριβώς.

Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Σε ποιον άραγε να διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία; Ποιος θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα;" Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο Αλάρα Καλάμα είναι σοφός, ικανός, ευφυής, για πολύ καιρό με λίγη σκόνη στα μάτια του. Γιατί να μη διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία στον Αλάρα Καλάμα· αυτός θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα". Τότε, πρίγκιπα, μια θεότητα με πλησίασε και είπε αυτό: «Ο Αλάρα Καλάμα, σεβάσμιε κύριε, πέθανε πριν από επτά ημέρες». Και η γνώση και η ενόραση εγέρθηκαν σε μένα - «Ο Αλάρα Καλάμα πέθανε πριν από επτά ημέρες». Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Μεγάλη απώλεια υπέστη ο Αλάρα Καλάμα. Αν πράγματι αυτός άκουγε αυτή τη Διδασκαλία, θα την κατανοούσε γρήγορα». Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Σε ποιον άραγε να διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία; Ποιος θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα;" Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, είναι σοφός, ικανός, ευφυής, για πολύ καιρό με λίγη σκόνη στα μάτια του. Γιατί να μη διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αυτός θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα". Τότε, πρίγκιπα, μια θεότητα με πλησίασε και είπε αυτό: «Ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, σεβάσμιε κύριε, πέθανε χθες το βράδυ». Και η γνώση και η ενόραση εγέρθηκαν σε μένα - «Ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, πέθανε χθες το βράδυ». Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Μεγάλη απώλεια υπέστη ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα. Αν πράγματι αυτός άκουγε αυτή τη Διδασκαλία, θα την κατανοούσε γρήγορα».

341. Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Σε ποιον άραγε να διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία; Ποιος θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα;" Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου προσέφεραν πολλή βοήθεια, αυτοί που με φρόντισαν όταν ήμουν αποφασισμένος στην επίμονη προσπάθεια. Γιατί να μη διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία στους πέντε μοναχούς της ομάδας». Σε μένα, πρίγκιπα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Πού άραγε τώρα διαμένουν οι πέντε μοναχοί της ομάδας;» Εγώ, πρίγκιπα, με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, είδα τους πέντε μοναχούς της ομάδας να διαμένουν στη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών. Τότε εγώ, πρίγκιπα, αφού διέμεινα στην Ουρουβέλα όσο επιθυμούσα, αναχώρησα για περιπλάνηση προς τη Μπαρνασί.

Με είδε, πρίγκιπα, ο Ουπάκα ο γυμνός ασκητής μεταξύ Γκαγιά και Μπόντχι καθώς ταξίδευα στον κεντρικό δρόμο. Αφού με είδε, μου είπε: «Οι ικανότητές σου, φίλε, είναι γαλήνιες, το χρώμα του δέρματός σου είναι αγνό και λαμπερό. Αφιερωμένος σε ποιον εσύ, φίλε, έγινες αναχωρητής; Ή ποιος είναι ο Διδάσκαλός σου; Ή ποιανού τη Διδασκαλία εγκρίνεις;» Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, πρίγκιπα, απευθύνθηκα στον Ουπάκα τον γυμνό ασκητή με στίχους:

«Είμαι ο κυρίαρχος όλων, ο γνώστης όλων,
σε όλα τα φαινόμενα αμόλυντος·
έχοντας εγκαταλείψει τα πάντα, απελευθερωμένος με την εξάλειψη της
επιθυμίας,
έχοντας ο ίδιος γνωρίσει άμεσα, ποιον να υποδείξω;

«Δεν έχω δάσκαλο, κανείς ίσος με μένα δεν υπάρχει·

στον κόσμο μαζί με τους θεούς, δεν υπάρχει κανείς ίσος με μένα.

«Διότι εγώ είμαι ο Άξιος στον κόσμο, εγώ είμαι ο ανυπέρβλητος Διδάσκαλος· είμαι ο μόνος πλήρως αυτοφωτισμένος, κατασβεσμένος είμαι, κατασβεσμένος στα πάθη μου.

«Για να θέσω σε κίνηση τον τροχό της Διδασκαλίας, πηγαίνω στην πόλη των Κάσι·

στον κόσμο που έχει τυφλωθεί, θα χτυπήσω το τύμπανο της αθανασίας».

«Όπως εσύ, φίλε, διακηρύσσεις, αξίζεις να είσαι ο άπειρος νικητής!»

«Όμοιοι με μένα πράγματι είναι οι νικητές, αυτοί που έχουν φτάσει στην εξάλειψη των νοητικών διαφθορών·

έχω νικήσει τις κακές νοητικές καταστάσεις, γι' αυτό, Ουπάκα, είμαι νικητής».

«Όταν αυτό ειπώθηκε, πρίγκιπα, ο Ουπάκα ο γυμνός ασκητής, αφού είπε «μπορεί να είναι έτσι, φίλε», αφού κούνησε το κεφάλι του, αφού πήρε παράδρομο, έφυγε.

342. «Τότε εγώ, πρίγκιπα, περιπλανώμενος σταδιακά, κατευθύνθηκα προς τη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών, προς τους πέντε μοναχούς της ομάδας. Οι πέντε μοναχοί της ομάδας, πρίγκιπα, με είδαν να έρχομαι από μακριά. Αφού με είδαν, συμφώνησαν μεταξύ τους: "Αυτός, φίλοι, ο ασκητής Γκόταμα έρχεται, αυτός που επιδίδεται στην πολυτέλεια, που παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψε στην πολυτέλεια. Αυτός δεν πρέπει ούτε να χαιρετηθεί με σεβασμό, ούτε να σηκωθούμε γι' αυτόν, δεν πρέπει να δεχτούμε το κύπελλο και τους χιτώνες του· αλλά όμως ας τοποθετηθεί ένα κάθισμα -αν επιθυμήσει, θα καθίσει". Όσο όμως εγώ, πρίγκιπα, πλησίαζα τους πέντε μοναχούς της ομάδας, τόσο οι πέντε μοναχοί της ομάδας δεν μπόρεσαν να τηρήσουν τη δική τους συμφωνία. Μερικοί ήρθαν να με προϋπαντήσουν και δέχτηκαν το κύπελλο και τους χιτώνες. Μερικοί ετοίμασαν κάθισμα. Μερικοί παρείχαν νερό για το πλύσιμο των ποδιών. Αλλά όμως μου απευθύνονταν με το όνομα και με την προσφώνηση "φίλε". Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, πρίγκιπα, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Μην απευθύνεστε, μοναχοί, στον Τατχάγκατα με το όνομα και με την προσφώνηση 'φίλε'· ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί. Η αθανασία έχει επιτευχθεί. Εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία.

Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα -για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε". Όταν αυτό ειπώθηκε, πρίγκιπα, οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου είπαν: "Ούτε με εκείνη τη συμπεριφορά, φίλε Γκόταμα, με εκείνη την πρακτική, με εκείνη την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν έφτασες σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· πώς τώρα εσύ που επιδίδεσαι στην πολυτέλεια, που παρέκκλινες από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψες στην πολυτέλεια, θα φτάσεις σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών;" Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, πρίγκιπα, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, δεν επιδίδεται στην

πολυτέλεια, δεν παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, δεν επέστρεψε στην πολυτέλεια. Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί. Η αθανασία έχει επιτευχθεί. Εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία. Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε". Για δεύτερη φορά, πρίγκιπα, οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου είπαν: "Ούτε με εκείνη τη συμπεριφορά, φίλε Γκόταμα, με εκείνη την πρακτική, με εκείνη την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν έφτασες σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· πώς τώρα εσύ που επιδίδεις στην πολυτέλεια, που παρέκκλινες από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψες στην πολυτέλεια, θα φτάσεις σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών;" Για δεύτερη φορά εγώ, πρίγκιπα, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, δεν επιδίδεται στην πολυτέλεια, δεν παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, δεν επέστρεψε στην πολυτέλεια. Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί. Η αθανασία έχει επιτευχθεί. Εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία. Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε". Για τρίτη φορά, πρίγκιπα, οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου είπαν: "Ούτε με εκείνη τη συμπεριφορά, φίλε Γκόταμα, με εκείνη την πρακτική, με εκείνη την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν έφτασες σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· πώς τώρα εσύ που επιδίδεις στην πολυτέλεια, που παρέκκλινες από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψες στην πολυτέλεια, θα φτάσεις σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών;" Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, πρίγκιπα, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Θυμάστε, μοναχοί, ότι πριν από τώρα είχα εκφράσει κάτι τέτοιο;" «Όχι, σεβάσμιε κύριε». "Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί. Η αθανασία έχει επιτευχθεί. Εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία. Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε".

«Κατάφερα, πρίγκιπα, να πείσω τους πέντε μοναχούς της ομάδας. Προέτρεπα δύο μοναχούς, πρίγκιπα. Τρεις μοναχοί περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή. Αυτό που οι τρεις μοναχοί έφερναν αφού περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή, με αυτό συντηρούμασταν και οι έξι. Προέτρεπα τρεις μοναχούς, πρίγκιπα, δύο μοναχοί περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή. Αυτό που οι δύο μοναχοί έφερναν αφού περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή, με αυτό συντηρούμασταν και οι έξι.

343. «Τότε, πρίγκιπα, οι πέντε μοναχοί της ομάδας, προτρεπόμενοι έτσι από μένα, καθοδηγούμενοι έτσι από μένα, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη

ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμειναν». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο πρίγκιπας Μπόντι είπε στον Ευλογημένο: «Σε πόσο χρόνο, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παρέμενε;» «Τότε λοιπόν, πρίγκιπα, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό. Όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, είσαι επιδέξιος στην τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, είμαι επιδέξιος στην τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου». «Τι νομίζεις, πρίγκιπα, εδώ θα ερχόταν ένας άνθρωπος - 'ο πρίγκιπας Μπόντι γνωρίζει την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου· κοντά του θα μάθω την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου'. Και αυτός θα ήταν άπιστος· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν πιστό, αυτό δεν θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα ήταν με πολλές ασθένειες· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν με λίγες ασθένειες, αυτό δεν θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα ήταν δόλιος και απατηλός· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν μη δόλιο και μη απατηλό, αυτό δεν θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα ήταν σκληρός· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν που καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα, αυτό δεν θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα στερούνταν σοφίας· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν σοφό, αυτό δεν θα το επιτύγχανε. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος κοντά σου να μάθει την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου;» «Ακόμα και με μία μόνο ιδιότητα προικισμένος, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο άνθρωπος δεν θα μάθαινε κοντά μου την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου, τι να πει κανείς για πέντε ιδιότητες!»

344. «Τι νομίζεις, πρίγκιπα, εδώ θα ερχόταν ένας άνθρωπος - 'ο πρίγκιπας Μπόντι γνωρίζει την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου· κοντά του θα μάθω την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου'. Και αυτός θα ήταν πιστός· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν πιστό, αυτό θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα ήταν με λίγες ασθένειες· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν με λίγες ασθένειες, αυτό θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα ήταν χωρίς δολιότητα και χωρίς απάτη· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν μη δόλιο και μη απατηλό, αυτό θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα κατέβαλλε έντονη ενεργητικότητα· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν που καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα, αυτό θα το επιτύγχανε. Και αυτός θα ήταν σοφός· ό,τι πρέπει να επιτευχθεί από έναν σοφό, αυτό θα το επιτύγχανε. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος κοντά σου να μάθει την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου;» «Ακόμα και με μία μόνο ιδιότητα προικισμένος, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο άνθρωπος θα μάθαινε κοντά μου την τέχνη της ιππασίας ελέφαντα και του χειρισμού του αγκίστρου, τι να πει κανείς για πέντε ιδιότητες!» «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, υπάρχουν αυτοί οι πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας. Ποια πέντε; Εδώ, πρίγκιπα, ένας μοναχός έχει πίστη· πιστεύει στη φώτιση του Τατχάγκατα - 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Είναι με λίγες

ασθένειες, με λίγες αδιαθεσίες, προικισμένος με ομαλή πέψη, ούτε πολύ κρύα ούτε πολύ ζεστή, μέτρια, κατάλληλη για επίμονη προσπάθεια· είναι χωρίς δολιότητα και χωρίς απάτη, αποκαλύπτοντας τον εαυτό του όπως πραγματικά είναι στον Διδάσκαλο ή στους νοήμονες ή στους συντρόφους στην άγια ζωή· διαμένει καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα για την εγκατάλειψη των φάυλων νοητικών καταστάσεων και για την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων, με δύναμη, με σταθερή προσπάθεια, χωρίς να εγκαταλείπει το καθήκον στις καλές νοητικές καταστάσεις· είναι σοφός, προικισμένος με σοφία που οδηγεί στην έγερση και την πάροδο, ευγενή, διεισδυτική, που οδηγεί στην πλήρη εξάλειψη της δυστυχίας. Αυτοί λοιπόν, πρίγκιπα, είναι οι πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας.

345. «Με αυτούς, πρίγκιπα, τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνει επτά χρόνια. Ας αφήσουμε, πρίγκιπα, τα επτά χρόνια. Με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνει έξι χρόνια... πέντε χρόνια... τέσσερα χρόνια... τρία χρόνια... δύο χρόνια... ένα χρόνο. Ας αφήσουμε, πρίγκιπα, το ένα χρόνο. Με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνει επτά μήνες. Ας αφήσουμε, πρίγκιπα, τους επτά μήνες. Με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνει έξι μήνες... πέντε μήνες... τέσσερις μήνες... τρεις μήνες... δύο μήνες... ένα μήνα... μισό μήνα. Ας αφήσουμε, πρίγκιπα, τον μισό μήνα. Με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνει επτά νύχτες και μέρες. Ας αφήσουμε, πρίγκιπα, τις επτά νύχτες και μέρες. Με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνει έξι νύχτες και μέρες... πέντε νύχτες και μέρες... τέσσερις νύχτες και μέρες... τρεις νύχτες και μέρες... δύο νύχτες και μέρες... μία νύχτα και μέρα. Ας αφήσουμε,

πρίγκιπα, τη μία νύχτα και μέρα. Με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας προικισμένος ένας μοναχός έχοντας τον Τατχάγκατα ως καθοδηγητή, διδαγμένος το βράδυ θα επιτύχει διάκριση το πρωί, διδαγμένος το πρωί θα επιτύχει διάκριση το βράδυ». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο πρίγκιπας Μπόντι είπε στον Ευλογημένο: «Αχ, ο Βούδας, αχ, η Διδασκαλία, αχ, πόσο καλά διδαγμένη είναι η Διδασκαλία! Αφού πράγματι διδαγμένος το βράδυ θα επιτύχει διάκριση το πρωί, διδαγμένος το πρωί θα επιτύχει διάκριση το βράδυ!»

346. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Σαντζικάπουττα είπε στον πρίγκιπα Μπόντι: «Έτσι λοιπόν αυτός ο αξιότιμος Μπόντι - "Αχ, ο Βούδας, αχ, η Διδασκαλία, αχ, πόσο καλά διδαγμένη είναι η Διδασκαλία!" λέει· και όμως δεν καταφεύγει σε εκείνον τον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, ούτε στη Διδασκαλία ούτε στην Κοινότητα των μοναχών». «Μην μιλάς έτσι, αγαπητέ Σαντζικάπουττα· μην μιλάς έτσι, αγαπητέ Σαντζικάπουττα. Αυτό, αγαπητέ Σαντζικάπουττα, το άκουσα μπροστά στην κυρία μου, μπροστά της το έλαβα». «Κάποτε, αγαπητέ Σαντζικάπουττα, ο Ευλογημένος διέμενε στην Κοσάμπι, στο μοναστήρι του Γκοσίτα. Τότε η κυρία μου, έγκυος, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένη στο πλάι, η κυρία μου είπε στον Ευλογημένο: "Αυτό, σεβάσμιε κύριε, που βρίσκεται στην κοιλιά μου, είτε αγόρι είτε κορίτσι, καταφεύγει στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας το θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής". Κάποτε, αγαπητέ Σαντζικάπουττα, ο Ευλογημένος διέμενε εδώ ακριβώς στη χώρα των Μπάγκα, στο Σουσουμαραγκίρα, στο δάσος Μπεσακαλά, στο πάρκο των ελαφιών. Τότε η τροφός με, αφού με πήρε στην αγκαλιά της, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και στάθηκε στο πλάι. Στεκόμενη στο πλάι, η τροφός μου είπε στον Ευλογημένο: "Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο πρίγκιπας Μπόντι καταφεύγει στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας το θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής". Εγώ, αγαπητέ Σαντζικάπουττα, και για τρίτη φορά καταφεύγω στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Μποντιρατζακουμάρα, πέμπτη.

6. Η ομιλία για τον Ανγκουλιμάλα

347. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο στο βασίλειο του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα υπήρχε ένας ληστής ονόματι Ανγκουλιμάλα, σκληρός, με ματωμένα χέρια, αφοσιωμένος στο χτύπημα και τον φόνο, χωρίς συμπόνια για τα έμβια όντα. Εξαιτίας του τα χωριά έγιναν μη χωριά, οι κωμοπόλεις έγιναν μη κωμοπόλεις, οι επαρχίες έγιναν μη επαρχίες. Αυτός σκοτώνοντας ξανά και ξανά ανθρώπους φορούσε ένα περιδέραιο από δάχτυλα. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Αφού περπάτησε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, τακτοποίησε το κατάλυμά

του, πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του και ακολούθησε τον κεντρικό δρόμο προς εκεί που ήταν ο ληστής Ανγκουλιμάλα. Βοσκοί αγελάδων, βοσκοί ζώων, αγρότες και οδοιπόροι είδαν τον Ευλογημένο να έχει ακολουθήσει τον κεντρικό δρόμο προς εκεί που ήταν ο ληστής Ανγκουλιμάλα. Αφού είδαν τον Ευλογημένο, είπαν: «Μην ακολουθήσεις, ασκητή, αυτόν τον δρόμο. Σε αυτόν τον δρόμο, ασκητή, υπάρχει ένας ληστής ονόματι Ανγκουλιμάλα, σκληρός, με ματωμένα χέρια, αφοσιωμένος στο χτύπημα και τον φόνο, χωρίς συμπόνια για τα έμβια όντα. Εξαιτίας του τα χωριά έγιναν μη χωριά, οι κωμοπόλεις έγιναν μη κωμοπόλεις, οι επαρχίες έγιναν μη επαρχίες. Αυτός σκοτώνοντας ξανά και ξανά ανθρώπους φορούσε ένα περιδέριο από δάχτυλα. Διότι αυτόν τον δρόμο, ασκητή, ακόμη και δέκα άνδρες, ακόμη και είκοσι άνδρες, ακόμη και τριάντα άνδρες, ακόμη και σαράντα άνδρες, ακόμη και πενήντα άνδρες, αφού μαζευτούν ξανά και ξανά, τον ακολουθούν. Και αυτοί πέφτουν στα χέρια του ληστή Ανγκουλιμάλα». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ευλογημένος σιωπηλός συνέχισε να προχωρεί. Για δεύτερη φορά οι βοσκοί αγελάδων... κ.λπ... Για τρίτη φορά οι βοσκοί αγελάδων, οι βοσκοί ζώων, οι αγρότες και οι οδοιπόροι είπαν στον Ευλογημένο: «Μην ακολουθήσεις, ασκητή, αυτόν τον δρόμο. Σε αυτόν τον δρόμο, ασκητή, υπάρχει ένας ληστής ονόματι Ανγκουλιμάλα, σκληρός, με ματωμένα χέρια, αφοσιωμένος στο χτύπημα και τον φόνο, χωρίς συμπόνια για τα έμβια όντα. Εξαιτίας του τα χωριά έγιναν μη χωριά, οι κωμοπόλεις έγιναν μη κωμοπόλεις, οι επαρχίες έγιναν μη επαρχίες. Αυτός σκοτώνοντας ξανά και ξανά ανθρώπους φορούσε ένα περιδέριο από δάχτυλα. Διότι αυτόν τον δρόμο, ασκητή, ακόμη και δέκα άνδρες, ακόμη και είκοσι άνδρες, ακόμη και τριάντα άνδρες, ακόμη και σαράντα άνδρες, ακόμη και πενήντα άνδρες, αφού μαζευτούν ξανά και ξανά, τον ακολουθούν. Και αυτοί πέφτουν στα χέρια του ληστή Ανγκουλιμάλα».

348. Τότε ο Ευλογημένος σιωπηλός συνέχισε να προχωρεί. Ο ληστής Ανγκουλιμάλα είδε τον Ευλογημένο να έρχεται από μακριά. Αφού το είδε, του ήρθε αυτή η σκέψη: «Καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ! Διότι αυτόν τον δρόμο ακόμη και δέκα άνδρες, ακόμη και είκοσι άνδρες, ακόμη και τριάντα άνδρες, ακόμη και σαράντα άνδρες, ακόμη και πενήντα άνδρες, αφού μαζευτούν ξανά και ξανά, τον ακολουθούν. Και αυτοί πέφτουν στα χέρια μου. Και όμως αυτός ο ασκητής μόνος, χωρίς δεύτερο, έρχεται με δύναμη, θα έλεγα. Γιατί να μην αφαιρέσω τη ζωή αυτού του ασκητή;» Τότε ο ληστής Ανγκουλιμάλα, αφού πήρε σπαθί και ασπίδα, αφού εξοπλίστηκε με τόξο και φαρέτρα, ακολούθησε τον Ευλογημένο από κοντά. Τότε ο Ευλογημένος εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε ο ληστής Ανγκουλιμάλα, τρέχοντας με όλη του τη δύναμη, δεν μπορούσε να φτάσει τον Ευλογημένο που περπατούσε κανονικά. Τότε στον ληστή Ανγκουλιμάλα ήρθε αυτή η σκέψη: «Καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ! Διότι εγώ προηγουμένως ακόμη και ελέφαντα που τρέχει, αφού τον καταδιώξω, τον πιάνω, ακόμη και άλογο που τρέχει, αφού το καταδιώξω, το πιάνω, ακόμη και άρμα που τρέχει, αφού το καταδιώξω, το πιάνω, ακόμη και ελάφι που τρέχει, αφού το καταδιώξω, το πιάνω· και όμως εγώ αυτόν τον ασκητή που περπατά κανονικά, τρέχοντας με όλη μου τη δύναμη, δεν μπορώ να τον φτάσω!» Στεκόμενος είπε στον Ευλογημένο: «Σταμάτα, σταμάτα, ασκητή!» «Εγώ έχω σταματήσει, Ανγκουλιμάλα, και εσύ σταμάτα». Τότε στον ληστή Ανγκουλιμάλα ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτοί οι ασκητές, μαθητές του υιού των Σάκουα, λένε την αλήθεια, ομολογούν την αλήθεια. Και όμως αυτός ο ασκητής ενώ περπατά λέει: 'Εγώ έχω σταματήσει, Ανγκουλιμάλα, και εσύ σταμάτα'. Γιατί να μην ρωτήσω αυτόν τον ασκητή;»

349. Τότε ο ληστής Ανγκουλιμάλα απευθύνθηκε στον Ευλογημένο με στίχο:

«Ενώ περπατάς λες, ασκητή, ότι έχεις σταματήσει,
και σε μένα λες ότι έχω σταματήσει ενώ δεν έχω σταματήσει·
σε ρωτώ, ασκητή, αυτό το νόημα,
πώς εσύ έχεις σταματήσει και εγώ δεν έχω σταματήσει;»

«Εγώ έχω σταματήσει, Ανγκουλιμάλα, για πάντα,
έχοντας αποθέσει την τιμωρία σε όλα τα όντα·
εσύ όμως είσαι ασυγκράτητος στα έμβια όντα,
γι' αυτό εγώ έχω σταματήσει και εσύ δεν έχεις σταματήσει».

«Μετά από πολύ καιρό πράγματι σε μένα ο τιμημένος μεγάλος σοφός,
έφτασε στο Μεγάλο Δάσος, αυτός που λέει την αλήθεια·
εγώ λοιπόν θα ακολουθήσω εγκαταλείποντας το κακό,
αφού άκουσα τον στίχο σου που είναι σύμφωνος με τη Διδασκαλία».

Αφού είπε έτσι, ο ληστής το σπαθί και τα όπλα,
σε χαράδρα, σε γκρεμό, σε άβυσσο πέταξε·
ο ληστής προσκύνησε τα πόδια του Καλότυχου,
και εκεί ακριβώς του ζήτησε την αναχώρηση.

Και ο Βούδας, ο συμπονετικός μεγάλος σοφός,
ο οποίος είναι ο Διδάσκαλος του κόσμου μαζί με τους θεούς·
«Έλα, μοναχέ» τότε είπε,
αυτό ακριβώς ήταν η μοναχική του ιδιότητα.

350. Τότε ο Ευλογημένος με τον σεβάσμιο Ανγκουλιμάλα ως συνοδό μοναχό αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Σαβάτθι. Περιπλανώμενος σταδιακά, έφτασε στη Σαβάτθι. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο στην πύλη του εσωτερικού παλατιού του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων, αφού συγκεντρώθηκε, έκανε δυνατό θόρυβο, μεγάλο θόρυβο: «Υπάρχει, μεγαλειότητα, στο βασίλειό σου ένας ληστής ονόματι Ανγκουλιμάλα, σκληρός, με ματωμένα χέρια, αφοσιωμένος στο χτύπημα και τον φόνο, χωρίς συμπόνια για τα έμβια όντα. Εξαιτίας του τα χωριά έγιναν μη χωριά, οι κωμοπόλεις έγιναν μη κωμοπόλεις, οι επαρχίες έγιναν μη επαρχίες. Αυτός σκοτώνοντας ξανά και ξανά ανθρώπους φορούσε ένα περιδέριο από δάχτυλα. Ας τον σταματήσει η Μεγαλειότητά σας».

Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα βγήκε από τη Σαβάτθι κατά τη διάρκεια της ημέρας με περίπου πεντακόσια άλογα. Κατευθύνθηκε προς το μοναστήρι. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και με τα πόδια πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Τι συμβαίνει, μεγάλε βασιλιά; Μήπως ο βασιλιάς της Μαγκάντα Σενίγια Μπιμπισάρα είναι θυμωμένος μαζί σου, ή οι Λίτσαβι της Βεσάλι, ή άλλοι αντίπαλοι βασιλιάδες;» «Δεν είναι, σεβάσμιε κύριε, ο βασιλιάς της Μαγκάντα Σενίγια Μπιμπισάρα θυμωμένος μαζί μου, ούτε οι Λίτσαβι της Βεσάλι, ούτε άλλοι αντίπαλοι βασιλιάδες. Υπάρχει, σεβάσμιε κύριε, στο βασίλειό μου ένας ληστής ονόματι Ανγκουλιμάλα, σκληρός, με ματωμένα χέρια, αφοσιωμένος στο χτύπημα και

τον φόνο, χωρίς συμπόνια για τα έμβια όντα. Εξαιτίας του τα χωριά έγιναν μη χωριά, οι κωμοπόλεις έγιναν μη κωμοπόλεις, οι επαρχίες έγιναν μη επαρχίες. Αυτός σκοτώνοντας ξανά και ξανά ανθρώπους φορούσε ένα περιδέραιο από δάχτυλα. Αυτόν, σεβάσμιε κύριε, θα σταματήσω». «Αν όμως εσύ, μεγάλε βασιλιά, έβλεπες τον Ανγκουλιμάλα να έχει ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του, να έχει ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να έχει αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, να απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, να απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, να απέχει από την ψευδολογία, να τρώει ένα γεύμα την ημέρα, να ασκεί την άγια ζωή, να είναι ηθικός, με καλό χαρακτήρα, τι θα του έκανες;» «Θα του αποδίδαμε σεβασμό, σεβάσμιε κύριε, ή θα εγειρόμασταν σε ένδειξη σεβασμού, ή θα τον προσκαλούσαμε σε κάθισμα, ή θα τον προσκαλούσαμε με τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς, ή θα κανονίζαμε γι' αυτόν δίκαιη προστασία, ασφάλεια και φύλαξη. Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, ένας ανήθικος, κακόβουλου χαρακτήρα θα είχε τέτοιο ηθικό αυτοέλεγχο;»

Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα καθόταν όχι μακριά από τον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος, σηκώνοντας το δεξί του χέρι, είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Αυτός, μεγάλε βασιλιά, είναι ο Ανγκουλιμάλα». Τότε τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα τον κατέλαβε φόβος, τον κατέλαβε τρόμος, τον κατέλαβε ανατριχίλα. Τότε ο Ευλογημένος, γνωρίζοντας ότι ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα ήταν φοβισμένος, συγκλονισμένος, με ανατριχιασμένες τρίχες, είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Μη φοβάσαι, μεγάλε βασιλιά, δεν υπάρχει για σένα κίνδυνος από αυτόν». Τότε ο φόβος ή ο τρόμος ή η ανατριχίλα που είχε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα καταλάγιασε. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Ανγκουλιμάλα: «Ο κύριος είναι, σεβάσμιε κύριε, ο Ανγκουλιμάλα;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά». «Από ποιο σόι είναι ο πατέρας του κυρίου, από ποιο σόι η μητέρα;» «Ο πατέρας μου, μεγάλε βασιλιά, είναι Γκάγκγκα, η μητέρα μου Μαντάνι». «Ας ευχαριστηθεί, σεβάσμιε κύριε, ο κύριος Γκάγκγκα Μαντανιπούττα. Εγώ θα φροντίσω για τον κύριο Γκάγκγκα Μαντανιπούττα τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς».

351. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα ήταν δασόβιος, καταναλωτής προσφερόμενης τροφής, φορών χιτώνες από κουρέλια, φορών τρεις χιτώνες. Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Αρκεί, μεγάλε βασιλιά, ο χιτώνας μου είναι πλήρης». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμαστό, Σεβάσμιε Κύριε, εκπληκτικό, Σεβάσμιε Κύριε! Τόσο πολύ, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος δαμάζει τους αδάμαστους, γαληνεύει τους μη γαλήνιους, οδηγεί στο τελικό Νιμπάνα αυτούς που δεν έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα. Διότι αυτόν που εμείς, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορέσαμε να δαμάσουμε ούτε με ραβδί ούτε με όπλο, αυτόν ο Ευλογημένος τον δάμασε χωρίς ραβδί, χωρίς όπλο. Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε κύριε, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, μεγάλε βασιλιά». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε.

Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα, περιφερόμενος διαδοχικά στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή, είδε κάποια γυναίκα με δύσκολη εγκυμοσύνη, με έμβρυο σε κίνδυνο. Αφού το είδε, του ήρθε αυτή η σκέψη: «Αλίμονο, βεβαίως, κύριοι, τα όντα υποφέρουν· αλίμονο, βεβαίως, κύριοι, τα όντα υποφέρουν!» Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα, αφού περπάτησε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα είπε στον Ευλογημένο: «Εδώ εγώ, σεβάσμιε κύριε, αφού ντύθηκα το πρωί και πήρα το κύπελλο και τους χιτώνες μου, μπήκα στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Είδα πράγματι εγώ, σεβάσμιε κύριε, περιφερόμενος διαδοχικά στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή, κάποια γυναίκα με δύσκολη εγκυμοσύνη, με έμβρυο σε κίνδυνο». Αφού την είδα, μου ήρθε αυτή η σκέψη: «Αλίμονο, βεβαίως, κύριοι, τα όντα υποφέρουν· αλίμονο, βεβαίως, κύριοι, τα όντα υποφέρουν!»

«Τότε λοιπόν εσύ, Ανγκουλιμάλα, πήγαινε σε εκείνη τη γυναίκα· αφού πλησιάσεις, πες έτσι σε εκείνη τη γυναίκα: 'Από τότε που γεννήθηκα, αδελφή, δεν γνωρίζω άμεσα ότι αφαίρεσα σκόπιμα τη ζωή ενός έμβριου όντος· με αυτή την αλήθεια ας είσαι καλά εσύ, ας είναι καλά το έμβρυο'».

«Αυτό λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, θα είναι συνειδητό ψέμα για μένα. Διότι από μένα, σεβάσμιε κύριε, πολλά έμβια όντα έχουν σκόπιμα στερηθεί τη ζωή». «Τότε λοιπόν εσύ, Ανγκουλιμάλα, πήγαινε σε εκείνη τη γυναίκα· αφού πλησιάσεις, πες έτσι σε εκείνη τη γυναίκα: 'Από τότε που εγώ, αδελφή, γεννήθηκα με την ευγενή γέννηση, δεν γνωρίζω άμεσα να έχω αφαιρέσει σκόπιμα τη ζωή ενός έμβριου όντος· με αυτή την αλήθεια ας είσαι καλά εσύ, ας είναι καλά το έμβρυο'».

«Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα στον Ευλογημένο και πήγε εκεί όπου ήταν εκείνη η γυναίκα· αφού πλησίασε, είπε σε εκείνη τη γυναίκα: «Από τότε που εγώ, αδελφή, γεννήθηκα με την ευγενή γέννηση, δεν γνωρίζω άμεσα να έχω αφαιρέσει σκόπιμα τη ζωή ενός έμβριου όντος· με αυτή την αλήθεια ας είσαι καλά εσύ, ας είναι καλά το έμβρυο». Τότε εκείνη η γυναίκα ήταν καλά, και το έμβρυο ήταν καλά.

Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα, μένοντας μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμεινε. Γνώρισε άμεσα: «η γέννηση έχει εξαιρεθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Και ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα έγινε ένας από τους Άξιους.

352. Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Εκείνη την περίοδο μια πέτρα πεταμένη από κάποιον έπεφτε στο σώμα του σεβασμίου Ανγκουλιμάλα, ένα ραβδί πεταμένο από κάποιον άλλον έπεφτε στο σώμα του σεβασμίου Ανγκουλιμάλα, ένα χαλίκι πεταμένο από κάποιον άλλον έπεφτε στο σώμα του σεβασμίου Ανγκουλιμάλα. Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα με σπασμένο κεφάλι,

με αίμα να τρέχει, με σπασμένο κύπελλο, με σκισμένο διπλό χιτώνα, πλησίασε τον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είδε τον σεβάσμιο Ανγκουλιμάλα να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, είπε στον σεβάσμιο Ανγκουλιμάλα: «Υπόμεινε, βραχμάνε, υπόμεινε, βραχμάνε. Εκείνης της πράξης, βραχμάνε, λόγω του επακόλουθου της οποίας θα καιγόσουν στην κόλαση για πολλά χρόνια, για πολλές εκατοντάδες χρόνια, για πολλές χιλιάδες χρόνια, εκείνης της πράξης, βραχμάνε, το επακόλουθο βιώνεις στην παρούσα ζωή». Τότε ο σεβάσμιος Ανγκουλιμάλα, αφού μετέβη σε ιδιωτικό χώρο, σε απομόνωση, βίωσε την ευδαιμονία της απελευθέρωσης· εκείνη τη στιγμή εξέφρασε αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο:

«Όποιος πρώτα αμέλησε, αλλά μετά δεν αμελεί·
αυτός φωτίζει αυτόν τον κόσμο, όπως η σελήνη ελευθερωμένη από τα σύννεφα.

«Εκείνου του οποίου η κακή πράξη που έγινε καλύπτεται από το καλό·
αυτός φωτίζει αυτόν τον κόσμο, όπως η σελήνη ελευθερωμένη από τα σύννεφα.

«Όποιος πράγματι νεαρός μοναχός αφοσιώνεται στη Διδαχή του Βούδα·
αυτός φωτίζει αυτόν τον κόσμο, όπως η σελήνη ελευθερωμένη από τα σύννεφα.

«Ας ακούσουν οι εχθροί μου την ομιλία για τη Διδασκαλία,
ας αφοσιωθούν οι εχθροί μου στη Διδαχή του Βούδα·
ας ακολουθήσουν οι εχθροί μου εκείνους τους ανθρώπους,
οι γαλήνιοι που κάνουν τους άλλους να αποδεχτούν τη Διδασκαλία.

«Ας ακούσουν οι εχθροί μου αυτούς που κηρύττουν την υπομονή, που επαινούν
την πραότητα·
ας ακούσουν τη Διδασκαλία την κατάλληλη ώρα, και ας την ακολουθήσουν.

«Διότι αυτός ποτέ δεν θα με βλάψει, ούτε κανέναν άλλον·
έχοντας φτάσει στην υπέρτατη ειρήνη, θα προστατεύει τα τρομαγμένα και τα
σταθερά όντα.

«Οι αρδευτές κατευθύνουν το νερό, οι κατασκευαστές βελών ισιώνουν το
βέλος·
οι ξυλουργοί λυγίζουν το ξύλο, οι σοφοί δαμάζουν τον εαυτό τους.

«Μερικοί δαμάζουν με ραβδί, με βούκεντρα και με μαστίγια·
χωρίς ραβδί, χωρίς όπλο, εγώ δαμάστηκα από έναν τέτοιον.

«Αβλαβής είναι το όνομά μου, ενώ πριν ήμουν βλαπτικός·
σήμερα έχω αληθινό όνομα, δεν βλάπτω κανέναν.

«Ληστής ήμουν παλιά, γνωστός ως Ανγκουλιμάλα·
παρασυρόμενος από τη μεγάλη πλημμύρα, κατέφυγα στον Βούδα ως
καταφύγιο.

«Με ματωμένα χέρια ήμουν παλιά, γνωστός ως Ανγκουλιμάλα·

δες τον πηγαϊμό στο καταφύγιο, ο οδηγός προς την ύπαρξη έχει ξεριζωθεί.

«Αφού έκανα τέτοια πράξη, που οδηγεί σε πολλούς κακούς προορισμούς· αγγιζόμενος από το επακόλουθο της πράξης, χωρίς χρέος τρώω την τροφή.

«Στην αμέλεια αφοσιώνονται οι ανόητοι, οι άφρονες άνθρωποι· αλλά ο ευφυής την επιμέλεια προστατεύει σαν τον ανώτερο θησαυρό.

«Μην αφοσιώνεστε στην αμέλεια, μήτε στην οικειότητα με την ηδονική τέρψη· διότι ο επιμελής που διαλογίζεται, φτάνει σε άφθονη ευτυχία.

«Καλώς ήρθε και δεν έφυγε, αυτό δεν ήταν κακή σκέψη μου· μεταξύ των διδασκαλιών που έχουν διαμοιραστεί, αυτό που είναι ανώτερο, σε αυτό κατέφυγα.

«Καλώς ήρθε και δεν έφυγε, αυτό δεν ήταν κακή σκέψη μου· οι τρεις αληθινές γνώσεις έχουν επιτευχθεί, η διδαχή του Βούδα έχει εκπληρωθεί».

Τέλος της ομιλίας Ανγκουλιμάλα, έκτη.

7. Η ομιλία για το "Γεννημένο από τους αγαπημένους"

353. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο το μοναχοπαίδι κάποιου οικοδεσπότη, αγαπητό και λατρεμένο, είχε πεθάνει. Μετά τον θάνατό του ούτε οι δραστηριότητες του έρχονταν στον νου ούτε η τροφή του ερχόταν στον νου. Αυτός πηγαίνοντας στο νεκροταφείο έκλαιγε - «Πού είσαι, μοναχοπαίδι μου, πού είσαι, μοναχοπαίδι μου;» Τότε εκείνος ο οικοδεσπότης πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Στον οικοδεσπότη που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Οι ικανότητές σου, οικοδεσπότη, δεν είναι αυτές κάποιου που στέκεται στον δικό του νου· υπάρχει μεταβολή στις ικανότητές σου». «Πώς, σεβάσμιε κύριε, να μην υπάρχει μεταβολή στις ικανότητές μου; Διότι, σεβάσμιε κύριε, το μοναχοπαίδι μου, αγαπητό και λατρεμένο, πέθανε. Μετά τον θάνατό του ούτε οι δραστηριότητες μου έρχονται στον νου, ούτε η τροφή μου έρχεται στον νου. Εγώ λοιπόν πηγαίνοντας στο νεκροταφείο κλαίω - 'πού είσαι, μοναχοπαίδι μου, πού είσαι, μοναχοπαίδι μου;» «Έτσι είναι, οικοδεσπότη, έτσι είναι, οικοδεσπότη! Διότι, οικοδεσπότη, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσaréσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους». «Σε ποιον άραγε, σεβάσμιε κύριε, θα είναι έτσι - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσaréσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'; Διότι, σεβάσμιε κύριε, η χαρά και η ευaréσκεια γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους». Τότε εκείνος ο οικοδεσπότης, χωρίς να δεχτεί με χαρά τα λόγια του Ευλογημένου, απορρίπτοντάς τα, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε.

354. Εκείνη την περίοδο αρκετοί απατεώνες των ζαριών έπαιζαν με ζάρια όχι μακριά από τον Ευλογημένο. Τότε εκείνος ο οικοδεσπότης πήγε εκεί που ήταν εκείνοι οι απατεώνες των ζαριών· αφού πλησίασε, είπε στους απατεώνες των ζαριών: «Εδώ

εγώ, αξιότιμοι, πήγα εκεί που ήταν ο ασκητής Γκόταμα· αφού πλησίασα, απέδωσα σεβασμό στον ασκητή Γκόταμα και κάθισα στο πλάι. Σε μένα που καθόμουν στο πλάι, αξιότιμοι, ο ασκητής Γκόταμα είπε αυτό: "Οι ικανότητές σου, οικοδεσπότη, δεν είναι αυτές κάποιου που στέκεται στον δικό του νου· υπάρχει μεταβολή στις ικανότητές σου". Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, αξιότιμοι, είπα στον ασκητή Γκόταμα: "Πώς, σεβάσμιε κύριε, να μην υπάρχει μεταβολή στις ικανότητές μου; Διότι, σεβάσμιε κύριε, το μοναχοπαίδι μου, αγαπητό και λατρεμένο, πέθανε. Μετά τον θάνατό του ούτε οι δραστηριότητες μου έρχονται στον νου, ούτε η τροφή μου έρχεται στον νου. Εγώ λοιπόν πηγαίνοντας στο νεκροταφείο κλαίω - πού είσαι, μοναχοπαίδι μου, πού είσαι, μοναχοπαίδι μου;" "Έτσι είναι, οικοδεσπότη, έτσι είναι, οικοδεσπότη! Διότι, οικοδεσπότη, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους". "Σε ποιον άραγε, σεβάσμιε κύριε, θα είναι έτσι - η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους; Διότι, σεβάσμιε κύριε, η χαρά και η ευαρέσκεια γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους". Τότε εγώ, αξιότιμοι, χωρίς να δεχτώ με χαρά τα λόγια του ασκητή Γκόταμα, απορρίπτοντάς τα, σηκώθηκα από τη θέση μου και έφυγα». «Έτσι είναι, οικοδεσπότη, έτσι είναι, οικοδεσπότη! Διότι, οικοδεσπότη, η χαρά και η ευαρέσκεια γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους». Τότε εκείνος ο οικοδεσπότης, σκεπτόμενος «συμφωνώ με τους απατεώνες των ζαριών», έφυγε. Τότε αυτό το θέμα συζήτησης σταδιακά έφτασε στο εσωτερικό παλάτι του βασιλιά.

355. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε στη βασίλισσα Μάλλικα: «Αυτό σου είπε ο ασκητής Γκόταμα - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'». «Αν αυτό, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε από τον Ευλογημένο, έτσι είναι». «Έτσι λοιπόν αυτή η Μάλλικα, ό,τι κι αν λέει ο ασκητής Γκόταμα, αυτό ακριβώς εκείνη επιδοκιμάζει». «Αν αυτό, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε από τον Ευλογημένο, έτσι είναι. Όπως ακριβώς, ό,τι κι αν λέει ο δάσκαλος στον μαθητευόμενο, αυτό ακριβώς ο μαθητευόμενος επιδοκιμάζει - 'έτσι είναι, δάσκαλε, έτσι είναι, δάσκαλε'». «Ακριβώς έτσι κι εσύ, Μάλλικα, ό,τι κι αν λέει ο ασκητής Γκόταμα, αυτό ακριβώς εκείνου επιδοκιμάζεις». «Αν αυτό, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε από τον Ευλογημένο, έτσι είναι». «Φύγε, ρε Μάλλικα, χάσου!» Τότε η βασίλισσα Μάλλικα απευθύνθηκε στον βραχμάνο Ναλιτζάνγκχα: «Έλα εσύ, βραχμάνε, πήγαινε εκεί που είναι ο Ευλογημένος· αφού πας, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου, ρώτησέ τον αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή - 'Η Μάλλικα, σεβάσμιε κύριε, η βασίλισσα, αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι της στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή'. Και πες έτσι: 'Ειπώθηκε άραγε, σεβάσμιε κύριε, από τον Ευλογημένο αυτή η ρήση - η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'; Όπως σου απαντήσει ο Ευλογημένος, αφού το μάθεις καλά, να μου το αναφέρεις. Διότι οι Τατχαγκάτα δεν λένε ψέματα». «Ναι, αγαπητή», απάντησε ο βραχμάνος Ναλιτζάνγκχα στη βασίλισσα Μάλλικα και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Ναλιτζάνγκχα είπε στον Ευλογημένο:

«Η Μάλλικα, αγαπητέ Γκόταμα, η βασίλισσα, αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι της στα πόδια του αξιότιμου Γκόταμα· ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή· και λέει επίσης: 'Ειπώθηκε άραγε, σεβάσμιε κύριε, από τον Ευλογημένο αυτή η ρήση - η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους';»

356. «Έτσι είναι, βραχμάνε, έτσι είναι, βραχμάνε! Διότι, βραχμάνε, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους». Και αυτό, βραχμάνε, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους. Κάποτε στο παρελθόν, βραχμάνε, σε αυτή ακριβώς τη Σαβάττι, η μητέρα κάποιας γυναίκας πέθανε. Αυτή, λόγω του θανάτου της, παράφρων, διανοητικά διαταραγμένη, πηγαίνοντας από δρόμο σε δρόμο, από σταυροδρόμι σε σταυροδρόμι, έλεγε έτσι: «Μήπως είδατε τη μητέρα μου, μήπως είδατε τη μητέρα μου;» Και με αυτή τη μέθοδο, βραχμάνε, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους.

«Κάποτε στο παρελθόν, βραχμάνε, σε αυτή ακριβώς τη Σαβάττι, ο πατέρας κάποιας γυναίκας πέθανε... ο αδελφός της πέθανε... η αδελφή της πέθανε... ο γιος της πέθανε... η κόρη της πέθανε... ο σύζυγός της πέθανε. Αυτή, λόγω του θανάτου του, παράφρων, διανοητικά διαταραγμένη, πηγαίνοντας από δρόμο σε δρόμο, από σταυροδρόμι σε σταυροδρόμι, έλεγε έτσι: «Μήπως είδατε τον σύζυγό μου, μήπως είδατε τον σύζυγό μου;» Και με αυτή τη μέθοδο, βραχμάνε, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους.

«Κάποτε στο παρελθόν, βραχμάνε, σε αυτή ακριβώς τη Σαβάττι, η μητέρα κάποιου άνδρα πέθανε. Αυτός, λόγω του θανάτου της, παράφρων, διανοητικά διαταραγμένος, πηγαίνοντας από δρόμο σε δρόμο, από σταυροδρόμι σε σταυροδρόμι, έλεγε έτσι: «Μήπως είδατε τη μητέρα μου, μήπως είδατε τη μητέρα μου;» Και με αυτή τη μέθοδο, βραχμάνε, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους.

«Κάποτε στο παρελθόν, βραχμάνε, σε αυτή ακριβώς τη Σαβάττι, ο πατέρας κάποιου άνδρα πέθανε... ο αδελφός της πέθανε... η αδελφή της πέθανε... ο γιος της πέθανε... η κόρη της πέθανε... ο σύζυγός του πέθανε. Αυτός, λόγω του θανάτου της, παράφρων, διανοητικά διαταραγμένος, πηγαίνοντας από δρόμο σε δρόμο, από σταυροδρόμι σε σταυροδρόμι, έλεγε έτσι: «Μήπως είδατε τη σύζυγό μου, μήπως είδατε τη σύζυγό μου;» Και με αυτή τη μέθοδο, βραχμάνε, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους.

«Κάποτε στο παρελθόν, βραχμάνε, σε αυτή ακριβώς τη Σαβάττι κάποια γυναίκα πήγε στο σπίτι των συγγενών της. Οι συγγενείς της ήθελαν να την αρπάξουν από τον σύζυγό της και να τη δώσουν σε άλλον. Αλλά εκείνη δεν το ήθελε αυτό. Τότε εκείνη η γυναίκα είπε στον σύζυγό της: «Αυτοί οι συγγενείς μου, νεαρέ κύριε, θέλουν να με

αρπάξουν από εσένα και να με δώσουν σε άλλον. Αλλά εγώ δεν το θέλω αυτό». Τότε εκείνος ο άνδρας, αφού την έκοψε στα δύο, σκότωσε τον εαυτό του - «Και οι δύο πεθαίνοντας θα είμαστε μαζί». Και με αυτή τη μέθοδο, βραχμάνε, πρέπει να γίνει κατανοητό πώς η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους».

357. Τότε ο βραχμάνος Ναλιτζάνγκχα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του και πήγε εκεί όπου ήταν η βασίλισσα Μάλλικα· αφού πλησίασε, ανέφερε στη βασίλισσα Μάλλικα όλη τη συνομιλία που είχε με τον Ευλογημένο. Τότε η βασίλισσα Μάλλικα πήγε εκεί όπου ήταν ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα· αφού πλησίασε, είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, σου είναι αγαπημένη η πριγκίπισσα Βατζιρί;» «Ναι, Μάλλικα, μου είναι αγαπημένη η πριγκίπισσα Βατζιρί». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, από τη μεταβολή και την αλλαγή της πριγκίπισσας Βατζιρί θα εγείρονταν σε σένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Μάλλικα, από τη μεταβολή και την αλλαγή της πριγκίπισσας Βατζιρί θα υπήρχε μεταβολή ακόμη και στη ζωή μου, πόσο μάλλον δεν θα εγείρονταν σε μένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'.

Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, σου είναι αγαπημένη η ευγενής Βασάμπα;» «Ναι, Μάλλικα, μου είναι αγαπημένη η ευγενής Βασάμπα». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, από τη μεταβολή και την αλλαγή της ευγενούς Βασάμπα θα εγείρονταν σε σένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Μάλλικα, από τη μεταβολή και την αλλαγή της ευγενούς Βασάμπα θα υπήρχε μεταβολή ακόμη και στη ζωή μου, πόσο μάλλον δεν θα εγείρονταν σε μένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'.

Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, σου είναι αγαπημένος ο στρατηγός Βιτατούμπα;» «Ναι, Μάλλικα, μου είναι αγαπημένος ο στρατηγός Βιτατούμπα». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, από τη μεταβολή και την αλλαγή του στρατηγού Βιτατούμπα θα εγείρονταν σε σένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Μάλλικα, από τη μεταβολή και την αλλαγή του στρατηγού Βιτατούμπα θα υπήρχε μεταβολή ακόμη και στη ζωή μου, πόσο μάλλον δεν θα εγείρονταν σε μένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'.

Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, σου είμαι αγαπημένη εγώ;» «Ναι, Μάλλικα, μου είσαι αγαπημένη εσύ». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, από τη μεταβολή και την αλλαγή μου θα εγείρονταν σε σένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Μάλλικα, από τη μεταβολή και την αλλαγή σου θα υπήρχε μεταβολή ακόμη και στη ζωή μου, πόσο μάλλον δεν θα εγείρονταν σε μένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο

που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'.

Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, σου είναι αγαπημένα τα Κάσι και η Κοσάλα;» «Ναι, Μάλλικα, μου είναι αγαπημένα τα Κάσι και η Κοσάλα. Μάλλικα, χάρη στη δύναμη των Κάσι και της Κοσάλα απολαμβάνουμε σανδαλόξυλο από το Κάσι, φορούμε γιρλάντες, αρώματα και καλλυντικά». «Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, από τη μεταβολή και την αλλαγή των Κάσι και της Κοσάλα θα εγείρονταν σε σένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Μάλλικα, από τη μεταβολή και την αλλαγή των Κάσι και της Κοσάλα θα υπήρχε μεταβολή ακόμη και στη ζωή μου, πόσο μάλλον δεν θα εγείρονταν σε μένα λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ειπώθηκε αναφερόμενο σε αυτό από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - 'η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος γεννιούνται από τους αγαπημένους, προκύπτουν από τους αγαπημένους'».

«Θαυμαστό, Μαλλίκα, εκπληκτικό, Μαλλίκα! Πόσο πολύ αυτός ο Ευλογημένος με τη σοφία διαπερνά και βλέπει, θα έλεγα. Έλα, Μαλλίκα, φέρε νερό για πλύσιμο». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα σηκώθηκε από τη θέση του, τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και εξέφρασε τρεις φορές αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο: «Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο».

Τέλος της ομιλίας Πιγιατζάτικα, έβδομη.

8. Η ομιλία για το ξένο ύφασμα

358. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Αφού περπάτησε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κατευθύνθηκε προς το Πουμπάραμα, στο ανάκτορο της μητέρας του Μιγκάρα, για ημερήσια διαμονή. Εκείνη την περίοδο ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού ανέβηκε στον ελέφαντα ονόματι Εκαπουντάρικα, έβγαινε από τη Σαβάτθι κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είδε τον σεβάσμιο Άναντα να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, απευθύνθηκε στον πρωθυπουργό Σιριβάντχα: «Αυτός είναι λοιπόν, αγαπητέ Σιριβάντχα, ο σεβάσμιος Άναντα;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, αυτός είναι ο σεβάσμιος Άναντα». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε σε κάποιον άνθρωπο: «Έλα εσύ, άνθρωπε, πήγαινε εκεί όπου είναι ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πας, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του σεβάσμιου Άναντα: "Ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, Πασενάντι της Κοσάλα αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του σεβάσμιου Άναντα". Και πες έτσι: "Αν λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα δεν έχει τίποτα επείγον να κάνει, ας περιμένει λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα για λίγο από συμπόνια"». «Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε εκείνος ο άνθρωπος στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα και πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο

Άναντα και στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, εκείνος ο άνθρωπος είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, Πασενάντι της Κοσάλα αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του σεβάσμιου Άναντα· και λέει επίσης: "Αν λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα δεν έχει τίποτα επείγον να κάνει, ας περιμένει λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα για λίγο από συμπόνια"». Ο σεβάσμιος Άναντα αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού πήγε με τον ελέφαντα όσο ήταν δυνατό να πάει με ελέφαντα, κατέβηκε από τον ελέφαντα και με τα πόδια πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Άναντα και στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Αν, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα δεν έχει τίποτα επείγον να κάνει, καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας πάει ο σεβάσμιος Άναντα στην όχθη του ποταμού Ατσιραβατί από συμπόνια». Ο σεβάσμιος Άναντα αποδέχθηκε με σιωπή.

359. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα πήγε προς την όχθη του ποταμού Ατσιραβατί· αφού πλησίασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα στη βάση κάποιου δένδρου. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού πήγε με τον ελέφαντα όσο ήταν δυνατό να πάει με ελέφαντα, κατέβηκε από τον ελέφαντα και με τα πόδια πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Άναντα και στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Εδώ, σεβάσμιε κύριε, ας καθίσει ο σεβάσμιος Άναντα στο στρώμα από ελεφαντόδερμα». «Αρκεί, μεγάλε βασιλιά. Κάθισε εσύ· εγώ κάθομαι στο δικό μου κάθισμα». Ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Μήπως άραγε, σεβάσμιε Άναντα, εκείνος ο Ευλογημένος θα συμπεριφερόταν με τέτοια σωματική συμπεριφορά, η οποία σωματική συμπεριφορά του θα ήταν επικριτέα από ασκητές και βραχμάνους;» «Όχι, μεγάλε βασιλιά, εκείνος ο Ευλογημένος δεν θα συμπεριφερόταν με τέτοια σωματική συμπεριφορά, η οποία σωματική συμπεριφορά του θα ήταν επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες».

«Μήπως όμως, σεβάσμιε Άναντα, εκείνος ο Ευλογημένος θα συμπεριφερόταν με τέτοια λεκτική συμπεριφορά... κ.λπ... νοητική συμπεριφορά, η οποία νοητική συμπεριφορά του θα ήταν επικριτέα από ασκητές και βραχμάνους;» «Όχι, μεγάλε βασιλιά, εκείνος ο Ευλογημένος δεν θα συμπεριφερόταν με τέτοια νοητική συμπεριφορά, η οποία νοητική συμπεριφορά του θα ήταν επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες».

«Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Διότι αυτό που εμείς, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορέσαμε να συμπληρώσουμε με την ερώτηση, αυτό, σεβάσμιε κύριε, συμπληρώθηκε από τον σεβάσμιο Άναντα με την απάντηση στην ερώτηση. Εκείνοι, σεβάσμιε κύριε, οι ανόητοι και άπειροι που χωρίς να εξετάσουν, χωρίς να διερευνήσουν, μιλούν για τον έπαινο ή την επίκριση άλλων, εμείς δεν τους θεωρούμε ουσιώδεις· εκείνοι όμως, σεβάσμιε κύριε, οι σοφοί, ικανοί και ευφυείς που αφού εξετάσουν και διερευνήσουν, μιλούν για τον έπαινο ή την επίκριση άλλων, εμείς τους θεωρούμε ουσιώδεις».

360. «Ποια όμως, σεβάσμιε Άναντα, σωματική συμπεριφορά είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι φαύλη».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά είναι φαύλη;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει σφάλμα».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά έχει σφάλμα;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει πάθηση».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά έχει πάθηση;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει επώδυνο επακόλουθο».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά έχει επώδυνο επακόλουθο;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, οδηγεί σε πάθηση του εαυτού, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο· σε αυτόν οι φαύλες νοητικές καταστάσεις αυξάνονται, οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· τέτοια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες».

«Ποια όμως, σεβάσμιε Άναντα, λεκτική συμπεριφορά... κ.λπ... νοητική συμπεριφορά είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι φαύλη».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά είναι φαύλη;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει σφάλμα».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά έχει σφάλμα;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει πάθηση».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά έχει πάθηση;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει επώδυνο επακόλουθο».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά έχει επώδυνο επακόλουθο;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, οδηγεί σε πάθηση του εαυτού, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο· σε αυτόν οι φαύλες νοητικές καταστάσεις αυξάνονται, οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· τέτοια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες».

«Μήπως λοιπόν, σεβάσμιε Άναντα, εκείνος ο Ευλογημένος επαινεί την εγκατάλειψη όλων των φαύλων νοητικών καταστάσεων;» «Ο Τατχάγκατα, μεγάλε βασιλιά, έχει εγκαταλείψει όλες τις φαύλες νοητικές καταστάσεις και διακατέχεται από τις καλές νοητικές καταστάσεις».

361. «Ποια όμως, σεβάσμιε Άναντα, σωματική συμπεριφορά δεν είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι καλή».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά είναι καλή;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι χωρίς σφάλμα».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά είναι χωρίς σφάλμα;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, δεν έχει πάθηση».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά δεν έχει πάθηση;» «Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει ευχάριστο επακόλουθο».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, σωματική συμπεριφορά έχει ευχάριστο επακόλουθο;»

«Όποια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο· οι φαύλες νοητικές καταστάσεις του παρακμάζουν, οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται· τέτοια σωματική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, δεν είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες».

«Ποια όμως, σεβάσμιε Άναντα, λεκτική συμπεριφορά... κ.λπ... νοητική συμπεριφορά δεν είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι καλή».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά είναι χωρίς σφάλμα;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, είναι χωρίς σφάλμα».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά είναι χωρίς σφάλμα;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, δεν έχει πάθηση».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά δεν έχει πάθηση;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, έχει ευχάριστο επακόλουθο».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, νοητική συμπεριφορά έχει ευχάριστο επακόλουθο;» «Όποια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο. Οι φαύλες νοητικές καταστάσεις του παρακμάζουν, οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται. Τέτοια νοητική συμπεριφορά, μεγάλε βασιλιά, δεν είναι επικριτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες».

«Μήπως όμως, σεβάσμιε Άναντα, εκείνος ο Ευλογημένος επαινεί την απόκτηση όλων των καλών νοητικών καταστάσεων;» «Ο Τατχάγκατα, μεγάλε βασιλιά, έχει εγκαταλείψει όλες τις φαύλες νοητικές καταστάσεις και διακατέχεται από τις καλές νοητικές καταστάσεις».

362. «Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Πόσο καλά ειπωμένο είναι αυτό, σεβάσμιε κύριε, από τον σεβάσμιο Άναντα. Και με αυτά τα καλά ειπωμένα λόγια του σεβασμίου Άναντα, εμείς, σεβάσμιε κύριε, είμαστε ευχαριστημένοι και ικανοποιημένοι. Έτσι ευχαριστημένοι και ικανοποιημένοι είμαστε εμείς, σεβάσμιε κύριε, με τα καλά ειπωμένα λόγια του σεβασμίου Άναντα. Αν, σεβάσμιε κύριε, στον σεβάσμιο Άναντα επιτρεπόταν το κόσμημα του ελέφαντα, θα δίναμε στον σεβάσμιο Άναντα το κόσμημα του ελέφαντα. Αν, σεβάσμιε κύριε, στον σεβάσμιο Άναντα επιτρεπόταν το κόσμημα του αλόγου, θα δίναμε στον σεβάσμιο Άναντα το κόσμημα του αλόγου. Αν, σεβάσμιε κύριε, στον σεβάσμιο Άναντα επιτρεπόταν ένα εκλεκτό χωριό, θα δίναμε στον σεβάσμιο Άναντα ένα εκλεκτό χωριό. Αλλά, σεβάσμιε κύριε, εμείς γνωρίζουμε αυτό - 'αυτό δεν επιτρέπεται στον σεβάσμιο Άναντα'. Αυτό το ύφασμα μπαχιτικά, σεβάσμιε κύριε, μου στάλθηκε από τον βασιλιά της Μαγκάντα Ατζατασάττου, γιο της Βεντέχι, τοποθετημένο σε καλάθι υφασμάτων, δεκαέξι πήχεις σε μήκος, οκτώ πήχεις σε πλάτος. Ας το δεχθεί, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα από συμπόνια». «Αρκεί, μεγάλε βασιλιά, οι τρεις χιτώνες μου είναι πλήρεις».

«Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο ποταμός Ατσιραβατί έχει ιδωθεί τόσο από τον σεβάσμιο Άναντα όσο και από εμάς. Όταν στο επάνω βουνό πέφτει μεγάλη βροχή, τότε αυτός ο ποταμός Ατσιραβατί ρέει ξεχειλίζοντας και στις δύο όχθες· ακριβώς έτσι, σεβάσμιε

κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα με αυτό το ύφασμα μπαχιτικά θα φτιάξει τους τρεις χιτώνες του. Τους παλιούς τρεις χιτώνες του σεβασμίου Άναντα θα τους μοιραστεί με τους συντρόφους στην άγια ζωή. Έτσι αυτή η προσφορά μας θα ρεύσει ξεχειλίζοντας, νομίζω. Ας δεχθεί, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα το ύφασμα μπαχιτικά». Ο σεβάσμιος Άναντα δέχθηκε το ύφασμα μπαχιτικά.

Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε Άναντα, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, μεγάλε βασιλιά». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του σεβασμίου Άναντα, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Άναντα, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε.

363. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, λίγο μετά την αναχώρηση του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Άναντα ανέφερε στον Ευλογημένο όλη τη συνομιλία που είχε με τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα. Και έδωσε το ύφασμα μπαχιτικά στον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Τι κέρδος, μοναχοί, για τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, τι καλό κέρδος, μοναχοί, για τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα· που ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα έχει την ευκαιρία να δει τον Άναντα, έχει την ευκαιρία να τον υπηρετήσει».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μπαχιτικά, όγδοη.

9. Η ομιλία για τα μνημεία της διδασκαλίας

364. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Σάκκα· Μεντάλουπα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Σάκκα. Εκείνη την περίοδο ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είχε φτάσει στη Ναγκαράκα για κάποια υπόθεση. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε στον Ντίγκα Καραγιάννα: «Ζέψε, αγαπητέ Καραγιάννα, τα εξαίρετα οχήματα· ας πάμε στον κήπο για να δούμε το ωραίο τοπίο». «Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε ο Ντίγκα Καραγιάννα στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα και αφού έζεψε τα εξαίρετα οχήματα, ανέφερε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Τα εξαίρετα οχήματα είναι ζεμένα για σένα, μεγαλειότατε. Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού ανέβηκε στο εξαίρετο όχημα, με τα εξαίρετα οχήματα αναχώρησε από τη Ναγκαράκα με μεγάλη βασιλική μεγαλοπρέπεια. Κατευθύνθηκε προς το μοναστήρι. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και μπήκε στο μοναστήρι με τα πόδια. Ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, περπατώντας εδώ κι εκεί για περίπατο στο μοναστήρι, είδε βάσεις δένδρων ευχάριστες, εμπνευστικές, ήσυχες, χωρίς θόρυβο, χωρίς ανθρώπινη κίνηση, κατάλληλες για απόκρυφες πράξεις ανθρώπων, κατάλληλες για απομόνωση. Αφού τις είδε, του ήρθε στη μνήμη σχετικά με τον Ευλογημένο: «Αυτές λοιπόν είναι εκείνες οι βάσεις δένδρων, ευχάριστες, εμπνευστικές, ήσυχες, χωρίς θόρυβο, χωρίς ανθρώπινη κίνηση, κατάλληλες για απόκρυφες πράξεις ανθρώπων, κατάλληλες για απομόνωση, όπου εμείς υπηρετούσαμε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο».

365. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε στον Ντίγκα Καραγιάνα: «Αυτές λοιπόν, αγαπητέ Καραγιάνα, είναι εκείνες οι βάσεις δένδρων, ευχάριστες, εμπνευστικές, ήσυχες, χωρίς θόρυβο, χωρίς ανθρώπινη κίνηση, κατάλληλες για απόκρυφες πράξεις ανθρώπων, κατάλληλες για απομόνωση, όπου εμείς υπηρετούσαμε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Πού λοιπόν, αγαπητέ Καραγιάνα, διαμένει τώρα αυτός ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος;» «Υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, μια κωμόπολη των Σάκυα ονόματι Μεντάλουπα. Εκεί διαμένει τώρα αυτός ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος». «Πόσο μακριά όμως, αγαπητέ Καραγιάνα, είναι η κωμόπολη των Σάκυα ονόματι Μεντάλουπα από τη Ναγκαράκα;» «Δεν είναι μακριά, μεγάλε βασιλιά· τρεις γιότζανα· είναι δυνατόν να φτάσει κανείς με το υπόλοιπο της ημέρας». «Τότε λοιπόν, αγαπητέ Καραγιάνα, ζέψε τα εξάιρετα οχήματα· θα πάμε να δούμε αυτόν τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο». «Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε ο Ντίγκα Καραγιάνα στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα και αφού έζεψε τα εξάιρετα οχήματα, ανέφερε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Τα εξάιρετα οχήματα είναι ζεμένα για σένα, μεγαλειότατε. Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού ανέβηκε στο εξάιρετο όχημα, με τα εξάιρετα οχήματα αναχώρησε από τη Ναγκαράκα κατευθυνόμενος προς την κωμόπολη των Σάκυα ονόματι Μεντάλουπα. Με το υπόλοιπο εκείνης της ημέρας έφτασε στην κωμόπολη των Σάκυα ονόματι Μεντάλουπα. Κατευθύνθηκε προς το μοναστήρι. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και μπήκε στο μοναστήρι με τα πόδια.

366. Εκείνη την περίοδο αρκετοί μοναχοί περπατούσαν στο ύπαιθρο. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα πήγε εκεί όπου ήταν εκείνοι οι μοναχοί· αφού τους πλησίασε, είπε στους μοναχούς: «Πού, σεβάσμιε κύριε, διαμένει τώρα ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος; Επιθυμούμε να δούμε αυτόν τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο». «Αυτή η κατοικία, μεγάλε βασιλιά, έχει κλειστή πόρτα. Πλησίασέ την αθόρυβα, χωρίς βιασύνη μπες στη βεράντα, βήξε και χτύπα τον σύρτη. Ο Ευλογημένος θα σου ανοίξει την πόρτα». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα εκεί ακριβώς έδωσε το σπαθί και το τουρμπάνι στον Ντίγκα Καραγιάνα. Τότε στον Ντίγκα Καραγιάνα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο βασιλιάς τώρα κάνει κάτι απόκρυφο· εδώ ακριβώς τώρα πρέπει να σταθώ». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα πλησίασε αθόρυβα εκείνη την κατοικία με την κλειστή πόρτα, χωρίς βιασύνη μπήκε στη βεράντα, έβηξε και χτύπησε τον σύρτη. Ο Ευλογημένος άνοιξε την πόρτα. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού μπήκε στην κατοικία, έπεσε με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου, φιλούσε τα πόδια του Ευλογημένου με το στόμα του, τα έτριβε με τα χέρια του και ανακοίνωνε το όνομά του: «Εγώ είμαι ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, Πασενάντι της Κοσάλα· εγώ είμαι ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, Πασενάντι της Κοσάλα».

367. «Βλέποντας ποιον λόγο, μεγάλε βασιλιά, δείχνεις τέτοια ύψιστη ευλάβεια σε αυτό το σώμα, επιδεικνύοντας φιλική προσφορά;» «Υπάρχει πράγματι σε μένα, σεβάσμιε κύριε, επαγωγή της Διδασκαλίας σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά". Εδώ εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω κάποιους ασκητές και βραχμάνους να ακολουθούν την άγια ζωή με περιορισμένο χρόνο, δέκα έτη, είκοσι έτη, τριάντα έτη, σαράντα έτη. Αυτοί αργότερα, καλολογούμενοι, καλοαλειμμένοι, με περιποιημένα μαλλιά και γένια,

προικισμένοι και εφοδιασμένοι με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής, απολαμβάνουν τη ζωή. Εδώ όμως εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω μοναχούς να ακολουθούν την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή για όλη τη ζωή, μέχρι την τελευταία πνοή. Εγώ όμως, σεβάσμιε κύριε, δεν βλέπω έξω από εδώ άλλη τέτοια ολοκληρωμένη και αγνή άγια ζωή. Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά"».

368. «Επιπλέον, σεβάσμιε κύριε, βασιλιάδες διαμάχονται με βασιλιάδες, της πολεμικής κάστας διαμάχονται με της πολεμικής κάστας, βραχμάνοι διαμάχονται με βραχμάνους, οικοδεσπότες διαμάχονται με οικοδεσπότες, μητέρα διαμάχεται με γιο, γιος διαμάχεται με μητέρα, πατέρας διαμάχεται με γιο, γιος διαμάχεται με πατέρα, αδελφός διαμάχεται με αδελφή, αδελφή διαμάχεται με αδελφό, φίλος διαμάχεται με φίλο. Εδώ όμως εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω μοναχούς ενωμένους, χαιρόμενους μαζί, χωρίς να διαφωνούν, σαν γάλα και νερό, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον με στοργικά μάτια, να διαβιούν. Εγώ όμως, σεβάσμιε κύριε, δεν βλέπω έξω από εδώ άλλη τέτοια ενωμένη συνέλευση. Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

369. «Επιπλέον εγώ, σεβάσμιε κύριε, περπατώ και περιφέρομαι από πάρκο σε πάρκο, από κήπο σε κήπο. Εκεί εγώ βλέπω κάποιους ασκητές και βραχμάνους αδύνατους, τραχείς, άσχημους, κιτρινωπούς, με φλέβες που καλύπτουν τα σώματά τους, που δεν τραβούν, θα έλεγα, το μάτι του κόσμου για να τους δει. Τότε, σεβάσμιε κύριε, μου ήρθε η σκέψη: "Σίγουρα αυτοί οι σεβάσμιοι είτε ακολουθούν την άγια ζωή χωρίς ευχαρίστηση, είτε έχουν κάποια κακόβουλη πράξη που έχουν κάνει συγκαλυμμένη· διότι αυτοί οι σεβάσμιοι είναι αδύνατοι, τραχείς, άσχημοι, κιτρινωπούς, με φλέβες που καλύπτουν τα σώματά τους, δεν τραβούν, θα έλεγα, το μάτι του κόσμου για να τους δει". Αφού τους πλησιάζω, λέω έτσι - "Γιατί λοιπόν εσείς οι σεβάσμιοι είστε αδύνατοι, τραχείς, άσχημοι, κιτρινωποί, με φλέβες που καλύπτουν τα σώματά σας, δεν τραβάτε, θα έλεγα, το μάτι του κόσμου για να σας δει;" Αυτοί είπαν: "Είναι οικογενειακή ασθένεια, μεγάλη βασιλιά". Εδώ όμως εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω μοναχούς χαρούμενους και πανευτυχείς, ενθουσιασμένους, ευχαριστημένους στην εμφάνιση, με ικανοποιημένες ικανότητες, ζώντας άνετα, με πεσμένες τρίχες, ζώντας από ό,τι δίνουν οι άλλοι, να διαμένουν με νου σαν ελάφι. Τότε, σεβάσμιε κύριε, μου ήρθε η σκέψη: "Σίγουρα αυτοί οι σεβάσμιοι γνωρίζουν μεγάλη διάκριση από πριν σε μετά στη Διδασχή εκείνου του Ευλογημένου· διότι αυτοί οι σεβάσμιοι είναι χαρούμενοι και πανευτυχείς, ενθουσιασμένοι, ευχαριστημένοι στην εμφάνιση, με ικανοποιημένες ικανότητες, ζώντας άνετα, με πεσμένες τρίχες, ζώντας από ό,τι δίνουν οι άλλοι, διαμένουν με νου σαν ελάφι". Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

370. «Επιπλέον εγώ, σεβάσμιε κύριε, είμαι βασιλιάς της πολεμικής κάστας χρισμένος στην κορυφή· είμαι ικανός να εκτελέσω αυτόν που αξίζει εκτέλεση, ή να επιβάλω πρόστιμο σε αυτόν που αξίζει πρόστιμο, ή να εξορίσω αυτόν που αξίζει

εξορία. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, ενώ κάθομαι στο δικαστήριο, παρεμβάλλουν τη συζήτησή τους ανάμεσα. Εγώ δεν μπορώ να πω - "μην παρεμβάλλετε, αξιότιμοι, τη συζήτησή σας ανάμεσα ενώ κάθομαι στο δικαστήριο· ας περιμένουν οι αξιότιμοι το τέλος της ομιλίας μου". Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, παρεμβάλλουν τη συζήτησή τους ανάμεσα. Εδώ όμως εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω μοναχούς· όταν ο Ευλογημένος διδάσκει τη Διδασκαλία σε συνέλευση πολλών εκατοντάδων, εκείνη τη στιγμή δεν ακούγεται από τους μαθητές του Ευλογημένου ούτε ήχος φτερνίσματος ούτε ήχος βήχα. Κάποτε στο παρελθόν, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος δίδασκε τη Διδασκαλία σε συνέλευση πολλών εκατοντάδων. Εκεί κάποιος μαθητής του Ευλογημένου έβηξε. Κάποιος σύντροφος στην άγια ζωή τον σκούνηξε με το γόνατο - «Ας είναι ήσυχος ο σεβάσμιος, ας μην κάνει θόρυβο ο σεβάσμιος· ο Διδάσκαλός μας, ο Ευλογημένος, διδάσκει τη Διδασκαλία». Τότε, σεβάσμιε κύριε, μου ήρθε η σκέψη: «Είναι καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, είναι εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ! Χωρίς ραβδί, πράγματι, αγαπητέ, χωρίς όπλο, τόσο καλά πειθαρχημένη θα είναι η συνέλευση!» Εγώ όμως, σεβάσμιε κύριε, δεν βλέπω έξω από εδώ άλλη τέτοια καλά πειθαρχημένη συνέλευση. Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

371. «Επιπλέον εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω εδώ κάποιους σοφούς της πολεμικής κάστας, εκλεπτυσμένους, έμπειρους στη συζήτηση, ικανούς να διασπάσουν και την τρίχα στα τέσσερα. Αυτοί περιφέρονται καταρρίπτοντας, θα έλεγε κανείς, με τη σοφία τους τις λανθασμένες απόψεις. Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, θα πάει στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί δημιουργούν μια ερώτηση - "Αυτή την ερώτηση εμείς, αφού πάμε στον ασκητή Γκόταμα, θα τον ρωτήσουμε. Αν έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι θα του προσάψουμε κατηγορία· αν όμως έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι επίσης θα του προσάψουμε κατηγορία". Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, έφτασε στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί πηγαίνουν εκεί που είναι ο Ευλογημένος. Αυτούς ο Ευλογημένος διδάσκει, παρακινεί, ενθαρρύνει και ευχαριστεί με μια ομιλία για το Ντάμμα. Αυτοί, αφού διδάχθηκαν, παρακινήθηκαν, ενθαρρύνθηκαν και ευχαριστήθηκαν από τον Ευλογημένο με μια ομιλία για το Ντάμμα, ούτε καν ρωτούν τον Ευλογημένο την ερώτηση· πώς θα του προσάψουν κατηγορία; Στην πραγματικότητα γίνονται μαθητές του Ευλογημένου. Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

372. «Επιπλέον εγώ, σεβάσμιε κύριε, βλέπω εδώ κάποιους σοφούς βραχμάνους... κ.λπ... σοφούς οικοδεσπότες... κ.λπ... σοφούς ασκητές, εκλεπτυσμένους, έμπειρους στη συζήτηση, ικανούς να διασπάσουν και την τρίχα στα τέσσερα. Αυτοί περιφέρονται καταρρίπτοντας, θα έλεγε κανείς, με τη σοφία τους τις λανθασμένες απόψεις. Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, θα πάει στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί δημιουργούν μια ερώτηση - "Αυτή την ερώτηση εμείς, αφού πάμε στον ασκητή Γκόταμα, θα τον ρωτήσουμε. Αν έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι θα του προσάψουμε κατηγορία· αν όμως έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι επίσης θα του προσάψουμε κατηγορία". Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, έφτασε στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί πηγαίνουν εκεί που

είναι ο Ευλογημένος. Αυτούς ο Ευλογημένος διδάσκει, παρακινεί, ενθαρρύνει και ευχαριστεί με μια ομιλία για το Ντάμμα. Αυτοί, αφού διδάχθηκαν, παρακινήθηκαν, ενθαρρύνθηκαν και ευχαριστήθηκαν από τον Ευλογημένο με μια ομιλία για το Ντάμμα, ούτε καν ρωτούν τον Ευλογημένο την ερώτηση· πώς θα του προσάψουν κατηγορία; Στην πραγματικότητα ζητούν άδεια από τον ίδιο τον Ευλογημένο για αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή. Αυτούς ο Ευλογημένος τους δίνει την αναχώρηση. Αυτοί, αφού αναχώρησαν έτσι, μόνοι, αποτραβηγμένοι, επιμελείς, ενεργητικοί, αποφασισμένοι, διαμένοντας, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, διαμένουν. Αυτοί είπαν: "Αλίμονο, αγαπητέ, θα χανόμασταν· αλίμονο, αγαπητέ, θα χανόμασταν". Εμείς πράγματι προηγουμένως, ενώ δεν ήμασταν ασκητές, ισχυριζόμασταν ότι είμαστε ασκητές, ενώ δεν ήμασταν βραχμάνοι, ισχυριζόμασταν ότι είμαστε βραχμάνοι, ενώ δεν ήμασταν Άξιοι, ισχυριζόμασταν ότι είμαστε Άξιοι. "Τώρα πράγματι είμαστε ασκητές, τώρα πράγματι είμαστε βραχμάνοι, τώρα πράγματι είμαστε Άξιοι". Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

373. «Επιπλέον εγώ, σεβάσμιε κύριε, αυτοί οι αρχιτέκτονες Ισιντάττα και Πουράνα τρέφονται από εμένα, μετακινούνται με τα οχήματά μου, εγώ είμαι ο δωρητής του βιοπορισμού τους, ο φέρων τη φήμη τους· και όμως δεν μου αποδίδουν υπόκλιση όπως στον Ευλογημένο. Κάποτε στο παρελθόν, σεβάσμιε κύριε, ενώ είχα εκστρατεύσει με τον στρατό, δοκιμάζοντας αυτούς τους αρχιτέκτονες Ισιντάττα και Πουράνα, κατέλυσα σε κάποιον στενόχωρο δημόσιο ξενώνα. Τότε, σεβάσμιε κύριε, αυτοί οι αρχιτέκτονες Ισιντάττα και Πουράνα, αφού πέρασαν μεγάλο μέρος της νύχτας με ομιλία για τη Διδασκαλία, ξάπλωσαν με τα κεφάλια τους προς την κατεύθυνση που ήταν ο Ευλογημένος, βάζοντας εμένα στα πόδια τους. Τότε, σεβάσμιε κύριε, μου ήρθε η σκέψη: «Είναι καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, είναι εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ! Αυτοί οι αρχιτέκτονες Ισιντάττα και Πουράνα τρέφονται από εμένα, μετακινούνται με τα οχήματά μου, εγώ είμαι ο δωρητής του βιοπορισμού τους, ο φέρων τη φήμη τους· και όμως δεν μου αποδίδουν υπόκλιση όπως στον Ευλογημένο. Σίγουρα αυτοί οι σεβάσμιοι γνωρίζουν μεγάλη διάκριση από πριν σε μετά στη Διδαχή εκείνου του Ευλογημένου". Αυτή επίσης είναι η επαγωγή της Διδασκαλίας μου, σεβάσμιε κύριε, σχετικά με τον Ευλογημένο - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

374. «Επιπλέον, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος είναι της πολεμικής κάστας κι εγώ είμαι της πολεμικής κάστας· ο Ευλογημένος είναι από την Κοσάλα κι εγώ είμαι από την Κοσάλα· ο Ευλογημένος είναι ογδόντα ετών κι εγώ είμαι ογδόντα ετών. Επειδή, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος είναι της πολεμικής κάστας κι εγώ είμαι της πολεμικής κάστας, ο Ευλογημένος είναι από την Κοσάλα κι εγώ είμαι από την Κοσάλα, ο Ευλογημένος είναι ογδόντα ετών κι εγώ είμαι ογδόντα ετών· γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο είμαι άξιος, σεβάσμιε κύριε, να δείξω ύψιστη ευλάβεια στον Ευλογημένο, να επιδείξω φιλική προσφορά. Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε κύριε, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς

ότι είναι η κατάλληλη ώρα, μεγάλη βασιλιά». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Τότε ο Ευλογημένος, λίγο μετά την αναχώρηση του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Αυτός, μοναχοί, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού είπε τα μνημεία της Διδασκαλίας, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε. Μάθετε, μοναχοί, τα μνημεία της Διδασκαλίας· εκμάθετε, μοναχοί, τα μνημεία της Διδασκαλίας· διατηρήστε, μοναχοί, τα μνημεία της Διδασκαλίας. Τα μνημεία της Διδασκαλίας, μοναχοί, είναι συνδεδεμένα με το νόημα, είναι βασικές αρχές της άγιας ζωής».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Νταμματσετίγια, ένατη.

10. Η ομιλία στην Καννακάτταλα

375. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στην Ουρούνια, στο Καννακάτταλα, στο πάρκο των ελαφιών. Εκείνη την περίοδο ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είχε φτάσει στην Ουρούνια για κάποια υπόθεση. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε σε κάποιον άνθρωπο: «Έλα εσύ, άνθρωπε, πήγαινε εκεί που είναι ο Ευλογημένος· αφού πας, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου, ρώτησέ τον αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή - "Ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, Πασενάντι της Κοσάλα αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή". Και πες έτσι: "Σήμερα λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, μετά το γεύμα, αφού φάει το πρωινό του, θα έρθει να δει τον Ευλογημένο"». «Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε εκείνος ο άνθρωπος στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, εκείνος ο άνθρωπος είπε στον Ευλογημένο: «Ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, Πασενάντι της Κοσάλα αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτά αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή· και λέει επίσης: "Σήμερα λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, μετά το γεύμα, αφού φάει το πρωινό του, θα έρθει να δει τον Ευλογημένο"». Η αδελφή Σομά και η αδελφή Σακουλά άκουσαν: «Σήμερα λοιπόν ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, μετά το γεύμα, αφού φάει το πρωινό του, θα πάει να δει τον Ευλογημένο». Τότε η αδελφή Σομά και η αδελφή Σακουλά, αφού πλησίασαν τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα στον τόπο σεβιρίσματος του γεύματος, είπαν: «Τότε λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, εκ μέρους μας επίσης απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου, ρώτησέ τον αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή - "Η αδελφή Σομά, σεβάσμιε κύριε, και η αδελφή Σακουλά αποδίδουν σεβασμό με το κεφάλι τους στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτούν αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή"».

376. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, μετά το γεύμα, αφού έφαγε το πρωινό του, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Πασενάντι της

Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Η αδελφή Σομά, σεβάσμιε κύριε, και η αδελφή Σακουλά αποδίδουν σεβασμό με το κεφάλι τους στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτούν αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή». «Μήπως όμως, μεγάλε βασιλιά, η αδελφή Σομά και η αδελφή Σακουλά δεν βρήκαν άλλον αγγελιαφόρο;» «Η αδελφή Σομά, σεβάσμιε κύριε, και η αδελφή Σακουλά άκουσαν: "Σήμερα λοιπόν ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, μετά το γεύμα, αφού φάει το πρωινό του, θα πάει να δει τον Ευλογημένο". Τότε, σεβάσμιε κύριε, η αδελφή Σομά και η αδελφή Σακουλά, αφού με πλησίασαν στον τόπο σερβιρίσματος του γεύματος, είπαν: "Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, εκ μέρους μας επίσης απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου, ρώτησέ τον αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή - η αδελφή Σομά και η αδελφή Σακουλά αποδίδουν σεβασμό με το κεφάλι τους στα πόδια του Ευλογημένου, ρωτούν αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή"». «Ας είναι ευτυχισμένες εκείνες, μεγάλε βασιλιά, η αδελφή Σομά και η αδελφή Σακουλά».

377. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε, ο ασκητής Γκόταμα λέει έτσι: 'Δεν υπάρχει εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος που είναι παντογνώστης, που βλέπει τα πάντα, που θα διακηρύξει πλήρη γνώση και ενόραση· αυτό είναι αδύνατον'. Εκείνοι, σεβάσμιε κύριε, που είπαν έτσι - 'Ο ασκητής Γκόταμα λέει έτσι: Δεν υπάρχει εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος που είναι παντογνώστης, που βλέπει τα πάντα, που θα διακηρύξει πλήρη γνώση και ενόραση· αυτό είναι αδύνατον'· μήπως αυτοί, σεβάσμιε κύριε, λένε αυτό που έχει πει ο Ευλογημένος, και δεν συκοφαντούν τον Ευλογημένο με ψέματα, και εξηγούν σύμφωνα με τη Διδασκαλία, και καμία εύλογη επίκριση δεν οδηγεί σε αξιόμемπη θέση;» «Εκείνοι, μεγάλε βασιλιά, που είπαν έτσι: 'Ο ασκητής Γκόταμα λέει έτσι: Δεν υπάρχει εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος που είναι παντογνώστης, που βλέπει τα πάντα, που θα διακηρύξει πλήρη γνώση και ενόραση· αυτό είναι αδύνατον'· αυτοί δεν λένε αυτό που έχω πει, αλλά με συκοφαντούν με ψέματα και ανυπόστατα πράγματα».

378. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε στον στρατηγό Βιτατούμπα: «Ποιος άραγε, στρατηγέ, ανέφερε αυτό το θέμα συζήτησης στο εσωτερικό παλάτι;» «Ο Σαντζάγια, μεγάλε βασιλιά, ο βραχμάνος από το σόι Ακάσα». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε σε κάποιον άνθρωπο: «Έλα εσύ, άνθρωπε, εκ μέρους μου απευθύνσου στον βραχμάνο Σαντζάγια από το σόι Ακάσα: 'Ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα σε καλεί, σεβάσμιε κύριε'». «Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε εκείνος ο άνθρωπος στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα και πήγε εκεί όπου ήταν ο βραχμάνος Σαντζάγια από το σόι Ακάσα· αφού πλησίασε, είπε στον βραχμάνο Σαντζάγια από το σόι Ακάσα: «Ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα σε καλεί, σεβάσμιε κύριε». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Θα μπορούσε άραγε, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος να είχε πει κάτι αναφερόμενος σε κάτι άλλο, και ο κόσμος να το κατανόησε διαφορετικά; Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, θυμάται ο Ευλογημένος ότι είπε τη ρήση;» «Έτσι εγώ, μεγάλε βασιλιά, θυμάμαι ότι είπα τη ρήση: 'Δεν υπάρχει εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος που μονομιás θα γνωρίσει τα πάντα, θα δει τα πάντα· αυτό είναι αδύνατον'». «Λογικό, σεβάσμιε κύριε, είπε ο Ευλογημένος· με αιτία, σεβάσμιε κύριε, είπε ο Ευλογημένος: 'Δεν υπάρχει εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος που μονομιás θα γνωρίσει τα πάντα, θα δει τα πάντα· αυτό είναι αδύνατον'». «Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, αυτές οι τέσσερις κάστες: οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Από αυτές άραγε, σεβάσμιε

κύριε, τις τέσσερις κάστες υπάρχει διάκριση, υπάρχει διαφορά;» «Υπάρχουν, μεγάλη βασιλιά, αυτές οι τέσσερις κάστες: οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Από αυτές, μεγάλη βασιλιά, τις τέσσερις κάστες, δύο κάστες φαίνονται ως οι κορυφαίες: οι πολεμιστές και οι βραχμάνοι - δηλαδή στην απόδοση σεβασμού, στην έγερση σε ένδειξη σεβασμού, στον χαιρετισμό με ενωμένες παλάμες και στην εκτέλεση των πρεπόντων καθηκόντων». «Δεν σας ρωτώ, σεβάσμιε κύριε, τον Ευλογημένο για θέματα σχετικά με την παρούσα ζωή· για θέματα που αφορούν τη μελλοντική ζωή εγώ, σεβάσμιε κύριε, ρωτώ τον Ευλογημένο. Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, αυτές οι τέσσερις κάστες: οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Από αυτές άραγε, σεβάσμιε κύριε, τις τέσσερις κάστες υπάρχει διάκριση, υπάρχει διαφορά;»

379. «Υπάρχουν, μεγάλη βασιλιά, αυτοί οι πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας. Ποια πέντε; Εδώ, μεγάλη βασιλιά, ένας μοναχός έχει πίστη, πιστεύει στη φώτιση του Τατχάγκατα - 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'· είναι με λίγες ασθένειες, με λίγες αδιαθεσίες, προικισμένος με ομαλή πέψη, ούτε πολύ κρύα ούτε πολύ ζεστή, μέτρια, κατάλληλη για επίμονη προσπάθεια· είναι χωρίς δολιότητα και χωρίς απάτη, αποκαλύπτοντας τον εαυτό του όπως πραγματικά είναι στον Διδάσκαλο ή στους νοήμονες ή στους συντρόφους στην άγια ζωή· διαμένει καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα για την εγκατάλειψη των φάυλων νοητικών καταστάσεων και για την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων, με δύναμη, με σταθερή προσπάθεια, χωρίς να εγκαταλείπει το καθήκον στις καλές νοητικές καταστάσεις· είναι σοφός, προικισμένος με σοφία που οδηγεί στην έγερση και την πάροδο, ευγενή, διεισδυτική, που οδηγεί στην πλήρη εξάλειψη της δυστυχίας - αυτοί λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας. Υπάρχουν, μεγάλη βασιλιά, αυτές οι τέσσερις κάστες - οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Αν αυτοί ήταν προικισμένοι με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας· αυτό θα ήταν για την ευημερία και την ευτυχία τους για πολύ καιρό». «Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, αυτές οι τέσσερις κάστες: οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Αν αυτοί ήταν προικισμένοι με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας· εδώ λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, θα υπήρχε διάκριση, θα υπήρχε διαφορά μεταξύ τους;» «Εδώ λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, λέω ότι υπάρχει διαφορά στην επίμονη προσπάθεια. Ας υποθέσουμε, μεγάλη βασιλιά, ότι υπήρχαν δύο ελέφαντες προς εκπαίδευση ή άλογα προς εκπαίδευση ή βόδια προς εκπαίδευση καλά δαμασμένα και καλά πειθαρχημένα, και δύο ελέφαντες προς εκπαίδευση ή άλογα προς εκπαίδευση ή βόδια προς εκπαίδευση αδάμαστα και απείθαρχα. Τι νομίζεις, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι οι δύο ελέφαντες προς εκπαίδευση ή άλογα προς εκπαίδευση ή βόδια προς εκπαίδευση καλά δαμασμένα και καλά πειθαρχημένα, άραγε αυτοί ως δαμασμένα θα πήγαιναν στην πράξη των δαμασμένων, ως δαμασμένα θα έφταναν στο επίπεδο των δαμασμένων;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Εκείνοι όμως οι δύο ελέφαντες προς εκπαίδευση ή άλογα προς εκπαίδευση ή βόδια προς εκπαίδευση αδάμαστα και απείθαρχα, άραγε αυτοί ως αδάμαστα θα πήγαιναν στην πράξη των δαμασμένων, ως αδάμαστα θα έφταναν στο επίπεδο των δαμασμένων, όπως εκείνοι οι δύο ελέφαντες προς εκπαίδευση ή άλογα προς εκπαίδευση ή βόδια προς εκπαίδευση καλά δαμασμένα και καλά πειθαρχημένα;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, αυτό που πρέπει να επιτευχθεί από έναν πιστό, με λίγες ασθένειες, χωρίς δολιότητα, χωρίς απάτη, καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα, σοφό, αυτό βεβαίως ένας άπιστος, με πολλές ασθένειες, δόλιος, απατηλός, οκνηρός, που στερείται σοφίας θα το επιτύχει - αυτό είναι αδύνατον».

380. «Λογικό, σεβάσμιε κύριε, είπε ο Ευλογημένος· με αιτία, σεβάσμιε κύριε, είπε ο Ευλογημένος. Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, αυτές οι τέσσερις κάστες: οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Αν αυτοί ήταν προικισμένοι με αυτούς τους πέντε παράγοντες επίμονης προσπάθειας, αν αυτοί είχαν ορθή επίμονη προσπάθεια· εδώ λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, θα υπήρχε διάκριση, θα υπήρχε διαφορά μεταξύ τους;» «Εδώ λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, δεν λέω καμία διαφορά μεταξύ τους -δηλαδή απελευθέρωση με απελευθέρωση. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος παίρνοντας στεγνό ξύλο τικ θα παρήγαγε φωτιά, θα έκανε να εμφανιστεί θερμότητα· και ένας άλλος άνθρωπος παίρνοντας στεγνό ξύλο σάλα θα παρήγαγε φωτιά, θα έκανε να εμφανιστεί θερμότητα· και ένας άλλος άνθρωπος παίρνοντας στεγνό ξύλο μάνγκο θα παρήγαγε φωτιά, θα έκανε να εμφανιστεί θερμότητα· και ένας άλλος άνθρωπος παίρνοντας στεγνό ξύλο συκιάς θα παρήγαγε φωτιά, θα έκανε να εμφανιστεί θερμότητα. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, θα υπήρχε άραγε κάποια διαφορά μεταξύ εκείνων των φωτιών που παράχθηκαν από διαφορετικά ξύλα, είτε φλόγα με φλόγα, είτε χρώμα με χρώμα, είτε λάμψη με λάμψη;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, εκείνη η θερμότητα που αναδύθηκε από την ενεργητικότητα, που παράχθηκε από την επίμονη προσπάθεια, δεν λέω καμία διαφορά σε αυτήν - δηλαδή απελευθέρωση με απελευθέρωση». «Λογικό, σεβάσμιε κύριε, είπε ο Ευλογημένος· με αιτία, σεβάσμιε κύριε, είπε ο Ευλογημένος. Υπάρχουν όμως, σεβάσμιε κύριε, θεοί;» «Γιατί όμως εσύ, μεγάλε βασιλιά, λες έτσι -'υπάρχουν όμως, σεβάσμιε κύριε, θεοί';» «Είτε, σεβάσμιε κύριε, αυτοί οι θεοί έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης είτε δεν έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης;» «Εκείνοι, μεγάλε βασιλιά, οι θεοί που έχουν δυσαρέσκεια, αυτοί οι θεοί έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης· εκείνοι οι θεοί που δεν έχουν δυσαρέσκεια, αυτοί οι θεοί δεν έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης».

381. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο στρατηγός Βιτατούμπα είπε στον Ευλογημένο: «Εκείνοι, σεβάσμιε κύριε, οι θεοί που έχουν δυσαρέσκεια, που έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης, αυτοί οι θεοί, εκείνοι οι θεοί που δεν έχουν δυσαρέσκεια, που δεν έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης, θα απομακρύνουν ή θα εξορίσουν αυτούς τους θεούς από εκείνη τη θέση;»

Τότε στον σεβάσμιο Άναντα ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο στρατηγός Βιτατούμπα είναι γιος του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα· εγώ είμαι γιος του Ευλογημένου. Αυτός είναι ο κατάλληλος χρόνος για έναν γιο να συζητήσει με έναν γιο». Τότε ο σεβάσμιος Άναντα απευθύνθηκε στον στρατηγό Βιτατούμπα: «Τότε λοιπόν, στρατηγέ, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό· όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, στρατηγέ, σε όλη την έκταση του βασιλείου του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, όπου ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα ασκεί κυρίαρχη εξουσία και βασιλεία, είναι ικανός εκεί ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα να απομακρύνει ή να εξορίσει από εκείνη τη θέση κάποιον ασκητή ή βραχμάνο, είτε αξιέπαινο είτε αξιόμειμπο, είτε ασκούμενο την άγια ζωή είτε μη ασκούμενο την άγια ζωή;» «Σε όλη την έκταση, κύριε, του βασιλείου του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα,

όπου ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα ασκεί κυρίαρχη εξουσία και βασιλεία, είναι ικανός εκεί ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα να απομακρύνει ή να εξορίσει από εκείνη τη θέση κάποιον ασκητή ή βραχμάνο, είτε αξιέπαινο είτε αξιόμεμπτο, είτε ασκούμενο την άγια ζωή είτε μη ασκούμενο την άγια ζωή».

«Τι νομίζεις, στρατηγέ, σε όλη την έκταση που δεν είναι βασίλειο του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, όπου ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα δεν ασκεί κυρίαρχη εξουσία και βασιλεία, είναι ικανός εκεί ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα να απομακρύνει ή να εξορίσει από εκείνη τη θέση κάποιον ασκητή ή βραχμάνο, είτε αξιέπαινο είτε αξιόμεμπτο, είτε ασκούμενο την άγια ζωή είτε μη ασκούμενο την άγια ζωή;» «Σε όλη την έκταση, κύριε, που δεν είναι βασίλειο του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, όπου ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα δεν ασκεί κυρίαρχη εξουσία και βασιλεία, δεν είναι ικανός εκεί ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα να απομακρύνει ή να εξορίσει από εκείνη τη θέση κάποιον ασκητή ή βραχμάνο, είτε αξιέπαινο είτε αξιόμεμπτο, είτε ασκούμενο την άγια ζωή είτε μη ασκούμενο την άγια ζωή».

«Τι νομίζεις, στρατηγέ, έχεις ακούσει για τους θεούς Ταβατίμσα;» «Ναι, κύριε. Έχω ακούσει για τους θεούς Ταβατίμσα. Και εδώ ο αξιότιμος βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα έχει ακούσει για τους θεούς Ταβατίμσα». «Τι νομίζεις, στρατηγέ, είναι ικανός ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα να απομακρύνει ή να εξορίσει τους θεούς Ταβατίμσα από εκείνη τη θέση;» «Ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, κύριε, δεν είναι ικανός ούτε να δει τους θεούς Ταβατίμσα, πώς λοιπόν θα τους απομακρύνει ή θα τους εξορίσει από εκείνη τη θέση;» «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, στρατηγέ, εκείνοι οι θεοί που έχουν δυσαρέσκεια, που έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης, αυτοί οι θεοί, εκείνοι οι θεοί που δεν έχουν δυσαρέσκεια, που δεν έρχονται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης, αυτούς τους θεούς δεν είναι ικανοί ούτε να δουν· πώς λοιπόν θα τους απομακρύνουν ή θα τους εξορίσουν από εκείνη τη θέση;»

382. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Ποιο είναι το όνομα αυτού του μοναχού, σεβάσμιε κύριε;» «Ονομάζεται Άναντα, μεγάλε βασιλιά». «Άναντα βεβαίως, κύριοι, με φύση χαράς βεβαίως, κύριοι! Λογικά, σεβάσμιε κύριε, μίλησε ο σεβάσμιος Άναντα· με αιτία, σεβάσμιε κύριε, μίλησε ο σεβάσμιος Άναντα. Υπάρχει όμως, σεβάσμιε κύριε, ο Βράχμα;» «Γιατί όμως εσύ, μεγάλε βασιλιά, λες έτσι - 'υπάρχει όμως, σεβάσμιε κύριε, ο Βράχμα';» «Είτε, σεβάσμιε κύριε, αυτός ο Βράχμα έρχεται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης είτε δεν έρχεται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης;» «Εκείνος, μεγάλε βασιλιά, ο Βράχμα που έχει πάθηση, αυτός ο Βράχμα έρχεται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης· εκείνος ο Βράχμα που δεν έχει πάθηση, αυτός ο Βράχμα δεν έρχεται σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Τότε κάποιος άνθρωπος είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Ο Σαντζάγια, μεγάλε βασιλιά, ο βραχμάνος από το σόι Ακάσα, έχει έρθει». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον βραχμάνο Σαντζάγια από το σόι Ακάσα: «Ποιος άραγε, βραχμάνε, ανέφερε αυτό το θέμα συζήτησης στο εσωτερικό παλάτι;» «Ο Βιτατούμπα, μεγάλε βασιλιά, ο στρατηγός». Ο στρατηγός Βιτατούμπα είπε έτσι: «Ο Σαντζάγια, μεγάλε βασιλιά, ο βραχμάνος από το σόι Ακάσα». Τότε κάποιος άνθρωπος είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα: «Είναι ώρα για το όχημα, μεγάλε βασιλιά».

Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Ρωτήσαμε, σεβάσμιε κύριε, τον Ευλογημένο για την παντογνωσία, και ο Ευλογημένος απάντησε για την παντογνωσία· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Ρωτήσαμε, σεβάσμιε κύριε, τον Ευλογημένο για τον εξαγνισμό των

τεσσάρων καστών, και ο Ευλογημένος απάντησε για τον εξαγνισμό των τεσσάρων καστών· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Ρωτήσαμε, σεβάσμιε κύριε, τον Ευλογημένο για τους ανώτερους θεούς, και ο Ευλογημένος απάντησε για τους ανώτερους θεούς· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Ρωτήσαμε, σεβάσμιε κύριε, τον Ευλογημένο για τους ανώτερους Βράχμα, και ο Ευλογημένος απάντησε για τους ανώτερους Βράχμα· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Και ό,τι ακριβώς ρωτήσαμε τον Ευλογημένο, αυτό ακριβώς ο Ευλογημένος απάντησε· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε κύριε, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, μεγάλε βασιλιά». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε.

Τέλος της ομιλίας Κανακατθάλα, δέκατη.

Τέλος του κεφαλαίου Ράτζα, τέταρτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Γκχατικάρα, Ρατταπάλα, Μαγκαντέβα, Ματχουρίγια·
Μπόντι, Ανγκουλιμάλα και, Πιγιατζάτα, Μπαχιτικά·
Και η ομιλία Νταμματσετίγια, δέκατη η Κανακατθάλα.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες. 4. Το κεφάλαιο για τους βασιλιάδες έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org